

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 10.7.2020
COM(2020) 306 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉ
CENTRÁLNÍ BANCE, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU
VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020

CS

CS

CS

1. Úvod

Účinné systémy soudnictví jsou zásadní pro provádění právních předpisů EU a pro prosazování právního státu a hodnot, na nichž je založena Unie. Vnitrostátní soudy jednají při uplatňování práva EU jako soudy EU. Jsou to v první řadě tyto vnitrostátní soudy, které zajišťují účinné prosazování práv a povinností stanovených v právu EU (článek 19 SEU).

Účinné systémy soudnictví jsou rovněž zásadní pro vzájemnou důvěru, investiční prostředí a udržitelnost dlouhodobého růstu. Z tohoto důvodu zůstává zlepšování efektivnosti, úrovně a nezávislosti vnitrostátních systémů soudnictví jednou z priorit evropského semestru – ročního cyklu koordinace hospodářských politik v EU. Roční strategie pro udržitelný růst na rok 2020, která stanoví strategii hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti pro EU a do centra hospodářské politiky EU staví udržitelnost a sociální začlenění, opětovně zdůrazňuje souvislost mezi účinnými systémy soudnictví a podnikatelským prostředím v členských státech. Dobře fungující a plně nezávislé systémy soudnictví mohou mít pozitivní vliv na investice, a tudíž přispívají ke zvýšení produktivity a konkurenceschopnosti. Jsou důležité také pro zajištění účinného přeshraničního vymáhání smluv a správních rozhodnutí a řešení sporů, což je nezbytné pro fungování jednotného trhu ⁽¹⁾.

V této souvislosti předkládá srovnávací přehled EU o soudnictví roční přehled ukazatelů zaměřených na základní parametry účinných systémů soudnictví: efektivnost, kvalita a nezávislost. Přehled z roku 2020 dále rozvíjí ukazatele pro všechny tři prvky. Neodráží následky krize COVID-19, protože údaje se vztahují na roky 2012 až 2019, ale nikoli na rok 2020.

– Evropský mechanismus právního státu –

Jak bylo oznámeno v hlavních politických směrech předsedkyně von der Leyenové, Komise zřídila komplexní evropský mechanismus právního státu, aby zintenzivnila sledování situace v členských státech. Mechanismus právního státu bude působit jako preventivní nástroj, který prohloubí dialog a společné povědomí o otázkách právního státu. Jeho hlavní rysy jsou podrobně uvedeny v dokumentu Komise z roku 2019 „Sdělení o dalším posilování právního státu v rámci Unie – Akční plán“. Tento nový mechanismus bude vycházet z výroční zprávy o stavu právního státu, která bude poskytovat shrnutí významného vývoje – a to jak pozitivního, tak i negativního – ve všech členských státech. Zpráva bude vycházet z různých zdrojů, včetně srovnávacího přehledu EU o soudnictví.

¹ Viz sdělení Komise Evropskému Parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Identifikace a řešení překážek pro jednotný trh“ COM(2020) 93 a doprovodnou zprávu SWD(2020) 54.

Co je srovnávací přehled EU o soudnictví?

Srovnávací přehled EU o soudnictví je každoroční komparativní informační nástroj. Jeho účelem je pomoci EU a členským státům zvýšit účinnost jejich vnitrostátních systémů soudnictví poskytováním objektivních, spolehlivých a srovnatelných údajů v řadě ukazatelů, které mají význam pro posouzení efektivnosti, kvality a nezávislosti systémů soudnictví ve všech členských státech. Nenabízí celkové pořadí hodnocení jednotlivých zemí, ale přináší informace o fungování všech systémů soudnictví na základě ukazatelů významných pro všechny členské státy.

Srovnávací přehled neprosazuje konkrétní typ systému soudnictví a přistupuje ke všem členským státům rovnocenně.

Bez ohledu na model vnitrostátního systému soudnictví nebo právní tradici, ve které je zakotven, jsou efektivnost, kvalita a nezávislost základními parametry účinného systému soudnictví. Údaje pro tyto tři parametry je třeba posoudit společně, jelikož všechny tři prvky jsou často vzájemně propojené (iniciativy zaměřené na zlepšení jednoho z těchto prvků mohou mít vliv i na ostatní prvky).

Srovnávací přehled se zaměřuje především na sporné občanské a obchodní věci a rovněž na správní věci s cílem pomoci členským státům v jejich úsilí o dosažení příznivějšího prostředí pro investice, podniky a občany. Srovnávací přehled je komparativní nástroj, jenž se vyvíjí v dialogu s členskými státy a Evropským parlamentem ⁽²⁾. Jeho cílem je určit základní parametry efektivního systému soudnictví a poskytovat příslušné roční údaje.

Jaká je metodika srovnávacího přehledu EU o soudnictví?

Srovnávací přehled vychází z řady zdrojů informací. Velké části kvantitativních údajů poskytuje Komise Rady Evropy pro hodnocení efektivity justice (CEPEJ), se kterou Komise uzavřela smlouvu na vypracování zvláštní každoroční studie. Tyto údaje pocházejí z období od roku 2012 do roku 2018 a poskytly je členské státy podle metodiky CEPEJ ⁽³⁾. Studie obsahuje rovněž podrobné připomínky a informativní přehledy o jednotlivých zemích s bližšími údaji. Tyto je třeba zohlednit vedle číselných údajů ⁽⁴⁾.

Údaje o délce řízení, které shromáždila CEPEJ, ukazují „dispoziční čas“, což je vypočítaná délka soudního řízení (na základě poměru mezi projednávanými a vyřešenými případy). Údaje o efektivnosti soudů při uplatňování práva EU v konkrétních oblastech ukazují průměrnou délku řízení odvozenou ze skutečné délky soudních řízení. Pověšme si, že se délka soudního řízení může mezi oblastmi v rámci jednoho členského státu významně lišit, zejména v městských centrech, v nichž mohou obchodní činnosti vést k vyššímu počtu případů.

K dalším zdrojům údajů, které pokrývají období od roku 2010 do roku 2019 ⁽⁵⁾, patří: skupina kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví ⁽⁶⁾, Evropská síť rad pro justici (ENCJ) ⁽⁷⁾, Síť předsedů nejvyšších soudů Evropské unie (NPSJC) ⁽⁸⁾, Sdružení státních rad a nejvyšších správních soudů EU

² Například usnesení Evropského parlamentu ze dne 29. května 2018 o srovnávacím přehledu EU o soudnictví 2017 (P8_TA(2018)0216)).

³ Aby se zkrátilo časové rozpětí, bere srovnávací přehled EU o soudnictví 2020 za výchozí rok pro údaje CEPEJ rok 2012, zatímco vydání 2019 použilo údaje z roku 2010.

⁴ https://ec.europa.eu/info/strategy/justice-and-fundamental-rights/effective-justice/eu-justice-scoreboard_cs

⁵ Jeden obrázek (48) stále používá údaje z roku 2010, neboť v některých členských státech byl příslušný průzkum vnímané nezávislosti v rámci Zprávy o globální konkurenceschopnosti proveden v letech 2010, 2011 nebo 2012.

⁶ Na pomoc s přípravou srovnávacího přehledu EU o soudnictví a na podporu výměny osvědčených postupů v souvislosti s účinností systémů soudnictví požádala Komise členské státy, aby určily dvě kontaktní osoby, jednu ze soudcovského sboru a jednu na ministerstvu spravedlnosti. Tato neformální skupina se pravidelně schází.

⁷ ENCJ spojuje vnitrostátní instituce v členských státech, které jsou nezávislé na výkonné a zákonodárné moci a které odpovídají za podporu soudců při nezávislém výkonu spravedlnosti: <https://www.encj.eu/>

⁸ NPSJC poskytuje fórum, jež evropským institucím umožňuje vyžádat si stanoviska nejvyšších soudů a sjednotit svůj postoj prostřednictvím diskuse a výměny nápadů: <http://network-presidents.eu/>

(ACA-Europe) ⁽⁹⁾, Evropská síť pro hospodářskou soutěž ⁽¹⁰⁾, Komunikační výbor (COCOM) ⁽¹¹⁾, Evropské středisko pro sledování porušování práv duševního vlastnictví ⁽¹²⁾, síť pro spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele (CPC) ⁽¹³⁾, odborná skupina pro praní peněz a financování terorismu (EGMLTF) ⁽¹⁴⁾, Eurostat ⁽¹⁵⁾, Evropská síť pro justiční vzdělávání (EJTN) ⁽¹⁶⁾ a Světové ekonomické fórum (WEF) ⁽¹⁷⁾.

Metodika pro srovnávací přehled byla v průběhu let dále rozvíjena a upřesňována v úzké spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví, zejména prostřednictvím (každoročně aktualizovaného) dotazníku a sběru údajů o některých aspektech fungování systémů soudnictví.

Dostupnost údajů, zejména pokud jde o ukazatele efektivnosti systémů soudnictví se nadále zlepšuje, neboť mnoho členských států investovalo do své kapacity vytvářet kvalitnější justiční statistiky. Přetrvávající problémy při získávání nebo poskytování údajů jsou buď zapříčiněny nedostatečnými statistickými kapacitami nebo skutečností, že vnitrostátní kategorie shromažďovaných údajů neodpovídají přesně kategoriím, které se používají ve srovnávacím přehledu. Pouze v několika málo případech je příčinou chybějících údajů jejich neposkytnutí vnitrostátními orgány. Komise i nadále vybízí členské státy k tomu, aby počet chybějících údajů dále snižovaly.

Jakým způsobem srovnávací přehled EU o soudnictví obohacuje evropský semestr?

Srovnávací přehled poskytuje údaje pro posouzení efektivnosti, úrovně a nezávislosti vnitrostátních systémů soudnictví, a tím pomáhá členským státům zvýšit účinnost jejich vnitrostátních systémů soudnictví. Porovnáváním informací o systémech soudnictví usnadňuje srovnávací přehled odhalení nedostatků, určení osvědčených postupů a sledování problémů a pokroku. V rámci evropského semestru se provádí hodnocení jednotlivých zemí, a to prostřednictvím dvoustranného dialogu s příslušnými vnitrostátními orgány a zúčastněnými stranami. Toto posouzení se odráží ve výročních zprávách v rámci evropského semestru a kombinuje poznatky získané z přehledu s kvalitativní analýzou pro jednotlivé země, která odráží charakteristiky právních systémů a širší kontext dotčených členských států. Jsou-li zjištěné nedostatky makroekonomicky významné, analýza v rámci evropského semestru může vést

⁹ ACA-Europe je složena ze Soudního dvora EU a státních rad nebo nejvyšších správních soudů v jednotlivých členských státech EU: <http://www.juradmin.eu/index.php/en/>

¹⁰ Evropská síť pro hospodářskou soutěž byla zřízena jako fórum pro diskuse a spolupráci evropských orgánů pro hospodářskou soutěž v případech, kdy se uplatňují články 101 a 102 Smlouvy o fungování EU. Evropská síť pro hospodářskou soutěž představuje rámec pro mechanismy úzké spolupráce podle nařízení Rady č. 1/2003. Prostřednictvím Evropské sítě pro hospodářskou soutěž Komise a vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž ve všech členských státech EU vzájemně spolupracují: http://ec.europa.eu/competition/ecn/index_en.html

¹¹ COCOM je složen ze zástupců členských států EU. Jeho hlavní úlohou je vydávat stanovisko k návrhům opatření, která Komise zamýšlí přijmout k otázkám digitálního trhu: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/communications-committee>

¹² Evropské středisko pro sledování porušování práv duševního vlastnictví je síť odborníků a specializovaných zúčastněných stran. Je složeno ze zástupců veřejného a soukromého sektoru, kteří spolupracují v rámci aktivních pracovních skupin: <https://euipo.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/home>

¹³ Síť pro spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele je síť vnitrostátních orgánů odpovědných za vymáhání dodržování právních předpisů EU v oblasti ochrany spotřebitele v členských státech EU a EHP: http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_by_governance_tool/consumer_protection_cooperation_network/index_en.htm

¹⁴ Odborná skupina pro praní peněz a financování terorismu se pravidelně schází za účelem sdílení názorů a s cílem pomoci Komisi stanovit politiku a vypracovat nové právní předpisy v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu: http://ec.europa.eu/justice/civil/financial-crime/index_en.htm

¹⁵ Eurostat je statistický úřad Evropské unie: <http://ec.europa.eu/eurostat/about/overview>

¹⁶ EJTN je hlavní platforma a podporovatel vzdělávání a výměny poznatků o evropském soudnictví. Vypracovává standardy odborné přípravy a vzdělávací programy, koordinuje výměny a programy v oblasti justičního vzdělávání, šíří odborné znalosti týkající se vzdělávání a prosazuje spolupráci mezi organizacemi EU působícími v oblasti justičního vzdělávání. EJTN má přibližně 34 členů zastupujících členské státy EU i nadnárodní organizace EU. <http://www.ejtn.eu/>

¹⁷ Mezinárodní ekonomické fórum je mezinárodní organizace pro spolupráci veřejného a soukromého sektoru, jejímiž členy jsou podniky: <https://www.weforum.org/>

k tomu, že Komise Radě navrhne, aby přijala doporučení pro jednotlivé země s cílem zlepšit vnitrostátní systémy soudnictví v konkrétních členských státech⁽¹⁸⁾.

Proč jsou účinné systémy soudnictví důležité pro podnikatelské prostředí příznivé pro investice?

Bylo shledáno, že účinné systémy soudnictví, které prosazují právní stát, mají pozitivní hospodářský dopad. Pokud systémy soudnictví zaručují prosazování práv, jsou věřitelé s větší pravděpodobností ochotni poskytovat úvěry, podniky jsou odrazovány od oportunistického chování, snižují se transakční náklady a inovativní podniky s větší pravděpodobností investují. Pozitivní dopad řádně fungujících vnitrostátních systémů soudnictví pro hospodářství je zdůrazněn ve značné řadě studií a v literatuře, včetně těch pocházejících z Mezinárodního měnového fondu⁽¹⁹⁾, Evropské centrální banky⁽²⁰⁾, OECD⁽²¹⁾, Světového ekonomického fóra⁽²²⁾ a Světové banky⁽²³⁾.

Studie zjistila, že zkrácení délky soudních řízení o 1 % (měřeno v dispozičním čase)⁽²⁴⁾ může zvýšit růst podniků⁽²⁵⁾ a že zvýšení procenta společností vnímajících systém soudnictví jako nezávislý o 1 % bývá spojeno s vyšším obrátem a růstem produktivity⁽²⁶⁾. Jiná studie ukázala pozitivní korelaci mezi vnímanou nezávislostí soudnictví a tokem přímých zahraničních investic do střední a východní Evropy⁽²⁷⁾.

Význam účinnosti vnitrostátních systémů soudnictví pro podniky byl navíc vyzdvížen v několika průzkumech. V jednom průzkumu například 93 % velkých společností odpovědělo, že průběžně systematicky přezkoumávají podmínky právního státu (včetně nezávislosti soudů) v zemích, ve kterých investují⁽²⁸⁾. V jiném odpověděla více než polovina malých a středních podniků, že náklady a neúměrná délka soudního řízení byly jedním z hlavních důvodů pro nezhajování soudních řízení při porušení práv

¹⁸ V evropském semestru 2020 vydala Rada na návrh Komise doporučení pro jednotlivé země týkající se jejich systémů soudnictví osmi členskými státy (HR, IT, CY, HU, MT, PL, PT a SK). Kromě těchto členských států, které obdržely návrh na doporučení pro danou zemi, dalších osm členských států (BE, BG, IE, EL, ES, LV, RO a SI) čelí zvláštním problémům, pokud jde o jejich systémy soudnictví, mimo jiné v oblasti právního státu a nezávislosti soudnictví, které Komise monitoruje prostřednictvím evropského semestru. Tyto problémy jsou popsány v jednotlivých bodech odůvodnění navržených doporučení pro jednotlivé země a ve zprávách týkajících se těchto členských států. Poslední zprávy o jednotlivých zemích z roku 2020, zveřejněné dne 26. února 2020, jsou k dispozici na adrese: https://ec.europa.eu/info/publications/2020-european-semester-country-reports_en

¹⁹ Regionální hospodářský výhled MMF, listopad 2017, *Europe: Europe Hitting its Stride*, s. xviii, s. 40, 70: <https://www.imf.org/~media/Files/Publications/REO/EUR/2017/November/eur-booked-print.ashx?la=en>

²⁰ ECB, 'Structural policies in the euro area' (Strukturální politiky v rámci eurozóny) červen 2018, ECB Occasional Paper Series č. 210: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op210.en.pdf?3db9355b1d1599799aa0e475e5624651>

²¹ Viz např. „What makes civil justice effective?“, politická sdělení oddělení OECD pro ekonomiku, 18. června 2013, a „The Economics of Civil Justice: New Cross-Country Data and Empirics“, pracovní dokument oddělení OECD pro ekonomiku č. 1060.

²² Světové ekonomické fórum, „The Global Competitiveness Report 2019“, říjen 2019: <https://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2019>

²³ Zpráva Světové banky „World Development Report 2017: Governance and the Law, kapitola 3: The role of law“, s. 83, 140: <http://www.worldbank.org/en/publication/wdr2017>

²⁴ Ukazatelem „dispoziční čas“ je počet nevyřešených věcí dělený počtem vyřešených věcí na konci roku vynásobený 365 (dny). Jde o standardní ukazatel stanovený Komisí Rady Evropy pro efektivnost soudnictví CEPEJ: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp

²⁵ Vincenzo Bove a Leandro Elia; The judicial system and economic development across EU Member States, JRC Technical Report, EUR 28440 EN, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2017: http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC104594/jrc104594_2017_the_judicial_system_and_economic_development_across_eu_member_states.pdf

²⁶ *Tamtéž.*

²⁷ Effect of judicial independence on foreign direct investment in Eastern Europe and South Asia; Bülent Dogru; 2012, MPRA Munich Personal RePEc Archive: https://mpra.ub.uni-muenchen.de/40471/1/MPRA_paper_40322.pdf. Členské státy EU zahrnuté do studie byly: BG, HR, CZ, EE, HU, LV, LT, RO, SK a SI.

²⁸ Společnost The Economist Intelligence Unit: „Risk and Return – Foreign Direct Investment and the Rule of Law“, 2015 http://www.biicl.org/documents/625_d4_fdi_main_report.pdf, s. 22.

duševního vlastnictví ⁽²⁹⁾. Také sdělení Komise „Identifikace a řešení překážek pro jednotný trh“ ⁽³⁰⁾ a akční plán pro prosazování jednotného trhu ⁽³¹⁾ poskytují vhled do významu účinných systémů soudnictví pro fungování jednotného trhu, zejména pokud jde o podniky.

Jakým způsobem podporuje Komise provádění správných reforem soudnictví pomocí technické podpory?

Členské státy mohou rovněž čerpat z technické podpory Komise, kterou poskytuje generální ředitelství REFORM v rámci Programu na podporu strukturálních reforem ⁽³²⁾, jenž má na období 2017–2020 celkový rozpočet ve výši 222,8 mil. EUR. Od roku 2017 obdrželo technickou podporu nebo o ni požádalo již 16 členských států ⁽³³⁾, a to v mnoha oblastech. Zahrnuje to například technickou podporu v souvislosti se zdokonalováním efektivnosti systému soudnictví, reformou soudních obvodů, organizací soudů, návrhem nebo prováděním programů elektronické justice, systémy pro řízení věcí a postupem výběru a povyšování soudců, vzděláváním soudců a s mimosoudním řešením spotřebitelských sporů. V květnu 2020 představila Komise také své návrhy na plán na podporu oživení ⁽³⁴⁾. Jako součást plánu na podporu oživení byl navržen **nástroj pro technickou podporu** ⁽³⁵⁾ jako pokračování stávajícího Programu na podporu strukturálních reforem. Nástroj navazuje na úspěch programu a umožňuje Komisi, aby napomohla posilování institucionální a správní kapacity členských států EU. Nástroj bude členským státům i nadále umožňovat požádat o technickou podporu, mimo jiné v oblasti systému soudnictví.

²⁹ Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO), Srovnávací přehled duševního vlastnictví v malých a středních podnicích 2016: https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/sme_scoreboard_study_2016/Executive-summary_en.pdf

³⁰ COM(2020) 93 a SWD(2020) 54.

³¹ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Dlouhodobý akční plán pro lepší [provádění](#) a prosazování pravidel jednotného trhu“, COM(2020) 94, viz zejména opatření 4, 6 a 18.

³² https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/funding-opportunities/funding-programmes/overview-funding-programmes/structural-reform-support-programme-srsp_cs

³³ BE, BG, CZ, EE, EL, ES, HR, IT, CY, LV, HU, MT, PL, PT, SI a SK.

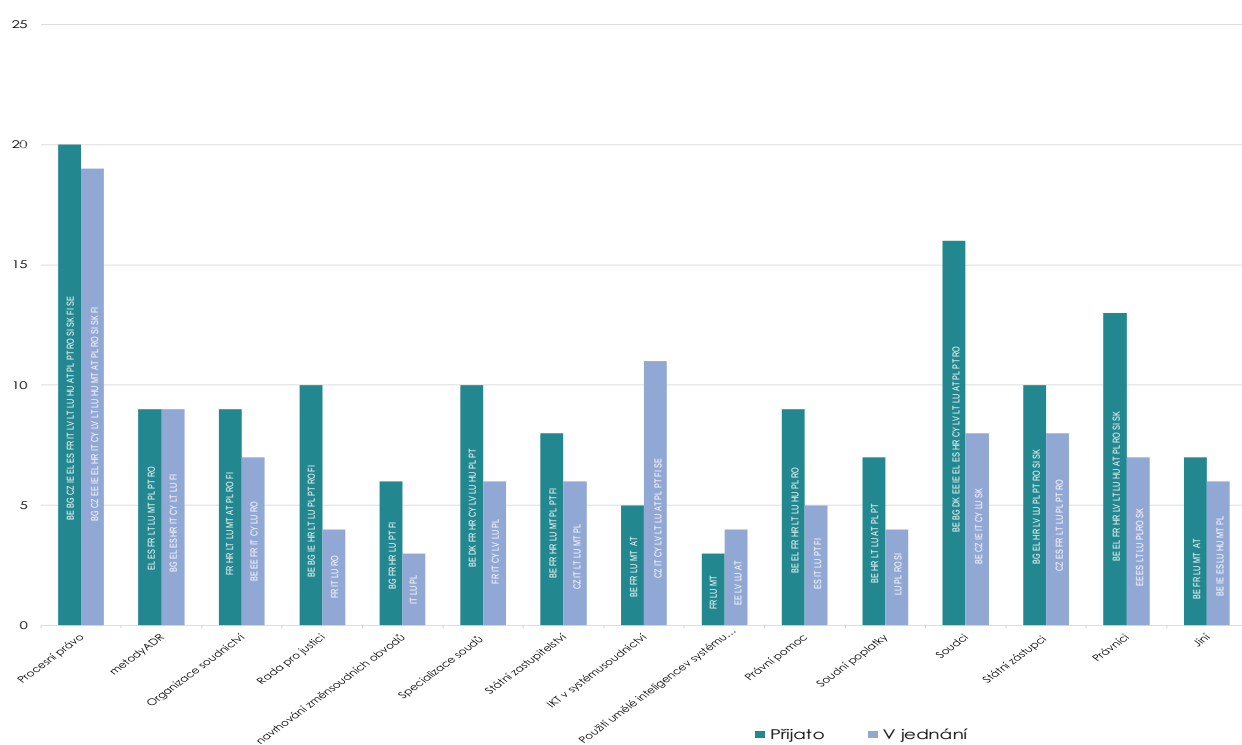
³⁴ Viz tisková zpráva IP/20/940 ze dne 27. května 2020, k dispozici na adrese: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_940

³⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2020:0409:FIN>

2. SOUVISLOSTI: VÝVOJ V OBLASTI REFORM SODNICTVÍ V ROCE 2019

V roce 2019 pokračoval vysoký počet členských států v úsilí o další zvýšení účinnosti svého systému soudnictví. Obrázek 1 zobrazuje aktualizovaný přehled přijatých a plánovaných opatření v různých oblastech fungování systémů soudnictví v členských státech, které provádějí reformní činnosti.

Obrázek 1: Legislativní a regulační činnost týkající se systémů soudnictví v roce 2019 (přijatá opatření/iniciativy, které jsou předmětem jednání, podle členských států) (zdroj: Evropská komise ⁽³⁶⁾)

V roce 2019 zůstalo procesní právo i nadále oblastí, které byla v řadě členských států věnována obzvláštní pozornost, přičemž probíhalo nebo byla plánováno značné množství legislativní činnosti. Také v oblasti reform týkajících se postavení soudců a pravidel pro právníky a státní zástupce docházelo ke zvýšené činnosti. Ve srovnání s posledním vydáním srovnávacího přehledu EU o soudnictví se úroveň činnosti při přijímání opatření v oblastech, jako jsou například organizace soudnictví a rady soudnictví, dále zvýšila, když členské státy navázaly na dřívější oznámení. Činnosti v jiných oblastech, jako jsou informační a komunikační technologie (IKT), vývoj systému soudnictví nebo navrhování změn soudních obvodů, se zpomalily. Některé členské státy se již ve svých systémech soudnictví aktivně vyžívají umělou inteligenci nebo alespoň plánují její využívání. Přehled opět potvrzuje pozorování, že reformy soudnictví vyžadují svůj čas – někdy v rozpětí několika let – od svého oznámení do přijetí legislativních a regulačních opatření a jejich skutečného provedení v praxi.

³⁶ V případě 26 členských států byly informace získány ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví. DE uvedlo, že probíhá řada reform soudnictví, přičemž se šíře a rozsah procesu reform mohou v rámci šestnácti spolkových zemí lišit.

3. KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ SROVNÁVACÍHO PŘEHLEDU EU O SOUDNICTVÍ 2020

Efektivnost, úroveň a nezávislost jsou hlavní parametry účinného systému soudnictví a srovnávací přehled předkládá ukazatele pro všechny tyto tři parametry.

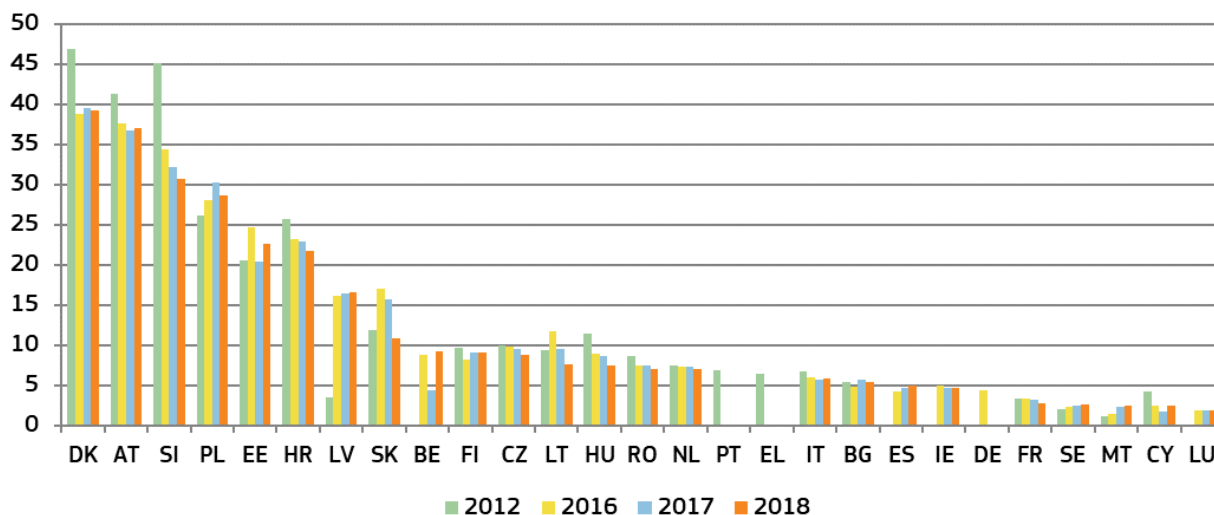
3.1 Efektivnost systémů soudnictví

Srovnávací přehled předkládá ukazatele efektivnosti řízení v obecných oblastech občanských, obchodních a správních věcí a ve zvláštních oblastech, v nichž správní orgány a soudy uplatňují právo EU (³⁷).

3.1.1 Vývoj počtu případů

Počet případů vnitrostátních systémů soudnictví poklesl ve většině členských států a zůstává většinou pod úrovní roku 2012, i když se i nadále mezi členskými státy značně liší (obrázek 2). To prokazuje, jak důležité je věnovat další pozornost zajištění účinnosti systémů soudnictví.

Obrázek 2: Počet nově přicházejících občanských, obchodních, správních a jiných věcí, 2012–2018 (*) (první stupeň / na 100 obyvatel) (zdroj: studie CEPEJ (³⁸))

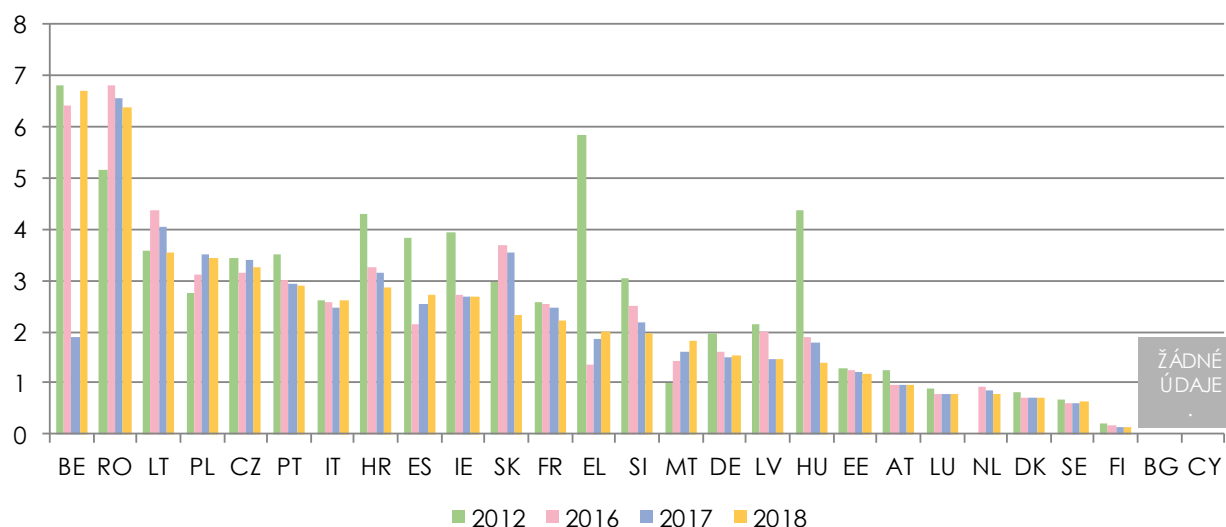

(*) Podle metodiky CEPEJ zahrnuje tato kategorie všechny sporné a nesporné občanské a obchodní věci, nesporné věci týkající se katastru nemovitostí a obchodního rejstříku, věci týkající se jiných rejstříků, jiné nesporné věci, věci správního práva a jiné netrestní věci. Změny metodiky v LV (použité zpětně na rok 2016 a také 2017), SK a SE (údaje za roky 2016 a 2017 byly upraveny tak, aby v souladu s metodikou CEPEJ zahrnovaly věci dle právních předpisů týkajících se migrace jako správní věci).

³⁷ Pro efektivnost systému soudnictví je důležitý také výkon soudních rozhodnutí. Ve většině členských států však nejsou srovnatelné údaje k dispozici.

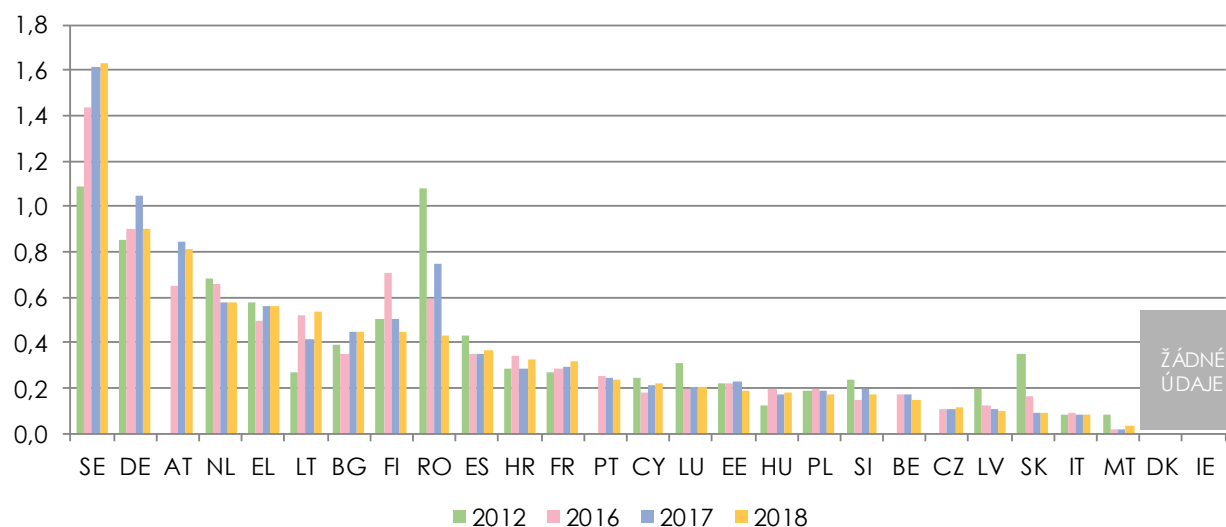
³⁸ Studie z roku 2019 o fungování systémů soudnictví v členských státech EU, vypracovaná pro Komisi sekretariátem CEPEJ: https://ec.europa.eu/info/strategy/justice-and-fundamental-rights/effective-justice/eu-justice-scoreboard_cs

Obrázek 3: Počet nově přicházejících sporných občanských a obchodních věcí, 2012 – 2018
 (*) (první stupeň/na 100 obyvatel) (zdroj: studie CEPEJ)

(*) Sporné občanské/obchodní věci se podle metodiky CEPEJ týkají sporů mezi stranami, například sporů ohledně smluv. Oproti tomu nesporné občanské/obchodní věci se týkají nenapadených řízení, například nenapadených platebních rozkazů. Změny metodiky v EL a SK. Údaje pro NL zahrnují nesporné věci.

Obrázek 4: Počet nově přicházejících správních věcí, 2012 – 2018 (*) (první stupeň/na 100 obyvatel) (zdroj: studie CEPEJ)

(*) Věci správního práva se podle metodiky CEPEJ týkají sporů mezi jednotlivci/fyzickými osobami a místními, regionálními nebo vnitrostátními orgány. DK a IE neevdují správní věci zvlášť. K dejudikarizaci některých administrativních postupů došlo v RO v roce 2018. Změny metodiky v EL, SK a SE. V SE byly věci týkající se migrace zahrnuty do správních věcí (použito zpětně na rok 2016 a také 2017).

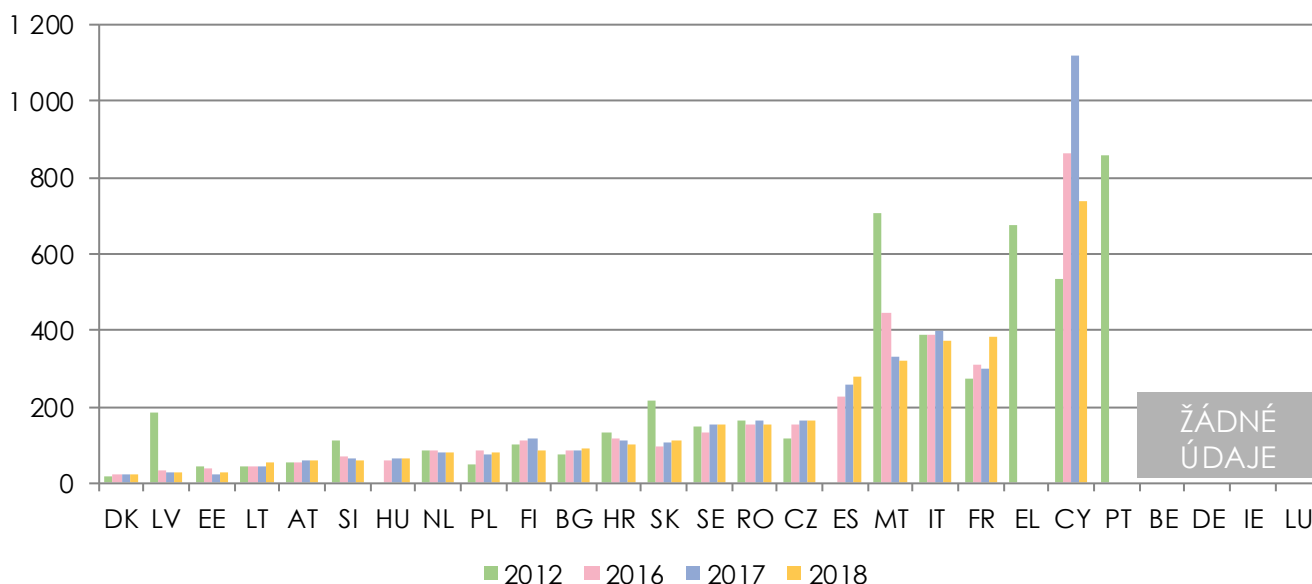
3.1.2 Obecné údaje o efektivnosti

Ukazateli souvisejícími s efektivností řízení v obecných oblastech občanských, obchodních a správních věcí jsou: odhadovaná délka řízení (dispoziční čas), míra vyřešených případů a počet projednávaných věcí.

– Odhadovaná délka řízení –

Délka řízení udává odhadovanou dobu (ve dnech) potřebnou k vyřešení věci u soudu, tj. dobu, kterou soud potřebuje pro vydání rozhodnutí v prvním stupni. Ukazatelem „dispoziční čas“ je počet nevyřešených věcí dělený počtem vyřešených věcí na konci roku vynásobený 365 (dny) ⁽³⁹⁾. Je to vypočtená veličina, jež udává předpokládanou minimální dobu, kterou by soud potřeboval k vyřešení věci při zachování stávajících pracovních podmínek. Čím vyšší je hodnota, tím vyšší je pravděpodobnost, že dospět k rozhodnutí trvá soudu déle. Obrázky se týkají většinou řízení v prvním stupni a srovnávají údaje za roky 2012, 2016, 2017 a 2018, pokud jsou k dispozici ⁽⁴⁰⁾. Dva obrázky ukazují dispoziční čas v roce 2018 ve sporných občanských a obchodních věcech a ve správních věcech u soudů všech stupňů a jeden obrázek zobrazuje průměrnou délku řízení ve věcech praní špinavých peněz u soudů prvního a druhého stupně.

Obrázek 5: Odhadovaný čas potřebný k vyřešení občanských, obchodních, správních a jiných věcí, 2012–2018 (*) (první stupeň / ve dnech) (zdroj: studie CEPEJ)

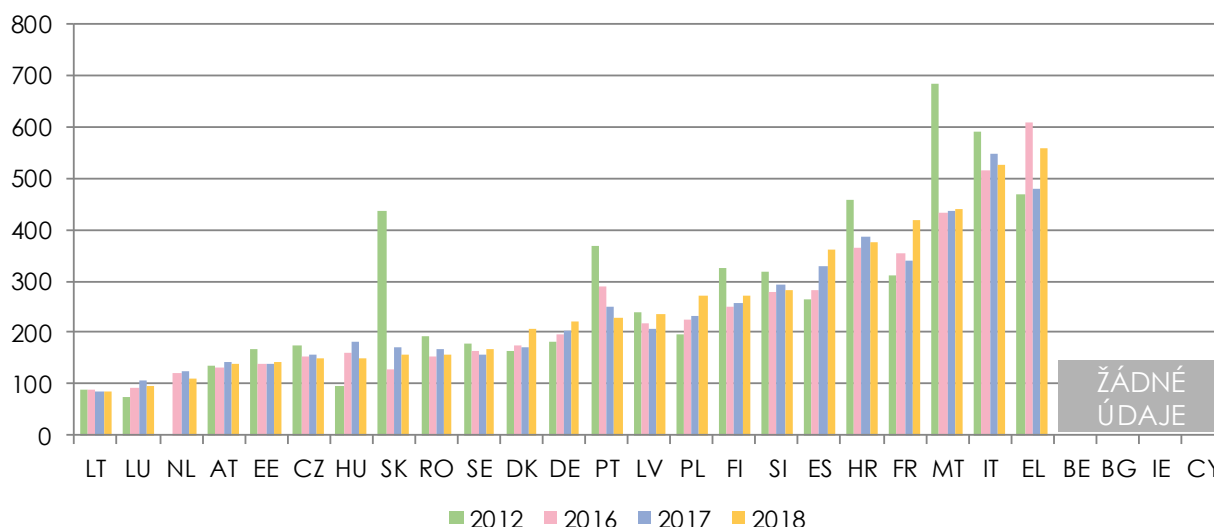

(*) Podle metodiky CEPEJ zahrnuje tato kategorie všechny sporné a nesporné občanské a obchodní věci, nesporné věci týkající se katastru nemovitostí a obchodního rejstříku, věci týkající se jiných rejstříků, jiné nesporné věci, věci správního práva a jiné netrestní věci. Změny metodiky v SK. V CZ a do roku 2016 v SK zahrnují projednávané věci všechny stupně. LV: prudký pokles je důsledkem reformy systému soudnictví a kontroly chyb a čištění dat v informačním systému soudů.

³⁹ Délka řízení, míra vyřešených případů a počet projednávaných věcí jsou standardními ukazateli podle CEPEJ: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp

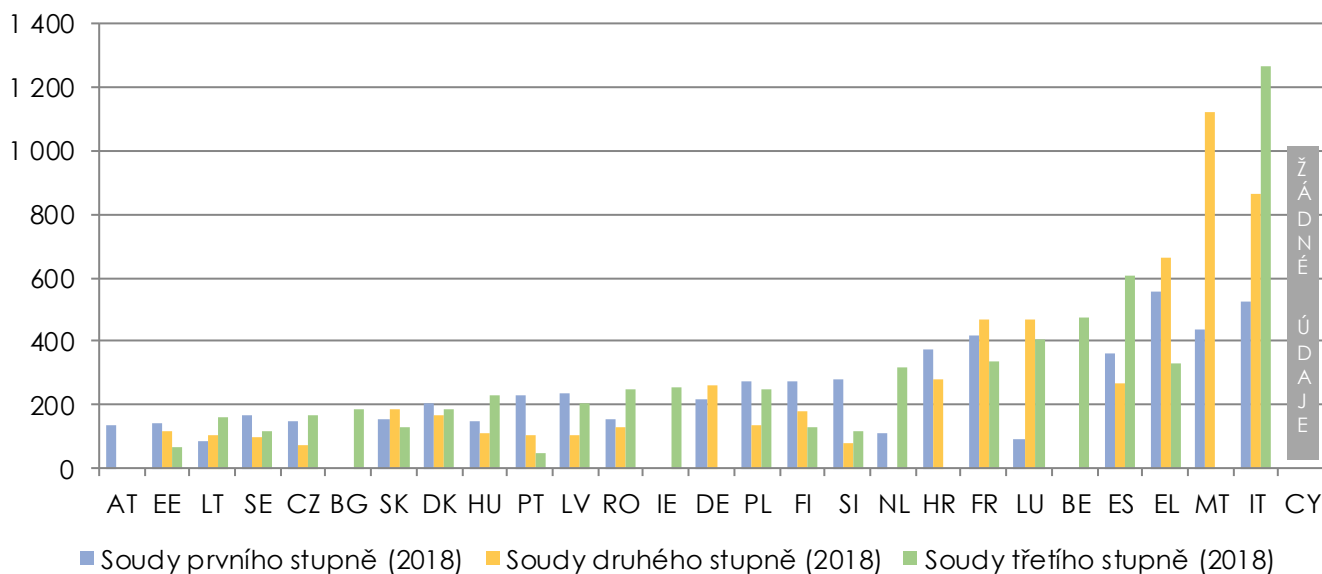
⁴⁰ Roky byly zvoleny s cílem zachovat sedmiletý horizont s rokem 2012 jako výchozím rokem a současně obrázky nepřeplnit. Údaje pro roky 2010, 2013, 2014 a 2015 jsou k dispozici ve zprávě CEPEJ.

Obrázek 6: Odhadovaný čas potřebný k vyřešení sporných občanských a obchodních věcí, 2012–2018 (*) (první stupeň / ve dnech) (zdroj: studie CEPEJ)

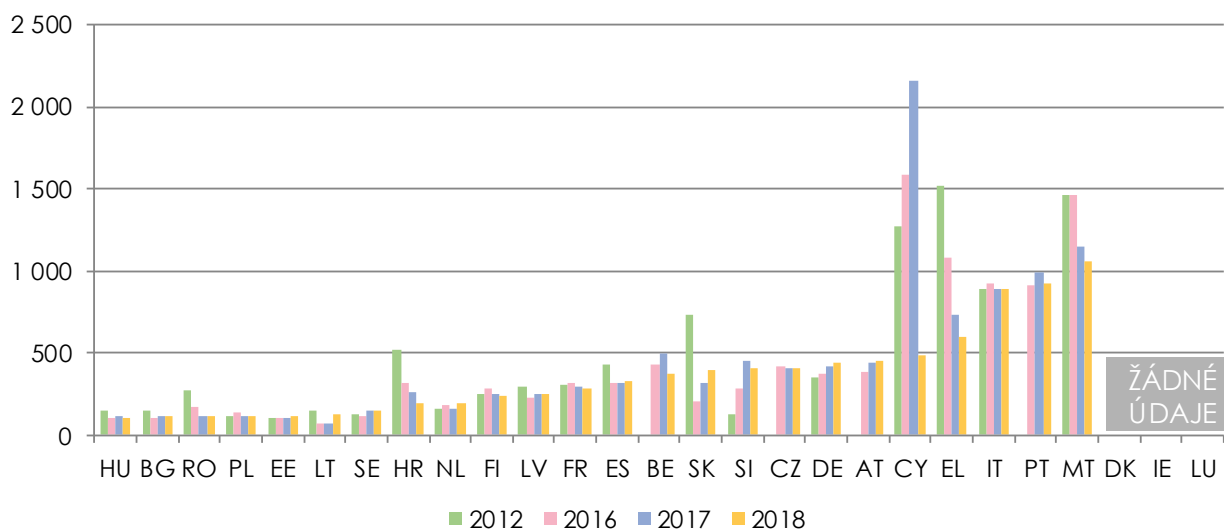
(*) *Sporné občanské/obchodní věci se podle metodiky CEPEJ týkají sporů mezi stranami, například sporů ohledně smluv. Oproti tomu nesporné občanské/obchodní věci se týkají nenapadených řízení, například nenapadených platebních rozkazů. Změny metodiky v EL a SK. V CZ a do roku 2016 v SK zahrnují projednávané věci všechny stupně. Údaje pro NL zahrnují nesporné věci.*

Obrázek 7: Odhadovaný čas potřebný k vyřešení sporných občanských a obchodních věcí (*) u soudů všech stupňů v roce 2018 (první, druhý a třetí stupeň/ve dnech) (zdroj: studie CEPEJ)

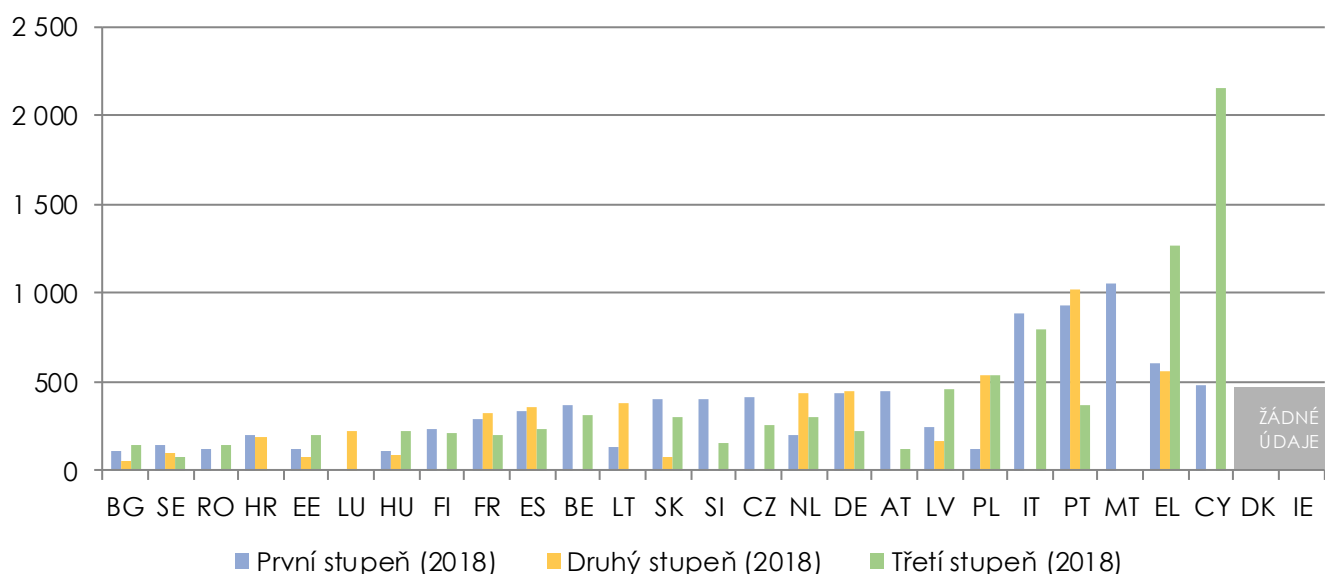
(*) *Pořadí je určeno stupněm soudu, u něhož je v každém členském státě řízení nejdelší. Pro soudy prvního a druhého stupně nejsou údaje k dispozici v BE, BG a IE, pro soudy druhého stupně v NL, pro soudy druhého a třetího stupně v NL a AT, pro soudy třetího stupně v DE a HR. Na MT soud třetího stupně neexistuje. Přístup k soudům třetího stupně může být v některých členských státech omezený.*

Obrázek 8: Odhadovaný čas potřebný k vyřešení správních věcí, 2012–2018 (*) (první stupeň / ve dnech) (zdroj: studie CEPEJ)

(*) Věci správního práva se podle metodiky CEPEJ týkají sporů mezi jednotlivci/fyzickými osobami a místními, regionálními nebo celostátními orgány. Změny metodiky v **EL** a **SK**. V **CZ** a do roku 2016 v **SK** zahrnují projednávané věci všechny stupně. **DK** a **IE** nevidují správní věci zvlášť. **CY**: V roce 2018 vzrostl počet vyřešených věcí v důsledku toho, že byly věci souzeny společně, stažení 2 724 konsolidovaných věcí a vytvoření správního soudu před 2 lety.

Obrázek 9: Odhadovaný čas potřebný k vyřešení správních věcí (*) u soudů všech stupňů v roce 2018 (první stupeň a případně druhý a třetí stupeň / ve dnech) (zdroj: studie CEPEJ)

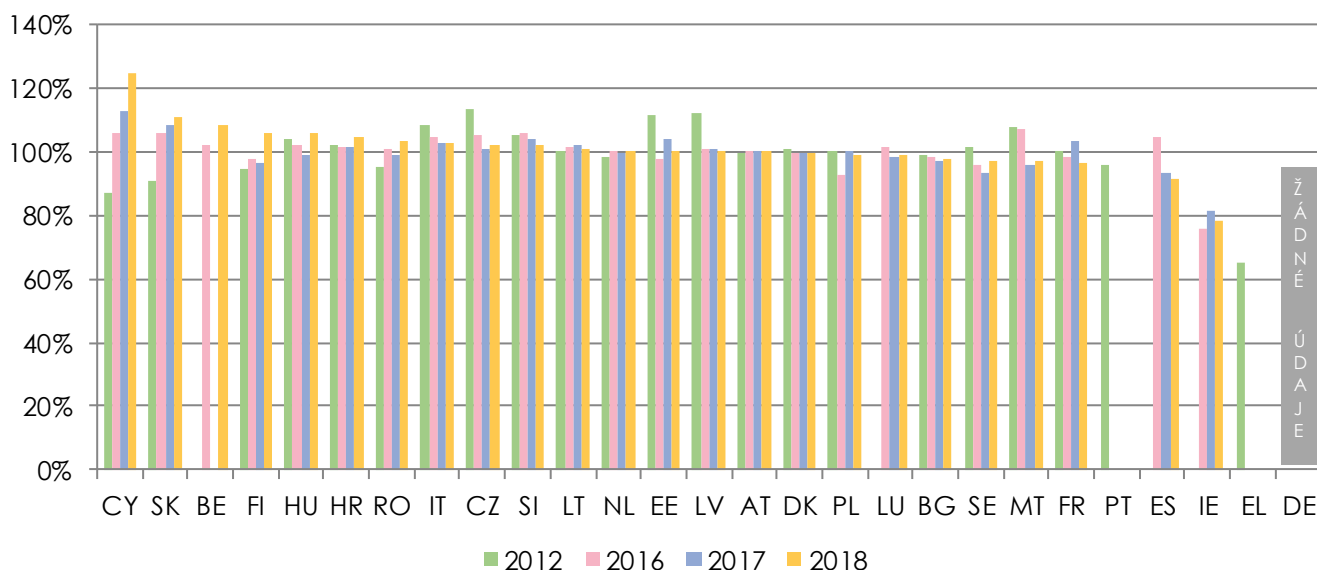

(*) Pořadí je určeno stupněm soudu, u něhož je v každém členském státě řízení nejdelší. Údaje nejsou k dispozici: pro soud prvního stupně v **LU**, pro soudy druhého stupně na **MT** a v **RO** a pro soud třetího stupně v **NL**. Vrchní nebo jiný nejvyšší soud je jediným odvolacím soudem v **CZ**, **IT**, **CY**, **AT**, **SI** a **FI**. Pro tyto druhy věcí neexistuje soud třetího stupně v **HR**, **LT**, **LU**, na **MT** a v **PL**. V **BE** je pro určité věci jediným stupněm Nejvyšší správní soud. Přístup k soudu třetího stupně může být v některých členských státech omezený. **DK** a **IE** nevidují správní věci zvlášť.

– Míra vyřešených případů –

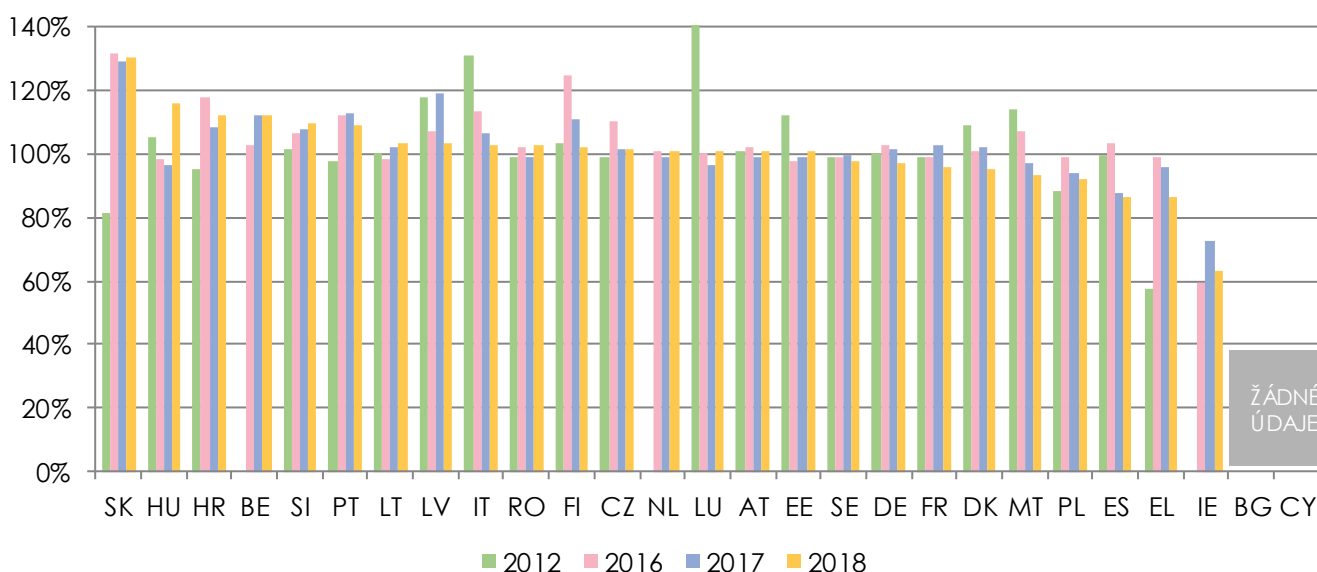
Mírou vyřešených případů se rozumí poměr počtu vyřešených věcí k počtu nově přicházejících věcí. Je měřítkem toho, zda je soud schopen vyřizovat nově přicházející věci. Je-li míra vyřešených případů přibližně 100 % nebo vyšší, znamená to, že systém soudnictví je schopen vyřešit nejméně tolik věcí, kolik jich nově přichází. Je-li míra vyřešených případů nižší než 100 %, znamená to, že soudy vyřeší méně věcí, než je počet nově přicházejících věcí.

Obrázek 10: Míra vyřešených občanskoprávních, obchodních, správních a ostatních věcí, 2012–2018 (*) (první stupeň / v % – hodnoty vyšší než 100 % naznačují, že je uzavřeno více věcí než nově přicházejících, zatímco hodnoty nižší než 100 % naznačují, že se uzavřelo méně věcí než nově přicházejících) (zdroj: studie CEPEJ)

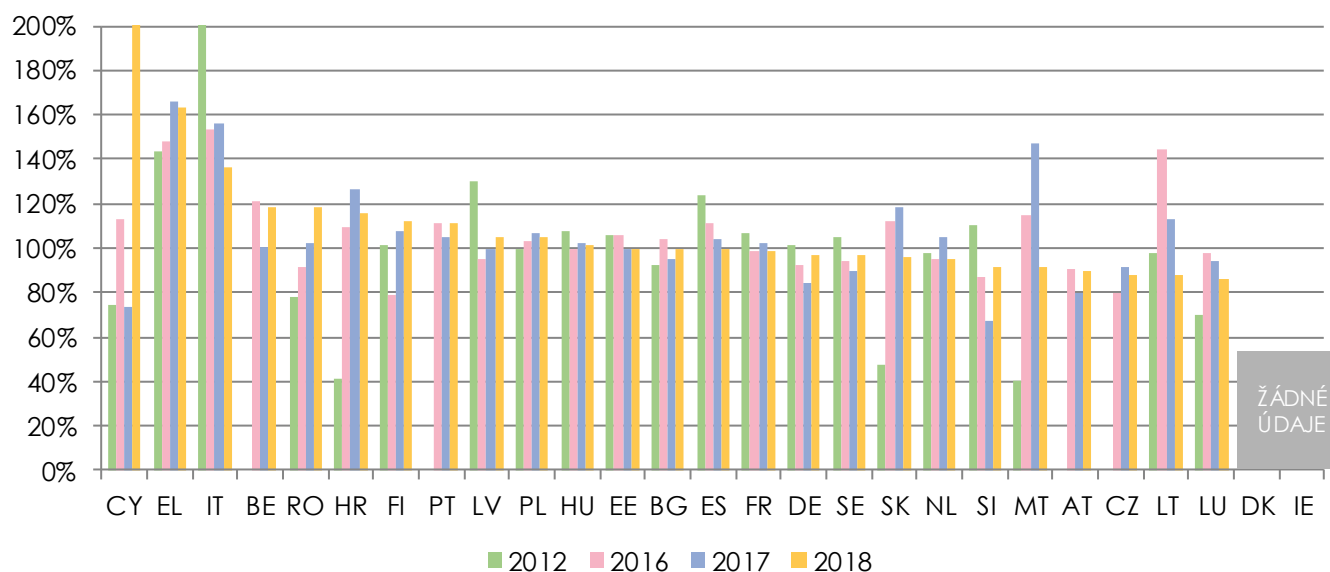
(*) Změny metodiky v SK. IE: předpokládá se, že kvůli metodice je počet vyřešených věcí podhodnocen. IT: odlišná klasifikace občanskoprávních věcí zavedena v roce 2013.

Obrázek 11: Míra vyřešených sporných občanských a obchodních věcí, 2012–2018 (*) (první stupeň / v %) (zdroj: studie CEPEJ)

(*) Změny metodiky v EL a SK. IE: předpokládá se, že kvůli metodice je počet vyřešených věcí podhodnocen. IT: odlišná klasifikace občanskoprávních věcí zavedena v roce 2013. Údaje pro NL zahrnují nesporné věci.

Obrázek 12: Míra vyřešených správních věcí, 2012 – 2018 (*) (první stupeň/v %) (zdroj: studie CEPEJ)

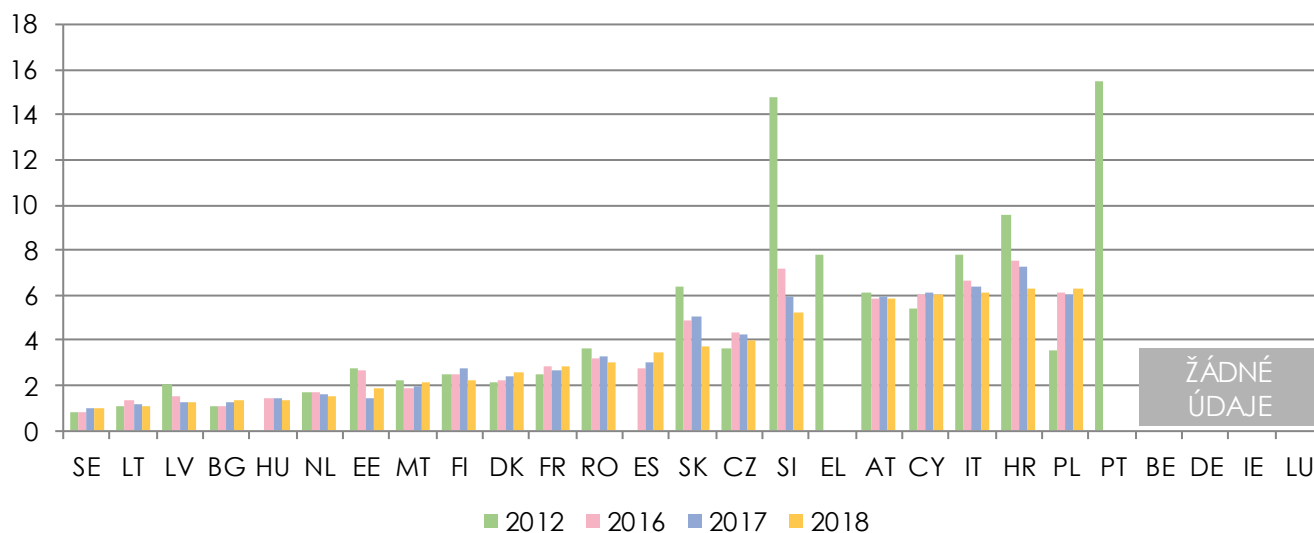

(*) Minulé hodnoty byly pro některé členské státy pro účely prezentace sníženy (CY v roce 2018 = 219 %; IT v roce 2012=279,8 %); Změny metodiky v EL a SK. DK a IE nevidují správní věci zvlášť. V CY vzrostl počet vyřešených věcí v důsledku toho, že byly věci souzeny společně, stažení 2 724 konsolidovaných věcí a vytvoření správního soudu před 2 lety.

– Projednávané věci –

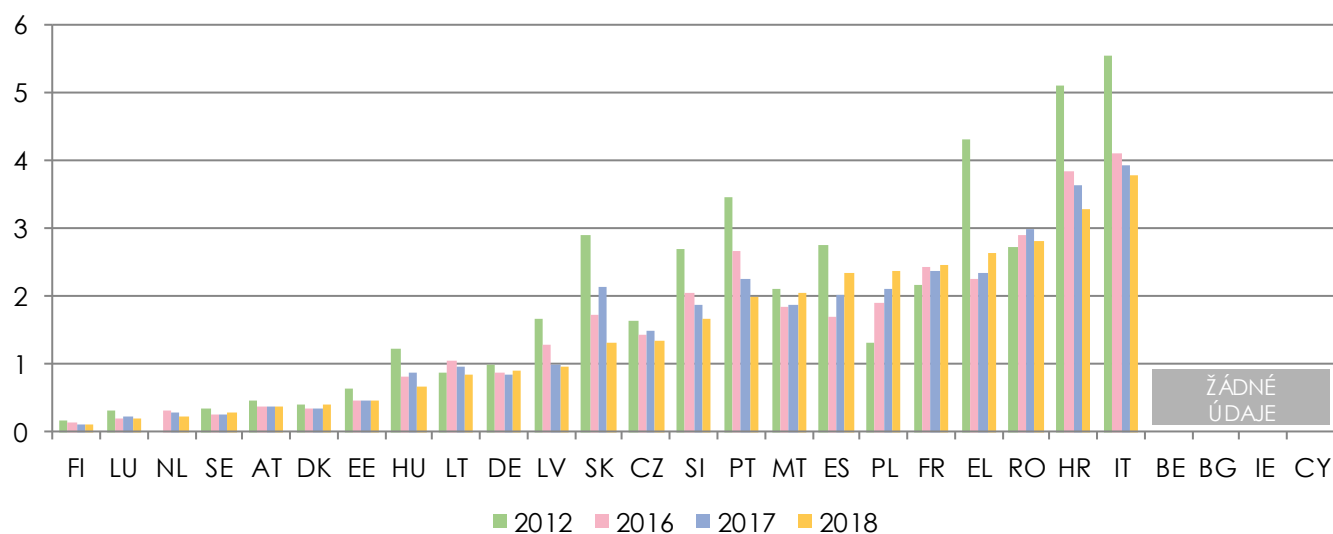
Počtem projednávaných věcí se rozumí počet věcí, které zbývá vyřešit na konci dotyčného roku. To ovlivňuje i dispoziční čas.

Obrázek 13: Počet projednávaných občanských, obchodních, správních a jiných věcí, 2012–2018 (*) (první stupeň / na 100 obyvatel) (zdroj: studie CEPEJ)

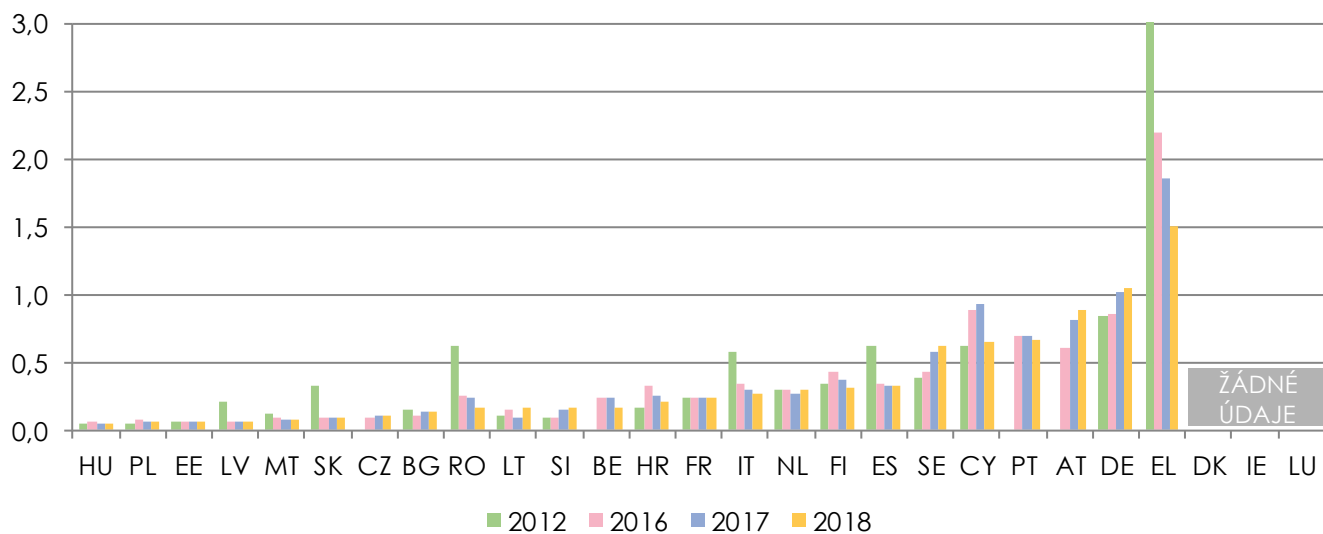
(*) Změny metodiky v SK. V CZ a do roku 2016 v SK zahrnují projednávané věci všechny stupně. IT: odlišná klasifikace občanskoprávních věcí zavedena v roce 2013.

Obrázek 14: Počet projednávaných sporných občanských a obchodních věcí, 2012–2018 (*)
(první stupeň / na 100 obyvatel) (zdroj: studie CEPEJ)

(*) Změny metodiky v SK. V CZ a do roku 2016 v SK zahrnují projednávané věci všechny stupně. IT: odlišná klasifikace občanskoprávních věcí zavedena v roce 2013. Údaje pro NL zahrnují nesporné věci.

Obrázek 15: Počet projednávaných správních věcí, 2012 – 2018 (*) (první stupeň/na 100 obyvatel) (zdroj: studie CEPEJ)

(*) Minulé hodnoty byly pro některé členské státy pro účely prezentace sníženy (EL v roce 2012=3,5). Změny metodiky v EL a SK. V CZ a do roku 2016 v SK zahrnují projednávané věci všechny stupně. DK a IE neevidují správní věci zvlášť.

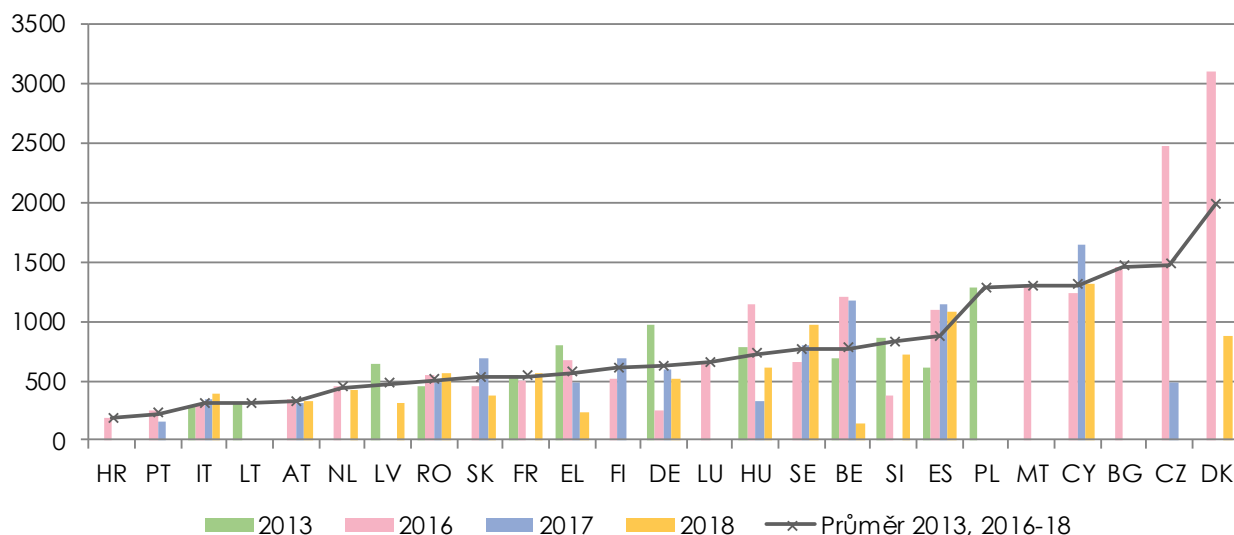
3.1.3 Efektivnost ve zvláštních oblastech právních předpisů EU

Tento oddíl doplňuje obecné údaje o efektivnosti systémů soudnictví a obsahuje informace o průměrné délce řízení ⁽⁴¹⁾ ve zvláštních oblastech v případě uplatnění práva EU. Srovnávací přehled z roku 2020 navazuje na předchozí údaje v oblasti hospodářské soutěže, elektronických komunikací, ochranné známky EU, spotřebitelského práva a boje proti praní peněz. Oblasti jsou vybrány podle jejich významu pro jednotný trh a podnikatelské prostředí. Dlouhé průtahy v soudním řízení mohou mít obecně negativní důsledky pro prosazování práv vyplývajících z práva EU, nejsou-li například již dostupné přiměřené prostředky nápravy nebo nelze-li již vymáhat značné finanční škody.

– Hospodářská soutěž –

Účinné prosazování práva hospodářské soutěže zajišťuje rovné podmínky pro podniky, a je proto nezbytné pro přitažlivé podnikatelské prostředí. Obrázek 16 ukazuje průměrnou délku řízení vedeného proti rozhodnutím vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž, které uplatňují články 101 a 102 SFEU ⁽⁴²⁾.

Obrázek 16: Hospodářská soutěž: Průměrná délka soudního přezkumu, 2013– 2018 (*)
(první stupeň / ve dnech) (zdroj: Evropská komise spolu s Evropskou sítí pro hospodářskou soutěž)

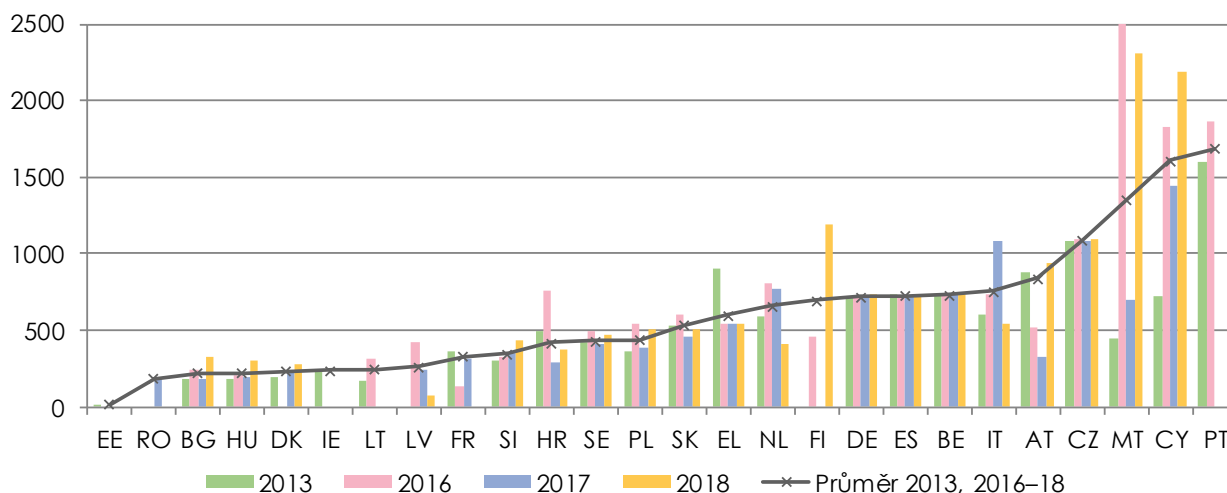
(*) **EE:** žádné věci. **IE a AT:** scénář není relevantní, jelikož orgány nemají pravomoc přijímat příslušná rozhodnutí. **AT:** údaje zahrnují věci, o nichž rozhodl kartelový soud (Kartellgericht) a které představují porušení článků 101 a 102 SFEU, údaje se však netýkají opravných prostředků proti rozhodnutí vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž. V **BG a IT** byl použit odhad délky řízení. Prázdný sloupec udává, že členský stát nenahlásil pro daný rok žádné případy. Počet případů je v mnoha členských státech nízký (méně než pět ročně), což může znamenat, že roční údaje jsou závislé na jednom mimořádně dlouhém nebo krátkém řízení. Řada nejdelších řízení v souboru údajů zahrnovala dobu potřebnou pro rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie o předběžné otázce (např. **LT**) a ústavní přezkum (např. **SK**) nebo zvláštní průtahy v řízení (např. **CZ, EL, HU**).

⁴¹ Délka řízení ve zvláštních oblastech se vypočítává v kalendářních dnech, a to počínaje ode dne, kdy byla soudu podána žaloba nebo opravný prostředek (nebo se obžaloba stala konečnou), do dne, kdy soud vydal rozhodnutí (obrázky 16– 21). Hodnoty jsou seřazeny podle váženého průměru údajů za roky 2013 a 2016–2018 v případě obrázků 16 až 18, údajů za roky 2013, 2015– 2016 a 2018 v případě obrázku 19 a údajů za roky 2014 a 2016–2018 v případě obrázků 22 a 21. Pokud nebyly k dispozici údaje za všechny roky, vyjadřuje průměr dostupné údaje, které byly vypočítány na základě všech případů, vzorku případů nebo odhadu.

⁴² Viz <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=CS>.

Cílem právních předpisů EU v oblasti elektronických komunikací je zvýšit konkurenceschopnost, přispět k rozvoji vnitřního trhu a zajistit investice, inovace a růst. Pozitivních účinků pro spotřebitele lze dosáhnout účinným prosazováním těchto právních předpisů, jež může vést k nižším cenám pro koncové uživatele a lepší kvalitě služeb. Obrázek 17 ukazuje průměrnou délku soudního přezkumu rozhodnutí vnitrostátních regulačních orgánů, které uplatňují právní předpisy EU v oblasti elektronických komunikací ⁽⁴³⁾. To zahrnuje širokou škálu případů sahajících od složitějších přezkumů „analýzy trhů“ po záležitost zaměřené na spotřebitele.

Obrázek 17: Elektronické komunikace: Průměrná délka řízení soudního přezkumu, 2013–2018 (*) (první stupeň / ve dnech) (zdroj: Evropská komise spolu s Komunikačním výborem)

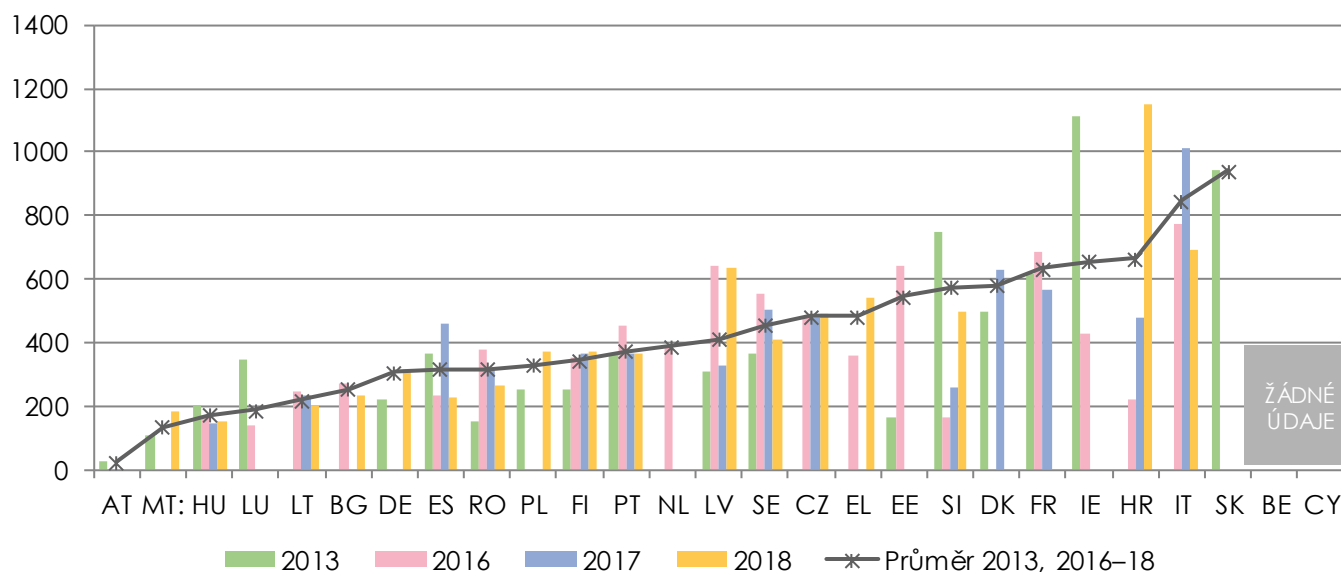
(*) Počet případů se v jednotlivých členských státech liší. Prázdný sloupec udává, že členský stát nenahlásil pro daný rok žádné případy (vyjma **PT** pro roky 2017 a 2018 a **RO** pro rok 2018: žádné údaje). **LU**: žádné věci. V některých případech může omezený počet příslušných řízení (**LV**, **LT**, **MT**, **SK**, **SE**) znamenat, že roční údaje závisí na jednom mimořádně dlouhém či krátkém řízení, a mít za následek velké meziroční rozdíly. **DK**: o opravných prostředcích rozhoduje v prvním stupni kvazisoudní orgán. **ES**, **AT** a **PL**: pověřeny jsou různé soudy v závislosti na předmětu sporu. **MT**: v roce 2016 bylo oznámeno mimořádně dlouhé řízení v délce 2 500 dnů, které souviselo se složitou záležitostí, kdy místní orgán spolu s několika rezidenty podal žalobu v souvislosti s údajně škodlivými emisemi ze základnových stanic pro mobilní radiokomunikace.

Účinné prosazování práv duševního vlastnictví je nezbytné k stimulování investic do inovací. Právní předpisy EU týkající se ochranných známek EU ⁽⁴⁴⁾ přiznávají významnou úlohu vnitrostátním soudům, které jednají jako soudy EU a přijímají rozhodnutí ovlivňující jednotný trh. Obrázek 18 ukazuje průměrnou délku řízení ve věcech týkajících se porušení práv k ochranné známce EU ve sporech mezi soukromými stranami.

⁴³ Výpočet je založen na délce řízení o odvolání proti rozhodnutím vnitrostátních regulačních orgánů, které uplatňují vnitrostátní právní předpisy k provedení předpisového rámce pro elektronické komunikace (směrnice 2002/19/ES (přístupová směrnice), směrnice 2002/20/ES (autorizační směrnice), směrnice 2002/21/ES (rámcová směrnice), směrnice 2002/22/ES (směrnice o univerzální službě)) a k provedení jiných příslušných právních předpisů EU, jako je program politiky rádiového spektra, rozhodnutí Komise o rádiovém spektru, s výjimkou směrnice 2002/58/ES o soukromí a elektronických komunikacích.

⁴⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1001 ze dne 14. června 2017 o ochranné známce Evropské unie (Úř. věst. L 154, 16.6.2017, s. 1).

Obrázek 18: Ochranná známka EU: Průměrná délka řízení ve věcech týkajících se porušení práv k ochranné známce EU, 2013– 2018 (*) (první stupeň / ve dnech) (zdroj: Evropská komise spolu s Evropským střediskem pro sledování porušování práv duševního vlastnictví)

(*) **FR, IT, LT, LU:** pro údaje za určité roky byl použit vzorek případů. **BG:** pro rok 2016 byl použit odhad soudů. **PL:** pro rok 2015 byl použit odhad soudů. Obzvláště dlouhá řízení ovlivňující průměrnou délku byla nahlášena v **EE, IE, LV a SE**. **EL:** údaje jsou založeny na vážené průměrné délce řízení u dvou soudů. **DK:** údaje ze všech věcí týkajících se ochranných známek – nikoliv pouze ochranné známky EU – u Obchodních a námořních vrchních soudů; za rok 2018 žádné údaje o průměrné délce v důsledku nového systému IKT. **ES:** do výpočtu průměrné délky řízení jsou zahrnuty věci týkající se jiných nároků EU na duševní vlastnictví; za rok 2018 je použit odhad.

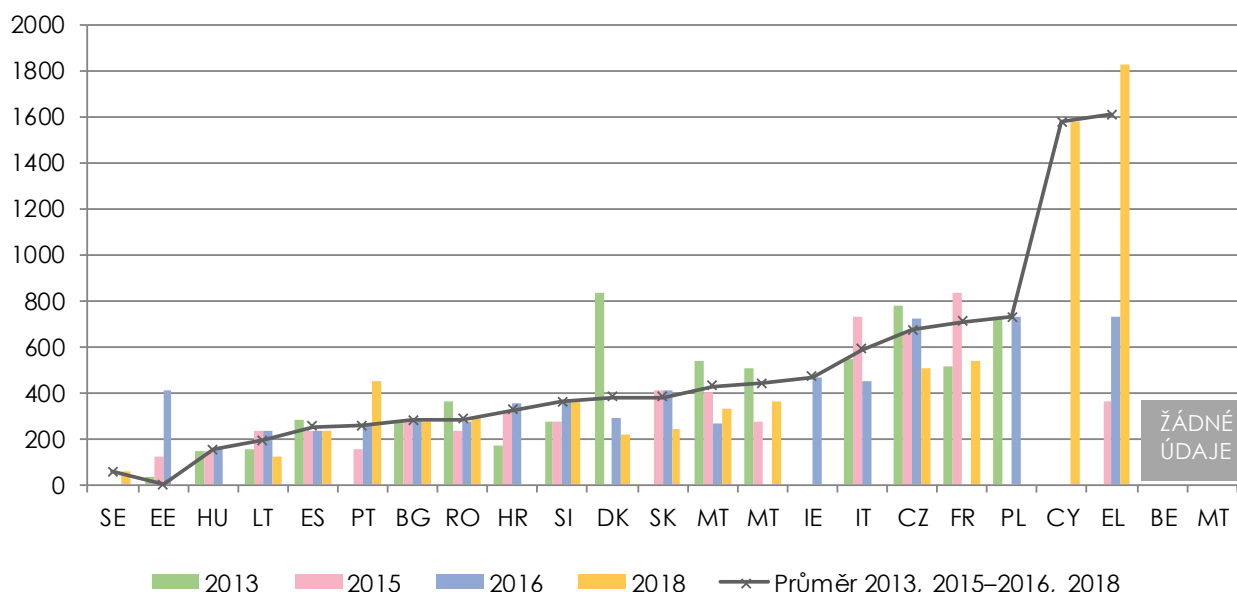
– Ochrana spotřebitele –

Účinné vymáhání spotřebitelského práva zajišťuje, že spotřebitelé využívají svá práva a že podniky porušující pravidla ochrany spotřebitele nezískají neoprávněné výhody. Klíčovou úlohu při vymáhání spotřebitelského práva EU (⁴⁵) hrají v rámci různých vnitrostátních systémů vymáhání práva orgány pro ochranu spotřebitele a soudy. Obrázek 19 udává průměrnou délku soudního přezkumu rozhodnutí orgánů pro ochranu spotřebitele uplatňujících právo EU.

V případě spotřebitelů nebo podniků může účinné vymáhání práva zahrnovat řetězec účastníků, nejen soudy, nýbrž také správní orgány. Za účelem dalšího posouzení tohoto řetězce vymáhání práva je znovu uvedena délka řízení u orgánů pro ochranu spotřebitele. Obrázek 20 ukazuje průměrnou délku řízení v případě správních rozhodnutí vnitrostátních orgánů pro ochranu spotřebitele v letech 2014–2018 od okamžiku zahájení řízení. Příslušná rozhodnutí zahrnují prohlášení o porušení hmotněprávních předpisů, předběžná opatření, soudní příkazy na zdržení se určitého jednání, zahájení soudního řízení nebo uzavření případu.

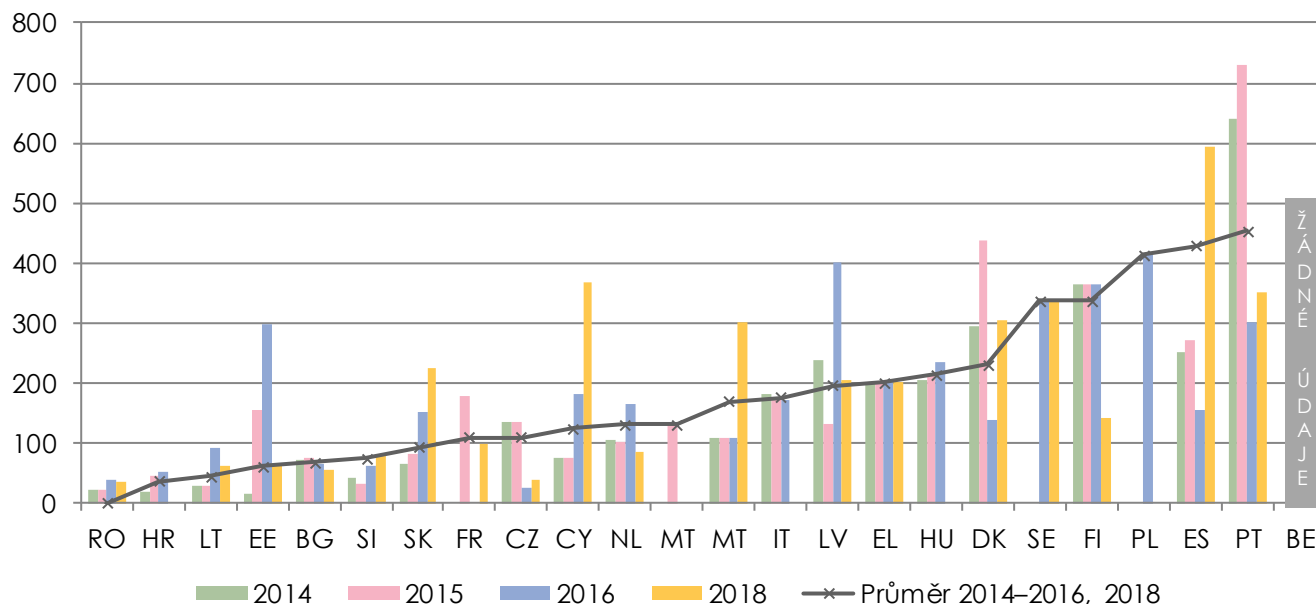
⁴⁵ Obrázky 19 a 20 se týkají vymáhání dodržování směrnice o nepřiměřených (smluvních) podmínkách (93/13/EHS), směrnice o prodeji spotřebitelům a zárukách (1999/44/ES), směrnice o nekalých obchodních praktikách (2005/29/ES), směrnice o právech spotřebitelů (2011/83/ES) a vnitrostátních předpisů k provedení těchto směrnic.

Obrázek 19: Ochrana spotřebitele: Průměrná délka soudního přezkumu, 2013– 2018 (*)
(první stupeň / ve dnech) (zdroj: Evropská komise spolu se sítí pro spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele)

(*) AT, FI, DE, LU: scénář není relevantní, jelikož orgány pro ochranu spotřebitele nemají pravomoc rozhodovat o porušení příslušných pravidel ochrany spotřebitele. Počet příslušných věcí je nízký (méně než pět) v CY, IE, NL a SE. EL a RO poskytly odhad průměrné délky řízení.

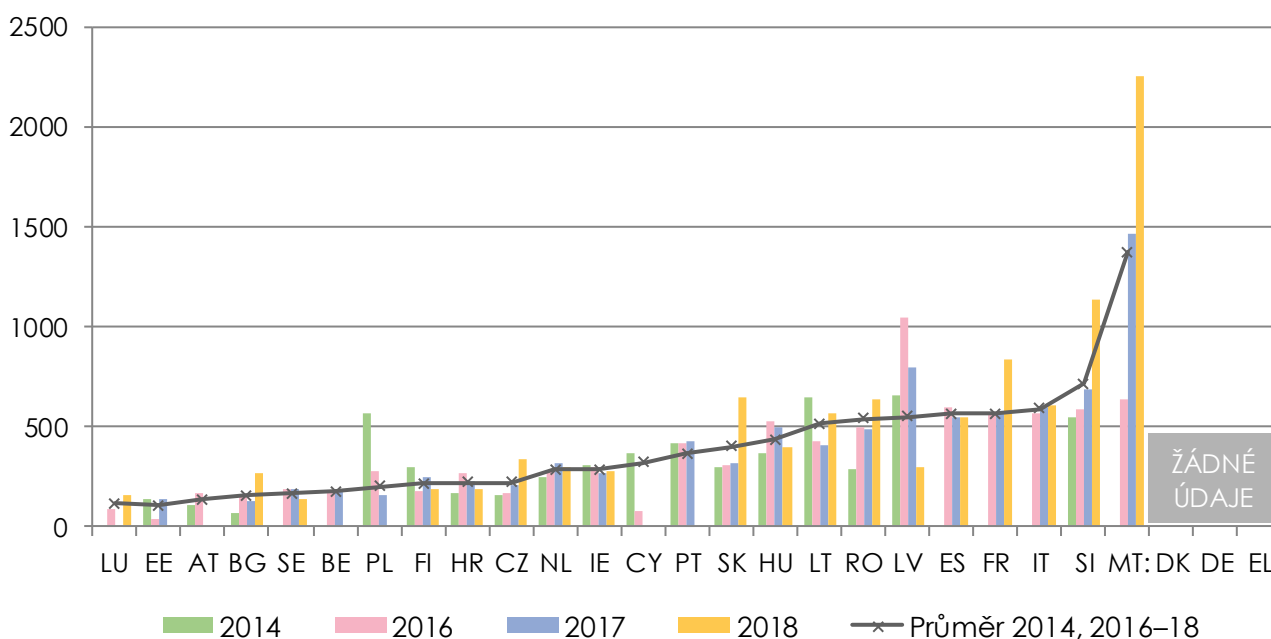
Obrázek 20: Ochrana spotřebitele: Průměrná délka řízení o správních rozhodnutích orgánů pro ochranu spotřebitele, 2014– 2018 (*)
(první stupeň / ve dnech) (zdroj: Evropská komise spolu se sítí pro spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele)

(*) AT, DE, LU: scénář není relevantní, jelikož orgány pro ochranu spotřebitele nemají pravomoc rozhodovat o porušení příslušných pravidel ochrany spotřebitele. Počet příslušných věcí je nízký (méně než pět) v NL a SE. DK, FI, FR, EL a RO poskytly odhad průměrné délky řízení.

Kromě podílu na boji proti trestné činnosti má účinnost boje proti praní peněz zásadní význam pro spolehlivost, integritu a stabilitu finančního sektoru, důvěru ve finanční systém a spravedlivou hospodářskou soutěž na jednotném trhu ⁽⁴⁶⁾. Jak zdůraznil Mezinárodní měnový fond, trestné činy praní peněz mohou odrazovat zahraniční investice, narušovat mezinárodní kapitálové toky a negativně ovlivňovat makroekonomickou výkonnost země, což má za následek ztrátu blahobytu v důsledku odčerpávání zdrojů z produktivnějších hospodářských činností ⁽⁴⁷⁾. Směrnice o boji proti praní peněz vyžaduje, aby členské státy vedly statistiky o účinnosti systémů pro boj proti praní peněz nebo financování terorismu ⁽⁴⁸⁾. Ve spolupráci s členskými státy byly pomocí aktualizovaného dotazníku shromážděny údaje o různých fázích soudního řízení vnitrostátních systémů pro boj proti praní peněz. Obrázek 21 udává průměrnou délku řízení u soudů prvního stupně, které se zabývají trestnými činy praní peněz.

Obrázek 21: Praní peněz: Průměrná délka soudního řízení, 2014–2018 (*) (první stupeň / ve dnech) (zdroj: Evropská komise spolu s odbornou skupinou pro praní peněz a financování terorismu)

(*) Žádné údaje za rok 2018: BE, EE, CY, AT, PL, a PT. ES, NL: odhadovaná délka. LV: kvůli poměrně malému počtu případů v roce 2016 mohou mít na délku řízení případně dopad různé faktory, například pozastavení řízení v jednom případě z objektivních důvodů. PL: výpočet délky řízení pro rok 2016 je založen na náhodně vybraném vzorku řízení. SE: výpočet v roce 2017 je založen vzorku vyřešených případů. Údaje za rok 2018 jsou předběžné. IT: údaje se vztahují na odpovídající soudy pokrývající zhruba 91 % všech řízení v roce 2015 a 99 % v roce 2016 a 2017; údaje se vztahují k řízení ve věci samé i k předběžným řízením.

⁴⁶ Viz 2. bod odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu.

⁴⁷ IMF factsheet, 8. března 2018: <https://www.imf.org/en/About/Factsheets/Sheets/2016/08/01/16/31/Fight-Against-Money-Laundering-the-Financing-of-Terrorism>

⁴⁸ Ustanovení čl. 44 odst. 1 směrnice (EU) 2015/849. Viz rovněž revidovaný článek 44 směrnice (EU) 2018/843, která vstoupila v platnost v červnu 2018 a kterou členské státy musí provést nejpozději do ledna 2020.

3.1.4 Shrnutí týkající se efektivnosti systémů soudnictví

Efektivní systém soudnictví zvládá své pracovní zatížení a nahromaděné nevyřízené případy a vynáší rozhodnutí bez zbytečných průtahů. K hlavním ukazatelům, které se ve srovnávacím přehledu EU o soudnictví používají ke sledování efektivnosti systémů soudnictví, patří *délka řízení* (odhadovaný nebo průměrný čas ve dnech, který je zapotřebí k vyřešení případu), *míra vyřešených případů* (poměr počtu vyřešených případů k počtu nově přicházejících případů) a počet *projednávaných případů* (které zbývá vyřešit na konci roku).

Obecné údaje o efektivnosti

Srovnávací přehled EU o soudnictví 2020 obsahuje údaje o efektivnosti za sedm let (2012–2018). Toto časové rozpětí umožňuje určit některé trendy a zohlednit skutečnost, že reformy soudnictví často vyžadují určitou dobu, aby se projevil jejich dopad.

Při pohledu na údaje dostupné od roku 2012 se efektivnost v občanských, obchodních a správních věcech zlepšila nebo zůstala na stejné úrovni v jedenácti členských státech, přičemž se snížila, i když často jen marginálně, v osmi členských státech.

Pozitivní vývoj lze pozorovat ve většině členských států, které byly v rámci evropského semestru nebo ekonomického semestru určeny jako státy, jež se potýkají se zvláštními problémy⁽⁴⁹⁾:

- Od roku 2012 se téměř ve všech těchto členských státech **délka řízení u soudu prvního stupně** v obecné kategorii „všechny věci“ (obrázek 5) a ve sporných občanských a obchodních věcech (obrázek 6) zkrátila, nebo byla stejná. Co se týká správních věcí (obrázek 8), délka řízení se od roku 2012 ve většině těchto členských států zkrátila, nebo byla stejná. Celkově došlo v roce 2018 ke zvýšení délky řízení pouze v několika málo členských státech.
- Srovnávací přehled obsahuje údaje o **délce řízení u soudů všech stupňů** ve sporných občanských a obchodních věcech (obrázek 7) a správních věcech (obrázek 9). Z údajů vyplývá, že v řadě členských států, u nichž bylo zjištěno, že se potýkají s problémy, pokud jde o délku řízení u soudů prvního stupně, fungují soudy vyššího stupně efektivněji. Oproti tomu v některých jiných členských státech, které se potýkají s problémy, je průměrná délka řízení u soudů vyšších stupňů dokonce delší než u soudů prvního stupně.
- V obecné kategorii „všechny věci“ a v kategorii sporné občanské a obchodní věci (obrázky 10 a 11) se celkový počet členských států, v nichž je **míra vyřešených případů** vyšší než 100 %, od roku 2012 zvýšil. V roce 2018 nahlásily téměř všechny členské státy, včetně těch, které se potýkají s problémy, vysokou míru vyřešených případů (více než 97 %), což znamená, že soudy jsou obecně schopné zabývat se nově přicházejícími případy v těchto kategoriích. Pokud jde o správní věci (obrázek 12), meziročně lze zaznamenat větší rozdíly v míře vyřešených případů, a přestože tyto rozdíly zůstávají obecně nižší než v ostatních kategoriích věcí, některé členské státy dosáhly uspokojivého pokroku. Zejména většina členských států, které se potýkají s problémy, hlásí od roku 2012 nárůst míry vyřešených případů u správních věcí.
- Od roku 2012 téměř všechny členské státy, které se potýkají s největšími problémy, dosahují pokroku ohledně **počtu nahromaděných nevyřízených věcí** bez ohledu na kategorii. Často bylo dosaženo podstatného zlepšení při snižování počtu projednávaných případů ve sporných

⁴⁹

HR, IT, CY, HU, MT, PT a SK, které dostaly doporučení pro jednotlivé země v rámci evropského semestru 2019, a BE, BG, IE, EL, ES, LV, PL, RO a SI, u nichž byly problémy zmíněny v bodech odůvodnění doporučení pro jednotlivé země a ve zprávách o jednotlivých zemích za rok 2019.

Kolisání výsledků během analyzovaných sedmi let lze vysvětlit souvisejícími faktory (výkyvy v počtu nově přicházejících případů o více než 10 % nejsou neobvyklé) nebo systémovými nedostatky (nedostatečná pružnost a citlivost nebo nesrovnalosti v procesu reformy).

občanských a obchodních věcech (obrázek 14) a správních věcech (obrázek 15). Navzdory těmto zlepšením přetrvávají významné rozdíly mezi členskými státy s několika málo projednávanými věcmi a členskými státy, v nichž je počet projednávaných věcí vysoký, a v některých členských státech se zdá, že se nevyřízené věci hromadí.

Efektivnost ve zvláštních oblastech práva EU

Údaje o průměrné délce řízení ve zvláštních oblastech práva EU (obrázky 16–21) poskytují informace o fungování systémů soudnictví v těchto konkrétních druzích sporů souvisejících s podnikáním.

Údaje o efektivnosti ve zvláštních oblastech práva jsou shromažďovány na základě úzce vymezených scénářů a počet příslušných věcí se může jevit nízký. V porovnání s vypočítanou délkou řízení uvedenou v obecných údajích o efektivnosti udávají tyto obrázky skutečnou průměrnou délku všech příslušných řízení ve specifických oblastech v daném roce. Je proto třeba uvést, že několik členských států, které (jak se zdá) podle obecných údajů o efektivnosti nečelí problémům, vykazuje ve specifických oblastech práva EU podstatně delší průměrnou délku řízení. Délka řízení v jednotlivých specifických oblastech se současně může v témže členském státě značně lišit.

Obrázky týkající se zvláštních oblastí práva EU dokládají tyto trendy:

- Ačkoli se v případě **věcí z oblasti hospodářské soutěže** (obrázek 16) celkový počet věcí projednávaných soudy ve všech členských státech mírně zvýšil, délka soudního přezkumu se v šesti členských státech snížila nebo zůstala stejná, zatímco v jiných pěti členských státech se prodloužila. V roce 2018 pozitivní trend pokračoval, přičemž pouze dva členské státy hlásily průměrnou délku přesahující 1000 dní (oproti třem státům v roce 2017).
- V oblasti **elektronických komunikací** (obrázek 17) se nápad věcí projednávaných soudy dále zvyšoval, což ukončilo pozitivní trend snižování délky řízení pozorovaný v předchozích letech. V roce 2018 většina členských států zaznamenala nárůst průměrné délky řízení, a to ve srovnání jak s rokem 2017, tak s rokem 2013.
- Pokud jde o **věci týkající se porušení práv k ochranné známce EU** (obrázek 18), trendy průměrné délky řízení se v roce 2018 značně lišily. Některé členské státy zaznamenaly prudký nárůst, zatímco jiné byly schopny nápad věcí lépe zvládat a snížily dobu potřebnou k jejich vyřešení.
- Možný kombinovaný účinek řetězce vymáhání práva sestávajícího ze správních i soudních přezkumů je uveden v oblasti spotřebitelského práva (obrázky 19 a 20). Sedm členských států v roce 2018 ohlásilo, že jejich orgánům pro ochranu spotřebitele trvalo v průměru méně než tři měsíce, aby vydaly rozhodnutí ve věci, na kterou se vztahuje spotřebitelské právo EU, zatímco v devíti členských státech jim to trvalo více než 6 měsíců. Pokud bylo rozhodnutí orgánů pro ochranu spotřebitele napadeno u soudů, trval v roce 2018 ve většině členských států soudní přezkum správního rozhodnutí v průměru méně než jeden rok.
- Účinný boj proti **praní peněz** má zásadní význam pro ochranu finančního systému, spravedlivou hospodářskou soutěž a předcházení negativním hospodářským důsledkům. Problémy s délkou soudního řízení při projednávání trestných činů v oblasti praní peněz mohou ovlivnit účinný boj proti praní peněz. Srovnávací přehled EU o soudnictví 2020 předkládá aktualizované údaje o délce soudního řízení zabývajících se trestnými činy praní peněz (obrázek 21), které prokazují, že přibližně v polovině členských států trvá řízení u soudu prvního stupně v průměru až jeden rok a v několika členských státech, které se

potýkají s problémy týkajícími se trestního stíhání trestných činů v oblasti praní peněz, trvá toto řízení v průměru přibližně dva roky ⁽⁵⁰⁾.

3.2 Úroveň systémů soudnictví

Neexistuje jeden způsob měření úrovně systémů soudnictví. Srovnávací přehled EU o soudnictví 2020 pokračuje ve zkoumání faktorů, které jsou obecně uznávány jako důležité pro zvýšení úrovně soudnictví. Jako v předchozích letech jsou tyto faktory soustředěny do čtyř kategorií:

- 1) dostupnost spravedlnosti pro občany a podniky;
- 2) odpovídající finanční a lidské zdroje;
- 3) zavedení nástrojů hodnocení a
- 4) používání norem kvality.

3.2.1 Dostupnost

Dostupnost je v celém řetězci soudnictví nezbytná, aby se lidem umožnilo získat příslušné informace – o systému soudnictví, jak zahájit řízení a o souvisejících finančních aspektech, o stavu řízení do jeho skončení – takže k rozsudku lze získat rychle přístup na internetu.

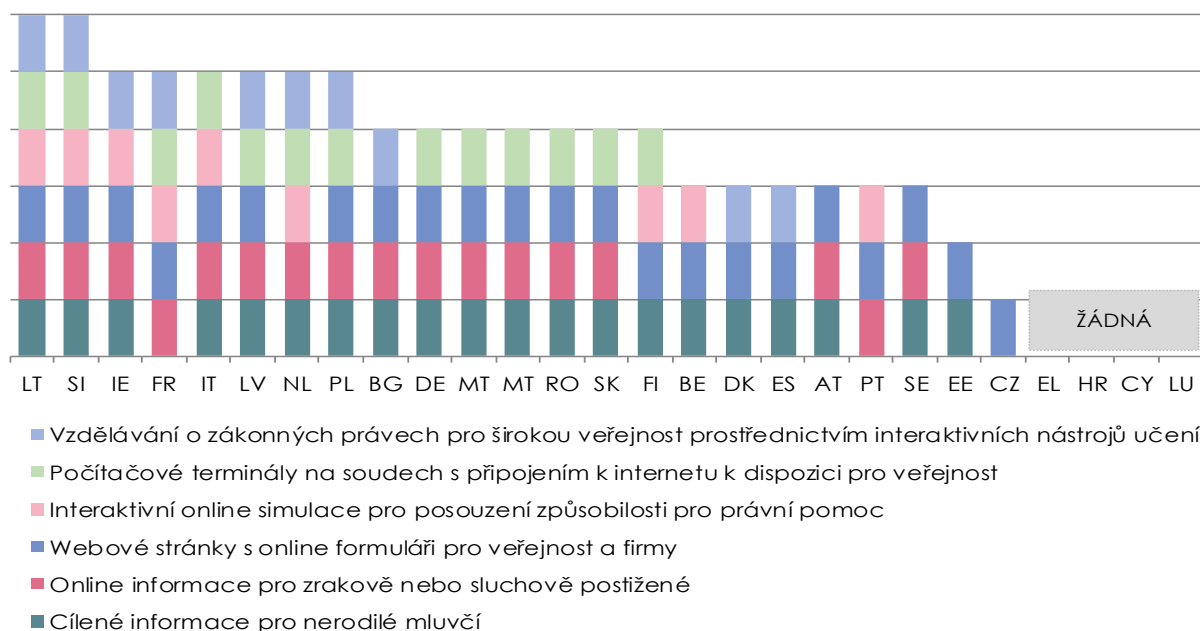
– *Poskytování informací o systému soudnictví* –

Soudnictví vstřícné k občanům vyžaduje, aby byly informace o systému soudnictví nejen snadno přístupné, nýbrž rovněž přizpůsobené zvláštním skupinám společnosti, které by se jinak při získávání přístupu k informacím setkávaly s problémy. Obrázek 22 ukazuje dostupnost on-line informací o zvláštních aspektech systému soudnictví a pro zvláštní skupiny společnosti.

Obrázek 22: Dostupnost on-line informací o systému soudnictví pro veřejnost, 2019 (*)
(zdroj: Evropská komise ⁽⁵¹⁾)

50 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1673 ze dne 23. října 2018 o boji vedeném trestněprávní cestou proti praní peněz odstraní právní překážky, které mohou prodlužovat stíhání, jako například že stíhání za praní peněz může být zahájeno pouze, jestliže řízení u souvisejícího predikativního trestného činu bylo ukončeno. Směrnici musí členské státy provést ve vnitrostátním právu do 8. prosince 2020.

51 Údaje pro rok 2019 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

(*) **DE:** o tom, které informace budou poskytovány on-line, rozhoduje jednotlivě každá spolková země a také spolková úroveň.

– Právní pomoc, soudní poplatky a právní poplatky –

Náklady na vedení sporu jsou klíčovým faktorem pro přístup ke spravedlnosti. Vysoké náklady na spory, včetně soudních poplatků ⁽⁵²⁾ a právních poplatků ⁽⁵³⁾, mohou bránit přístupu ke spravedlnosti. Náklady na spory v občanských a obchodních věcech nejsou harmonizovány na úrovni EU. Řídí se vnitrostátními právními předpisy, a proto se mezi jednotlivými členskými státy liší.

Přístup k právní pomoci je základní právo, které je zakotveno v Listině ⁽⁵⁴⁾. Umožňuje přístup ke spravedlnosti těm, kdo by nebyli schopni nést náklady na vedení sporu nebo poskytnout na ně zálohu. Většina členských států poskytuje právní pomoc na základě příjmů žadatele ⁽⁵⁵⁾.

Obrázek 23 ukazuje dostupnost úplné nebo částečné právní pomoci v konkrétní spotřebitelské věci týkající se nároku na 6 000 EUR. Porovnává prahové hodnoty příjmu pro poskytnutí právní pomoci, vyjádřené v procentech prahové hodnoty Eurostatu pro chudobu pro jednotlivé členské

⁵² Soudní poplatky jsou chápány jako částka, která musí být zaplacená, aby bylo u soudu nebo tribunálu zahájeno řízení na základě jiného než trestního zákona.

⁵³ Právní poplatky jsou protiplnění za služby poskytované advokáty jejich klientům.

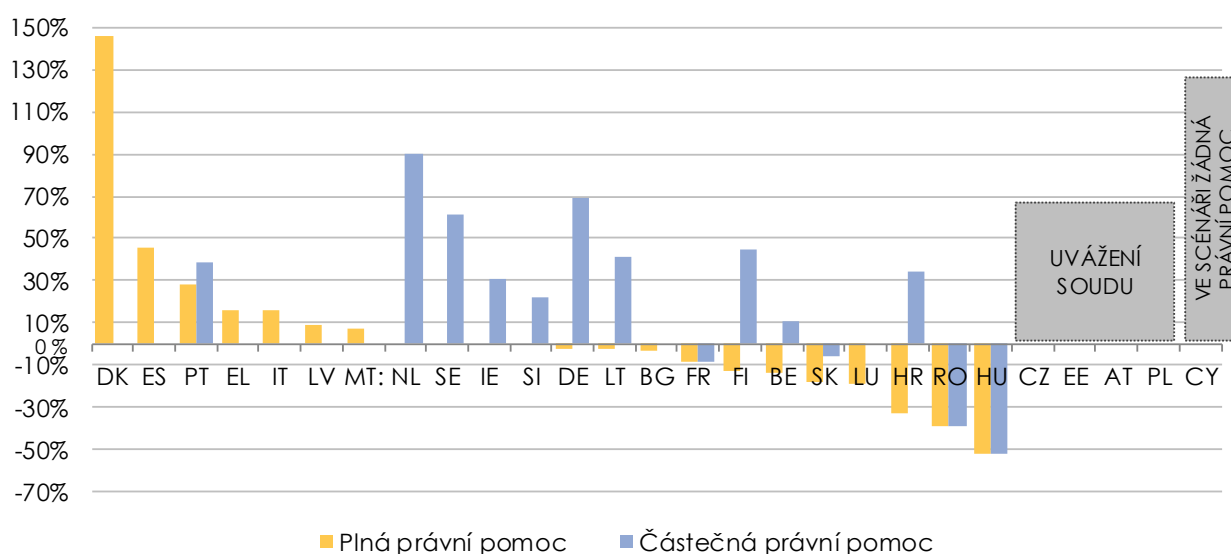
⁵⁴ Ustanovení čl. 47 odst. 3 Listiny základních práv EU.

⁵⁵ Členské státy používají různé způsoby stanovení prahové hodnoty pro způsobilost, například rozdílná rozhodná období (měsíční/roční příjem). Přibližně polovina členských států používá kromě prahové hodnoty příjmu i prahové hodnoty osobního majetku žadatele. Tyto prahové hodnoty nejsou u tohoto obrázku brány v potaz. V BE, BG, IE, ES, FR, HR, HU, LV, LT, LU, NL a PT mají určité skupiny lidí (např. osoby pobírající určité dávky) automaticky nárok na obdržení právní pomoci v občanských/obchodních sporech. Další kritéria, která členské státy mohou používat, jako je skutková podstata případu, nejsou v tomto obrázku zohledněna. Přestože to přímo nesouvisí s tímto údajem, v některých členských státech (AT, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, IT, NL, PL, PT a SI) není právní pomoc omezena na fyzické osoby.

státy (⁵⁶). Je-li například uvedena způsobilost pro právní pomoc při 20 %, znamená to, že na právní pomoc bude mít nárok žadatel s příjmem o 20 % vyšším, než je příslušná prahová hodnota Eurostatu pro chudobu v daném členském státě. Na druhou stranu, je-li prahová hodnota pro právní pomoc nižší než 0, znamená to, že osoba s příjmem nižším, než je příslušná prahová hodnota pro chudobu, nemusí mít na právní pomoc nárok.

Některé členské státy uplatňují systém právní pomoci, který zajišťuje 100% pokrytí nákladů spojených se soudním řízením v plné výši (plná právní pomoc) a který je doplněn systémem, jenž hradí část nákladů (částečná právní pomoc), přičemž kritéria způsobilost takových systémů se mohou od sebe lišit. Ostatní členské státy používají pouze systém plné právní pomoci, nebo pouze systém částečné právní pomoci.

Obrázek 23: Prahová hodnota příjmu pro právní pomoc v konkrétní spotřebitelské věci, 2019 (*) (rozdíly v % oproti prahové hodnotě Eurostatu pro chudobu) (zdroj: Evropská komise spolu s CCBE (⁵⁷))

(*) **EE**: rozhodnutí o poskytnutí právní pomoci není založeno na finančních zdrojích žadatele. **IE**: částečná právní pomoc musí vzít v úvahu rovněž zcizitelná aktiva žadatele. **LV**: prahové hodnoty se liší podle obce, v grafu je reprezentována horní prahová hodnota.

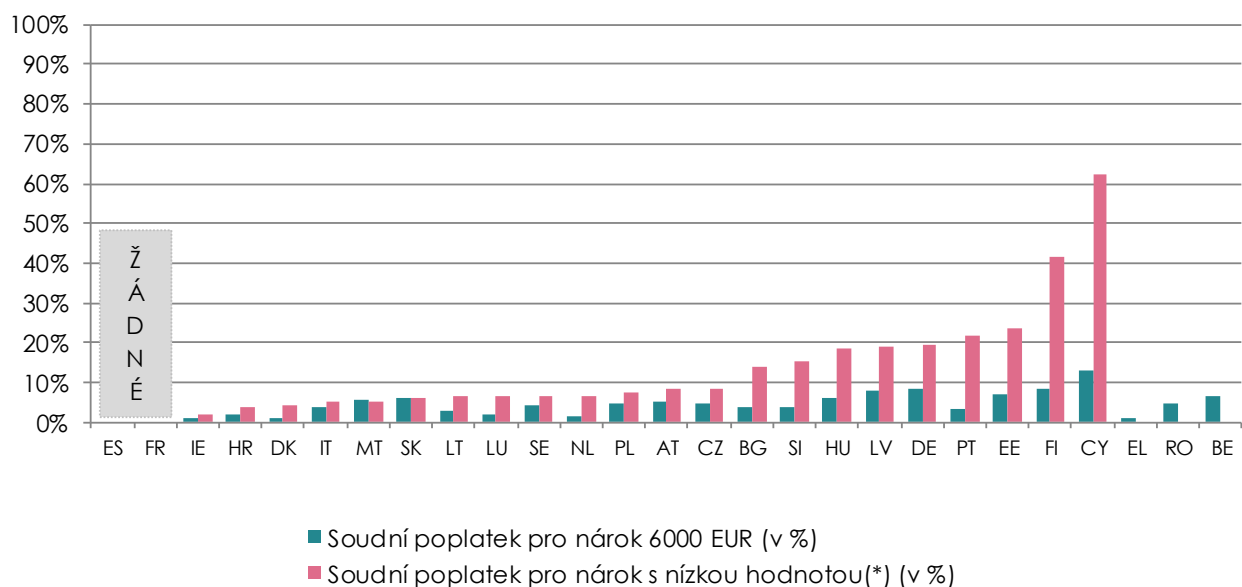
Většina členských států vyžaduje, aby při zahájení soudního řízení strany uhradily soudní poplatek. Příjemci právní pomoci jsou často od hrazení soudních poplatků osvobozeni. Pouze v BG, EE, IE, NL, PL a SI nejsou příjemci právní pomoci automaticky osvobozeni od placení soudních poplatků. V CZ rozhoduje soud o osvobození příjemce právní pomoci od hrazení soudních poplatků individuálně. Obrázek 24 porovnává pro oba scénáře výši soudního poplatku uvedenou jako podíl hodnoty nároku. Činí-li například na obrázku níže soudní poplatek 10 % z hodnoty nároku ve výši 6 000 EUR, musí spotřebitel za zahájení soudního řízení uhradit soudní

⁵⁶ Aby byly shromážděny srovnatelné údaje, příslušná prahová hodnota Eurostatu pro chudobu pro jednotlivé členské státy byla převedena na měsíční příjem. Hranice ohrožení chudobou je stanovena ve výši 60 % mediánu národního ekvivalizovaného disponibilního příjmu domácnosti. Evropské šetření příjmů a životních podmínek, tabulka Eurostatu ilc_li01, k dispozici na adrese: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/income-and-living-conditions/data/database>.

⁵⁷ Údaje za rok 2019 byly získány prostřednictvím odpovědí členů CCBE na dotazník založený na tomto konkrétním scénáři: spor spotřebitele s podnikem (uvedeny byly dvě různé hodnoty nároku: 6 000 EUR a prahová hodnota Eurostatu pro chudobu pro jednotlivé členské státy). Jelikož podmínky pro poskytnutí právní pomoci závisejí na situaci žadatele, byl použit tento scénář: svobodný 35letý zaměstnanec bez závislých osob a pojištění právní ochrany, s pravidelným příjmem a pronajatým bytem.

poplatek ve výši 600 EUR. Nárok nízké hodnoty vychází z prahové hodnoty Eurostatu pro chudobu pro jednotlivé členské státy.

Obrázek 24: Soudní poplatek za zahájení soudního řízení v konkrétní spotřebitelské věci, 2019 (*) (výše soudního poplatku jako podíl hodnoty nároku) (zdroj: Evropská komise spolu s CCBE (⁵⁸))

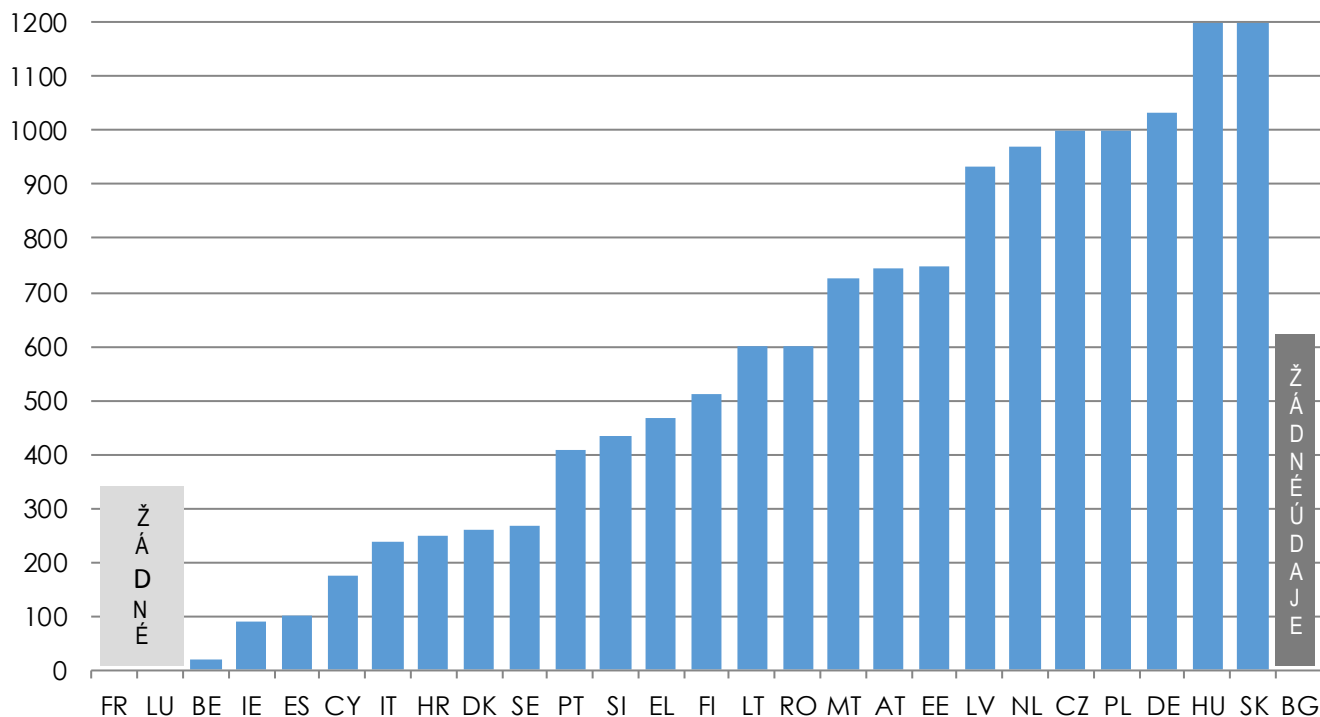

(*) „Nárokem nízké hodnoty“ se rozumí nárok, který odpovídá prahové hodnotě Eurostatu pro chudobu u jedné osoby v jednotlivých členských státech převedené na měsíční příjem (např. v roce 2019 byla tato hodnota v rozmezí od 164 EUR v RO do 1,804 EUR v LU). **BE, EL a RO:** nebyly poskytnuty žádné informace o soudních poplatcích v případě nároků s nízkou hodnotou. **LU:** aby mohli účastníci řízení zahájit řízení jako žalobce, musí uhradit poplatky soudního vykonavatele, nebyla-li jim přiznána právní pomoc. **NL:** soudní poplatky v případě příjmu < 2 275 EUR/měsíc.

⁵⁸ Údaje se vztahují na prahové hodnoty příjmu platné v roce 2019 a byly získány prostřednictvím odpovědí členů CCBE na dotazník založený na tomto konkrétním scénáři: spor spotřebitele s podnikem (uvedeny byly dvě různé hodnoty nároku: 6 000 EUR a prahová hodnota Eurostatu pro chudobu pro jednotlivé členské státy).

Účinné vymáhání smluv je pro hospodářství zásadní. Pravděpodobnost navrácení skutečných nákladů na soudní spor posiluje pozici věřitele, který se snaží vynutit splnění smlouvy. Obvykle je věřitel jako žalobce povinen zaplatit soudní poplatek za podání věci k soudu. Soudy obvykle nařizují žalovanému, který prohraje, aby uhradil v plné výši soudní poplatky, na které poskytl žalobce, který vyhrál, zálohu. Obrázek 25 ukazuje výši soudního poplatku potřebnou pro zahájení soudního řízení v konkrétní obchodní věci (viz poznámka pod čarou 59).

Obrázek 25: Soudní poplatek za zahájení soudního řízení v konkrétní obchodní věci, 2019
 (*) (v EUR) (zdroj: Evropská komise spolu s CCBE ⁽⁵⁹⁾)

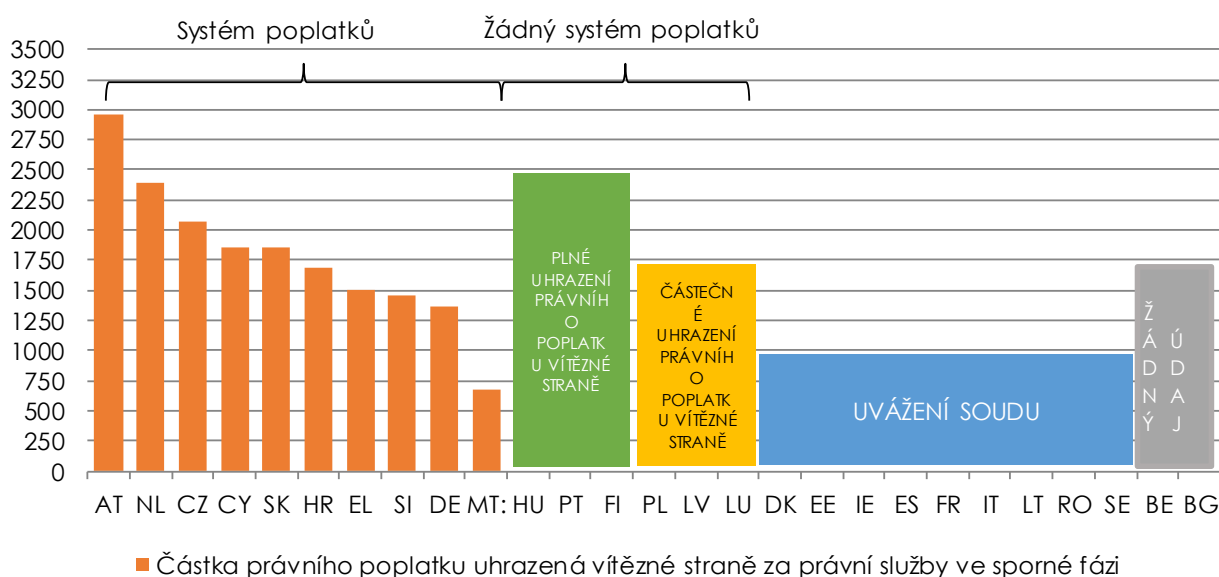

(*) **VES, PT a RO** se o úhradě soudních poplatků rozhoduje individuálně. V **EL** a **HU** neexistuje žádné úplné uhrazení soudních poplatků vítězné straně.

Obvykle musí věřitel uhradit zálohu na poplatky svého vlastního právníka, a to nejen po celou soudní fázi, ale již v předsoudní fázi. Pokud jde o vrácení poplatků, většina členských států uplatňuje pravidlo, podle kterého se předpokládá, že strana, která prohraje soudní spor, ponese nejen své vlastní právní náklady, ale i právní náklady vítězné strany. Takové pravidlo o přesunu poplatků odrazuje od podávání věcí s nízkou pravděpodobností vítězství, zatímco podporuje podávání věcí s vysokou pravděpodobností vítězství. Obrázek 26 ukazuje částku, kterou by soud přiřkl úspěšnému žalobci v konkrétním scénáři obchodní věci (viz poznámka pod čarou 60). Lze rozlišit tři hlavní systémy: 1) v členských státech se systémem poplatků stanovených zákonem závisí vrácení právních poplatků na výši poplatku stanoveného zákonem za práce prováděné právníkem, která se mezi jednotlivými členskými státy značně liší; 2) v členských státech bez systému poplatků stanovených zákonem dochází k plnému (HU, PT, FI) nebo částečnému (PL, LV, LU) vrácení právních poplatků a 3) v řadě členských států rozhoduje o vrácení poplatků soud individuálně.

⁵⁹ Údaje byly získány prostřednictvím odpovědí členů CCBE na dotazník založený na tomto konkrétním scénáři: spor mezi dvěma společnostmi v přeshraničním obchodním soudním sporu o vymáhání smlouvy. Hodnota nároku byla uvedena jako 20 000 EUR. Členové CCBE byly požádáni, aby poskytli informace o splatném soudním poplatku za podání žaloby v případě uvedeném ve scénáři.

Obrázek 26: Vymahatelnost náhrady nákladů řízení v obchodním řízení, 2019 (*) (v EUR)
(zdroj: Evropská komise spolu s CCBE ⁽⁶⁰⁾)

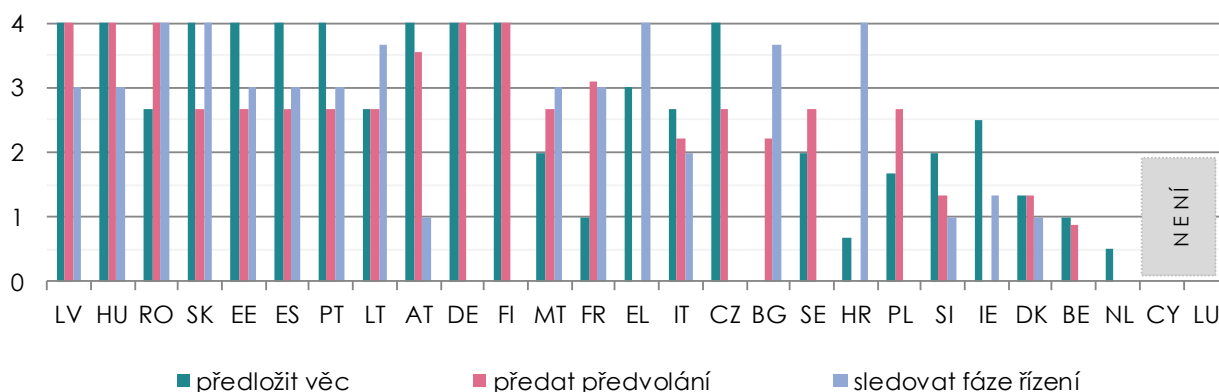
(*) V tomto obrázku nezahrnují právní poplatky administrativní náklady a DPH, pokud jsou splatné. Hypotetický právní poplatek za soudní fázi stanovený pro tento scénář je 1 650 EUR. Úplné uhrazení v systémech bez poplatků stanovených zákonem znamená, že lze tuto částku (1 650 EUR) získat zpět. Členské státy s částečným uhrazením (PL, LV, LU) jsou řazeny dle výše vymahatelného právního poplatku (od nejvyššího po nejnižší, částky se pohybují od 1 275 EUR do 500 EUR). Obrázek nezahrnuje údaje o vymahatelnosti náhrady nákladů řízení za předsoudní fázi, která se nepředpokládá ve všech členských státech. **AT**: scénář není plně použitelný pro systém vracení poplatků v AT. **MT**: na MT neexistuje žádná koncepce hodinového právního poplatku, úhrada poplatků je stanovena na základě hodnoty nároku. **IT**: v IT existuje poplatek stanovený zákonem (ve scénáři 3 235 EUR), ale soud může rozhodnout o úhradě ve stanoveném rozsahu. **LT**: soud rozhodne s přihlédnutím k pokynům ministerstva spravedlnosti, maximální částka ve scénáři by byla 3 350 EUR.

– Podávání a sledování nároků on-line –

Možnost provést určité úkony v soudním řízení pomocí elektronických prostředků představuje důležitou součást úrovně systémů soudnictví, jelikož elektronické podávání nároků i možnost sledovat řízení a činit kroky on-line mohou usnadnit přístup ke spravedlnosti a omezují průtahy a snižují náklady. Systémy IKT na soudech sehrávají také stále významnější úlohu při přeshraniční spolupráci mezi justičními orgány a usnadňují provádění právních předpisů EU, například v oblasti řízení o drobných nárocích.

⁶⁰ Údaje byly shromážděny na základě odpovědí členů CCBE na dotazník založený na stejném hypotetickém případě jako na obrázku 25 (srov. pozn. pod čarou 58). Níže uvedený scénář byl použit jako základ pro výpočet právních poplatků: společnost, která se snaží vynutit splnění smlouvy, uzavřela smlouvu se specializovaným a zkušeným právníkem, který provádí tyto činnosti: v předsoudní fázi: 3 hodiny práce, jeden dokument vypracovaný za hodinový právní poplatek 150 EUR (celkem 450 EUR), v soudní fázi: 11 hodin práce, 3 vypracované dokumenty, 2 soudní jednání za čistý hodinový právní poplatek ve výši 150 EUR (celkem 1650 EUR). Členové CCBE byly požádáni, aby poskytly informace a) o poplatku stanoveném zákonem za práci v soudní a případně předsoudní fázi a b) o výši právního poplatku, kterou by soud rozumně nařídil uhradit straně, která prohrála.

Obrázek 27: Dostupnost elektronických prostředků, 2018 (*) (0 = dostupné u 0 % soudů, 4 = dostupné u 100 % soudů) ⁽⁶¹⁾) (zdroj: studie CEPEJ)

(*) Nová metodika, údaje nejsou srovnatelné s předchozími roky. **DK a RO:** věci lze soudům podávat elektronickou poštou.

– Přístup k rozsudkům –

Zajištění on-line přístupu k rozsudkům zvyšuje transparentnost systémů soudnictví, občanům a podnikům pomáhá porozumět jejich právům a může přispět k ustálenosti judikatury. Opatření pro zveřejňování soudních rozhodnutí on-line jsou nezbytná pro vytváření uživatelsky přívětivých vyhledávačů ⁽⁶²⁾, které zajišťují lepší dostupnost judikatury pro právníky a veřejnost. Bezproblémový přístup k judikatuře a její snadné opětovné použití umožňují inovativní aplikace „právních technologií“ („legal tech“) na podporu odborníků v praxi.

Zveřejňování soudních rozhodnutí on-line vyžaduje vyvážení různých zájmů stanovených právními a politickými rámci. Obecné nařízení o ochraně údajů ⁽⁶³⁾ se plně vztahuje na zpracování osobních údajů soudy. Při posuzování toho, které údaje mají být zveřejněny, je nutné nalézt spravedlivou rovnováhu mezi právem na ochranu údajů, právem na zveřejňování soudních rozhodnutí a transparentností systému soudnictví. To platí zejména tehdy, když existuje převažující veřejný zájem, který odůvodňuje zpřístupnění těchto údajů. V mnoha zemích vyžaduje právo nebo praxe před vydáním anonymizaci nebo pseudonymizaci ⁽⁶⁴⁾ soudních rozhodnutí, a to buď systematicky nebo na vyžádání. Údaje vytvářené soudnictvím se řídí evropskou legislativou o veřejně přístupných údajích a opakovaném použití informací veřejného sektoru ⁽⁶⁵⁾.

⁶¹ Údaje za rok 2018. Míra vybavenosti od 100 % (zařízení zcela zavedeno) do 0 % (zařízení neexistuje) udává existenci funkčního zařízení, jehož se graf týká, u soudů, a to podle této stupnice: (100 % = 4 body, je-li použitelné na všechny věci / 1,33 bodu za jednotlivou věc, 50–99 % = 3 body, je-li použitelné na všechny věci / 1 bod za jednotlivou věc, 10–49 % = 2 body, je-li použitelné na všechny věci / 0,66 bodu za jednotlivou věc, 1–9 % = 1 bod, je-li použitelné na všechny věci / 0,33 bodu za jednotlivou věc. Výraz „jednotlivá věc“ souvisí s druhem projednávaného soudního sporu (občanská/obchodní, trestní, správní nebo jiná).

⁶² Viz *Best practice guide for managing Supreme Courts* v rámci projektu nazvaného Nejvyšší soudy jako záruka účinnosti systémů soudnictví (Supreme Courts as guarantee for effectiveness of judicial systems), s. 29.

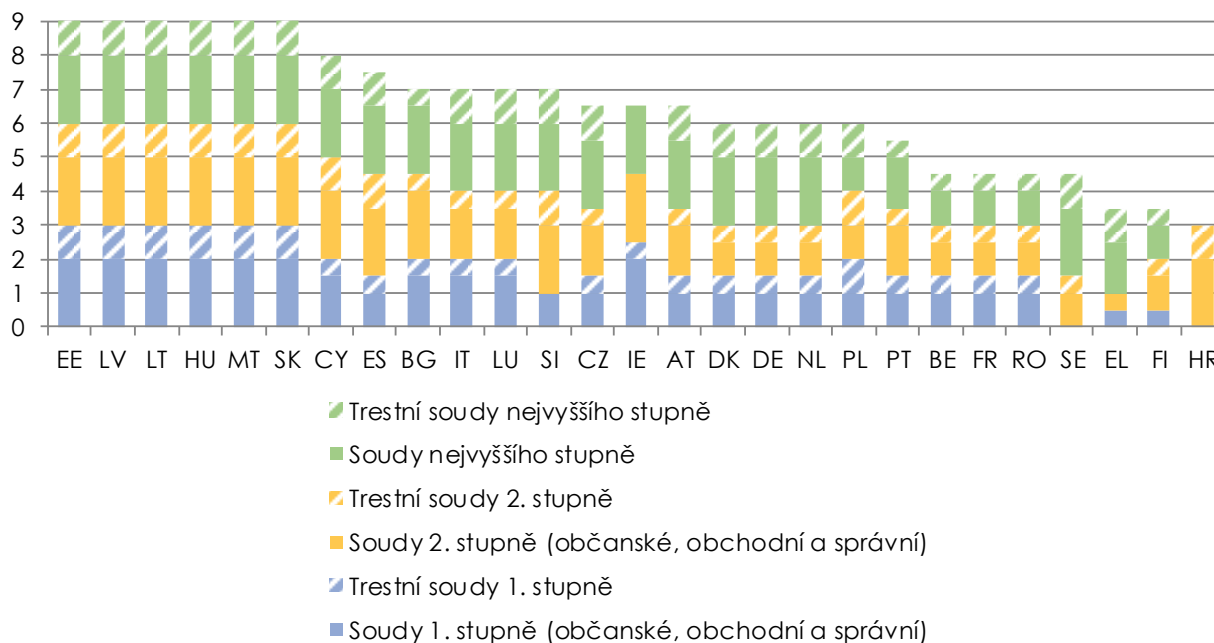
Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁶⁴ Anonymizace/pseudonymizace je účinnější, pokud jí napomáhá algoritmus. Je však nutný lidský dohled, protože algoritmy nerozumějí souvislostem.

⁶⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES ze dne 17. listopadu 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru (Úř. věst. L 345, 31.12.2003, s. 90) a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1024 ze dne 20. června 2019 o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru (Úř. věst. L 172, 26.6.2019, s. 56).

Dostupnost soudních rozhodnutí ve strojově čitelném formátu ⁽⁶⁶⁾ usnadňuje systém soudnictví vstřícný k algoritmům ⁽⁶⁷⁾.

Obrázek 28: Přístup veřejnosti ke zveřejněným rozsudkům on-line, 2019 (*)
(občanské/obchodní, správní a trestní věci, všechny stupně) (zdroj: Evropská komise ⁽⁶⁸⁾)

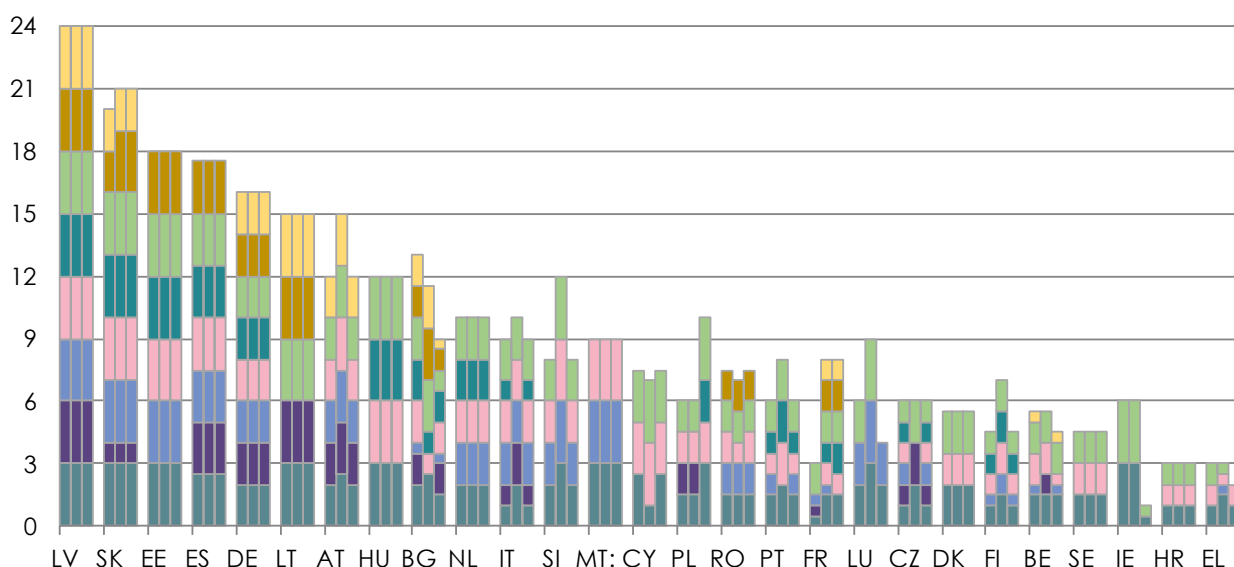
(*) Možné maximum: 9 bodů. U každého stupně byl přidělen jeden bod, pokud jsou veškeré rozsudky v občanských/obchodních, správních a trestních věcech dostupné on-line, a 0,5 bodu, jsou-li dostupné pouze některé rozsudky. Má-li určitý členský stát pouze dva stupně, byly body přiděleny pro tři stupně tak, že se zohlednil výsledek pro příslušný vyšší stupeň neexistujícího stupně. U členských států, které nerozlišují mezi prvními dvěma oblastmi práva (občanské/obchodní a správní), byl stejný počet bodů přidělen za obě oblasti. **BE:** v občanských a trestních věcech je každý soud odpovědný za rozhodování o zveřejnění svých vlastních rozsudků. **BG:** všechna rozhodnutí kasačního soudu se zveřejňují, vyjma těch obsahujících utajované informace. **DE:** každá spolková země rozhoduje o dostupnosti rozsudků soudů prvního stupně on-line. **IE:** v případě trestních věcí věci rozhodované ve zkráceném řízení obvykle nemají písemný rozsudek. **CY:** u správních a trestních věcí soudci rozhodují, které rozsudky se mají zveřejnit. **LU a SE:** soudy nezveřejňují rozsudky pravidelně on-line (pouze zásadní věci). **AT:** u prvního a druhého stupně rozhodují soudci, které rozsudky se zveřejní. **NL:** soudy rozhodují o zveřejnění podle publikovaných kritérií. **PL:** u správních věcí činí rozhodnutí ohledně zveřejnění vedoucí úseku každého soudu. **PT:** u občanských a trestních věcí činí rozhodnutí ohledně zveřejnění komise v rámci soudu.

⁶⁶ Rozhodnutí modelovaná podle norem (např. Akoma Ntoso) a související metadata jsou ke stažení zdarma ve formě databáze nebo jinými automatickými prostředky (např. rozhraní pro programování aplikací).

⁶⁷ Viz také sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Evropská strategie pro data, COM(2020) 66 final, Bílá kniha Komise o umělé inteligenci – evropský přístup k excelenci a důvěře, COM(2020) 65 final, a závěry Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě o osvědčených postupech pro zveřejňování soudních rozhodnutí on-line (Úř. věst. C 362, 8.10.2018, str. 2).

⁶⁸ Údaje pro rok 2019 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

Obrázek 29: Opatření pro vytváření strojově čitelných soudních rozhodnutí, 2019 (*)
(občanské/obchodní, správní a trestní věci, všechny stupně) (zdroj: Evropská komise ⁽⁶⁹⁾)

Pro každý členský stát, tři sloupce představují zavedená opatření pro tyto typy věcí (zleva doprava):

1. občanské/obchodní věci
2. správní věci
3. trestní věci.

■ Rozsudky a jim přidružená metadata jsou ke stažení zdarma ve formě databáze nebo jinými automatickými prostředky

■ Anonymizaci/pseudonymizaci napomáhá algoritmus

■ Jsou zavedena pravidla pro určení, zda jsou v on-line zveřejněných rozsudcích odhaleny osobní údaje, nebo nikoli

■ Rozsudkům jsou přidruženy informace („metadata“) o citacích a odkazech na vnitrostátní a/nebo evropské právní předpisy či judikaturu

■ Rozsudkům jsou přidruženy informace („metadata“) o klíčových slovech, datu vydání rozhodnutí atd.

■ Rozsudkům je přidělen evropský identifikátor judikatury (ECLI)

■ Rozsudky jsou modelovány podle normy, což má umožnit jejich strojové čtení

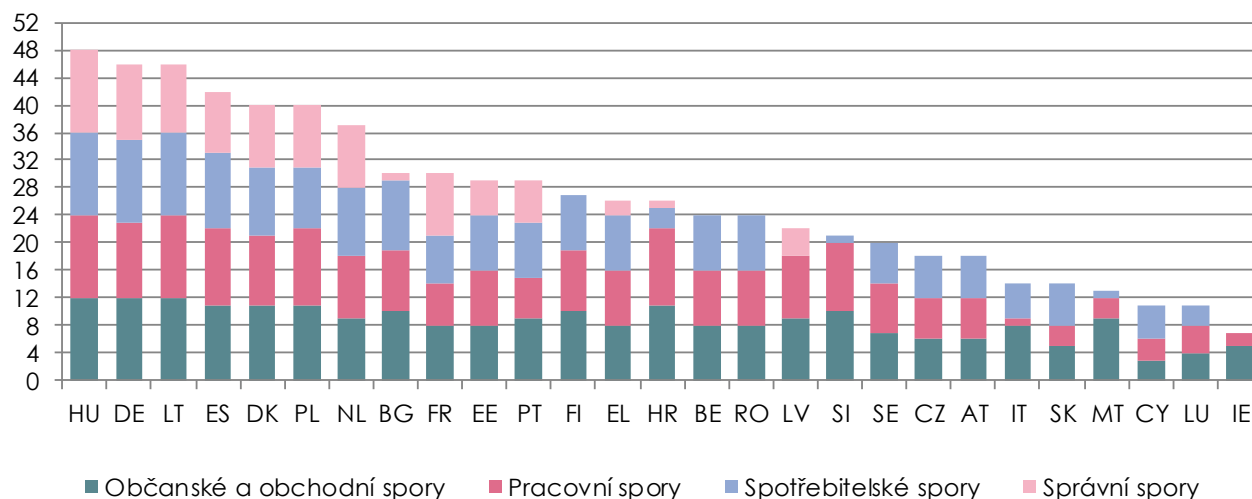
(*) Možné maximum: 24 bodů za druh věcí. Za každý ze tří stupňů (první, druhý a poslední) může být udělen jeden bod, pokud jsou zahrnuta všechna soudní rozhodnutí. Jsou-li v daném stupni zahrnuta pouze některá soudní rozhodnutí, je uděleno jenom půl bodu. Má-li určitý členský stát pouze dva stupně, byly body uděleny pro tři stupně tak, že byl za neexistující stupeň zopakován výsledek pro příslušný vyšší stupeň. U členských států, které nerozlišují mezi občanskými/obchodními a správními věcmi, byl za obě oblasti přidělen stejný počet bodů. **ES:** Použití databáze Generální rady pro soudnictví (CGPJ) pro obchodní účely ani masivní stahování informací není dovoleno. Opětovné použití těchto informací pro zpracování databází nebo pro obchodní účely musí dodržovat postup a podmínky stanovené CGPJ prostřednictvím jejího soudního dokumentačního střediska. **FR:** Přístupné veřejnosti jsou pouze rozsudky zveřejněné Cour de cassation, a to zdarma. Rozsudky zveřejněné odvolacími soudy na serveru Jurica jsou přístupné prostřednictvím soukromé virtuální sítě soudnictví a právním nakladatelstvím. Rozsudky zasílané soudy prvního stupně a vrchními soudy Cour de cassation nepodléhají anonymizaci ani pseudonymizaci. Byl zřízen otevřený přístup k rozsudkům soudů – s výjimkou opakujících se a systematických žádostí. Opětovné použití osobních údajů soudců a soudních zaměstnanců pro vyhodnocování, analýzu, porovnávání a odhad jejich skutečných či domnělých odborných postupů je trestné. **IE:** Irský právní systém nemá specializovanou soudní příslušnost pro projednání věcí správního práva. **LU:** Ve správních věcech existují pouze dvě soudní úrovně.

⁶⁹ Údaje pro rok 2019 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

– Přístup k metodám alternativního řešení sporů –

Obrázek 30 ukazuje úsilí členských států vynaložené na propagaci dobrovolného používání metod alternativního řešení sporů prostřednictvím zvláštních pobídek, které se mohou lišit v závislosti na oblasti práva (⁷⁰).

Obrázek 30: Propagace a pobídky v souvislosti s využíváním metod alternativního řešení sporů, 2019 (*) (zdroj: Evropská komise (⁷¹))

(*) Možné maximum: 52 bodů. Souhrnné ukazatele založené na těchto ukazatelích: 1. internetové stránky přinášející informace o ADR, 2. informační kampaně v médiích, 3. brožury pro širokou veřejnost, 4. soud umožňuje na žádost zvláštní informační setkání věnovaná ADR, 5. koordinátor pro ADR/mediaci u soudů, 6. zveřejňování hodnocení o využívání ADR, 7. zveřejňování statistiky o využívání ADR, 8. právní pomoc kryje (zcela nebo částečně) náklady vzniklé v souvislosti s ADR, 9. úplná nebo částečná náhrada soudních poplatků (včetně kolkovného) v případě úspěšného ADR, 10. v případě úspěšného ADR není nutné využít služeb advokáta, 11. soudce může vystupovat jako mediátor, 12. dohoda, k níž strany dospěly, je vykonatelná u soudů, 13. používání elektronických nástrojů k řešení sporu pomocí metod ADR. Za každý z těchto třinácti ukazatelů byl pro každou oblast práva udělen jeden bod. **CZ:** údaje pro správní spory nejsou k dispozici. **DK:** každý soud má ambasadora, který odpovídá za propagaci využívání mediace. Správní soudy mají možnost účastníkům navrhnout, aby využili mediace. **IE:** správní věci jsou zahrnuty do kategorie občanských a obchodních věcí. **EL:** alternativní řešení sporů existuje v oblasti zadávání veřejných zakázek u správního odvolacího soudu. **ES:** v pracovněprávních sporech je využití alternativního řešení sporů povinné. **LT:** mediační řízení u soudů koordinuje tajemník Státní správy soudů. **PT:** u občanských/obchodních sporů jsou soudní poplatky hrazeny pouze v případě smířčích soudců. **SK:** slovenský právní řád nepodporuje využívání alternativního řešení sporů pro administrativní účely. **SE:** soudci mají diskreční procesní pravomoc, pokud jde o alternativní řešení sporů. Hledání smírného urovnání sporu je povinným úkolem soudce, není-li to v dané věci vzhledem k její povaze nevhodné.

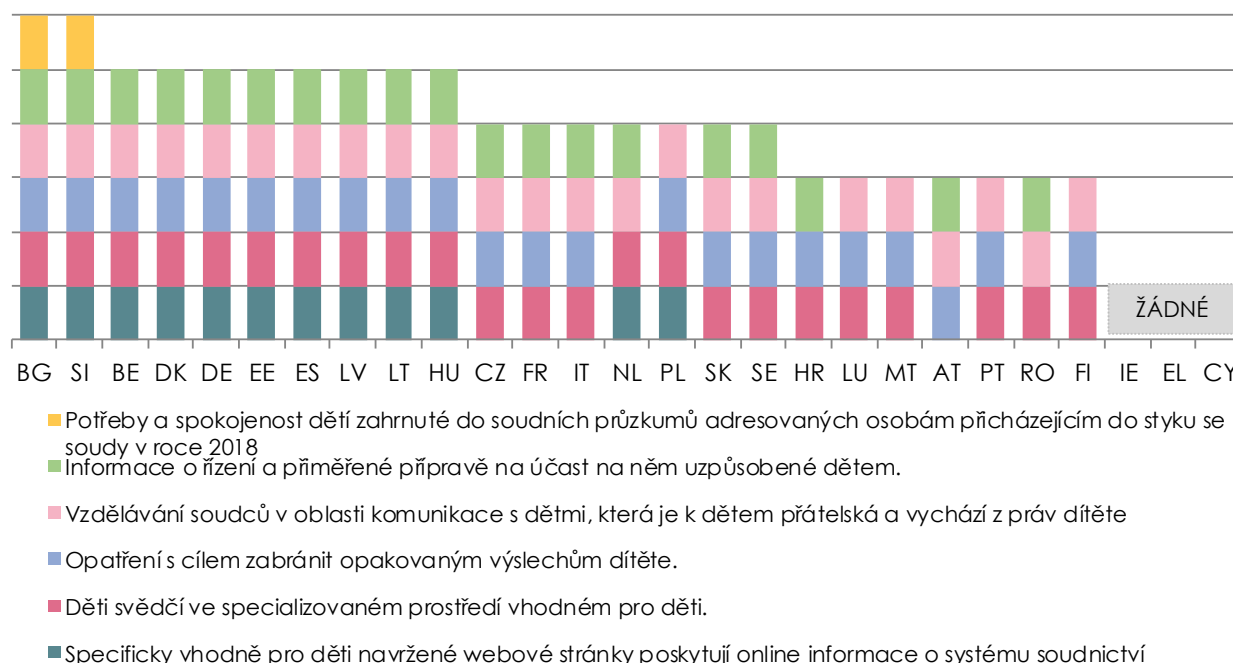
⁷⁰ Způsoby propagace a vybízení k využívání metod alternativního řešení sporů nezahrnují povinné požadavky na využití ADR před postoupením dané věci soudu, jelikož tyto požadavky vyvolávají obavy ohledně jejich slučitelnosti s právem na účinnou právní ochranu zakotveným v Listině základních práv EU.

⁷¹ Údaje pro rok 2019 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

– Soudnictví vstřícnější vůči dětem –

Obrázek 31 ukazuje různá opatření v členských státech, která činí systém soudnictví přístupnějším pro děti a lépe uzpůsobeným jejich potřebám, například tím, že poskytuje informace o řízení uzpůsobené dětem nebo podniká opatření, aby se zabránilo tomu, aby dítě muselo absolvovat několik výslechů.

Obrázek 31: Soudnictví vstřícnější vůči dětem, 2019 (*) (zdroj: Evropská komise ⁽⁷²⁾)

3.2.2 Zdroje

Dostatečné zdroje, včetně nezbytných investic do fyzické a technické infrastruktury, a řádně kvalifikovaní, dobře vyškolení a odpovídajícím způsobem odměňovaní pracovníci všech kategorií jsou nezbytností pro řádné fungování systému soudnictví. Bez odpovídajícího vybavení, nástrojů nebo počtu pracovníků s potřebnými kvalifikacemi a dovednostmi a s přístupem k dalšímu vzdělávání je ohrožena kvalita řízení a rozhodnutí.

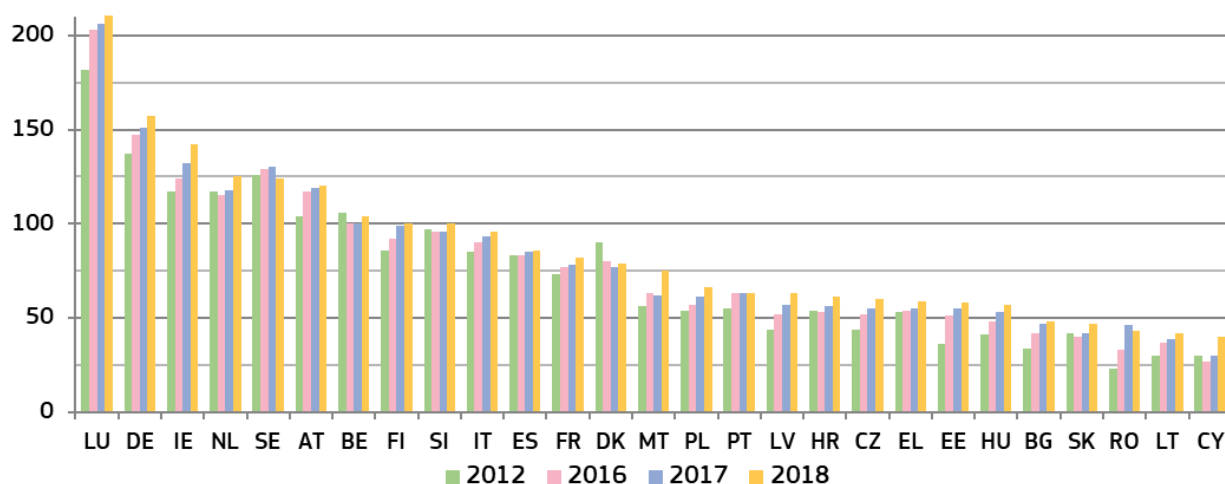
– Finanční prostředky –

Níže uvedené obrázky ukazují skutečné výdaje vládních institucí na fungování systému soudnictví (s výjimkou věznic), jak na obyvatele (obrázek 32), tak jako podíl na hrubém domácí produkt (HDP) (obrázek 33) a konečně i hlavní kategorie výdajů soudů (obrázek 34) ⁽⁷³⁾.

⁷² Údaje pro rok 2019 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

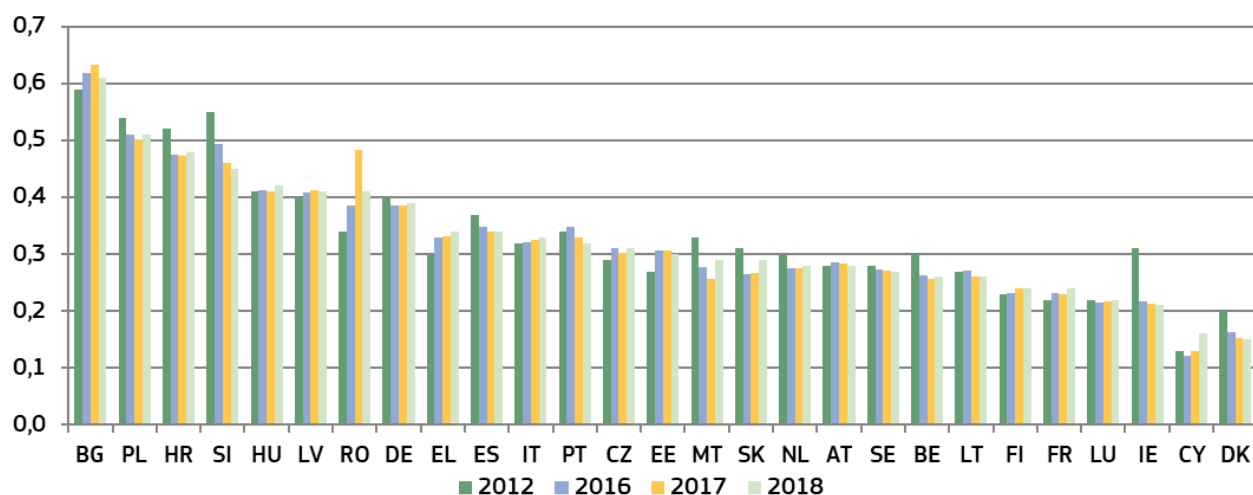
⁷³ Celkové (skutečné) výdaje vládních institucí na řízení, provoz nebo podporu správních, civilních a trestních soudů a systému soudnictví, včetně vymáhání pokut a právního vypořádání nařízeného soudy a fungování probačních systémů v případě podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody a právní pomoci, jakož i právního zastupování a poradenství, jež jménem vlády či jiných orgánů poskytuje vláda ve formě peněžního plnění či služeb, vyjma vězeňských správ (údaje z národních účtů, klasifikace funkcí vládních institucí, skupina 03.3), tabulka Eurostatu gov_10a_exp, k dispozici na: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

Obrázek 32: Celkové výdaje vládních institucí na soudy, 2012, 2016–2018 (*) (v EUR na obyvatele) (zdroj: Eurostat)

(*) Členské státy jsou seřazeny podle výdajů v roce 2018 (od nejvyšších k nejnižším). Pro ES, FR, HR, PT a SK jsou údaje za rok 2018 předběžné.

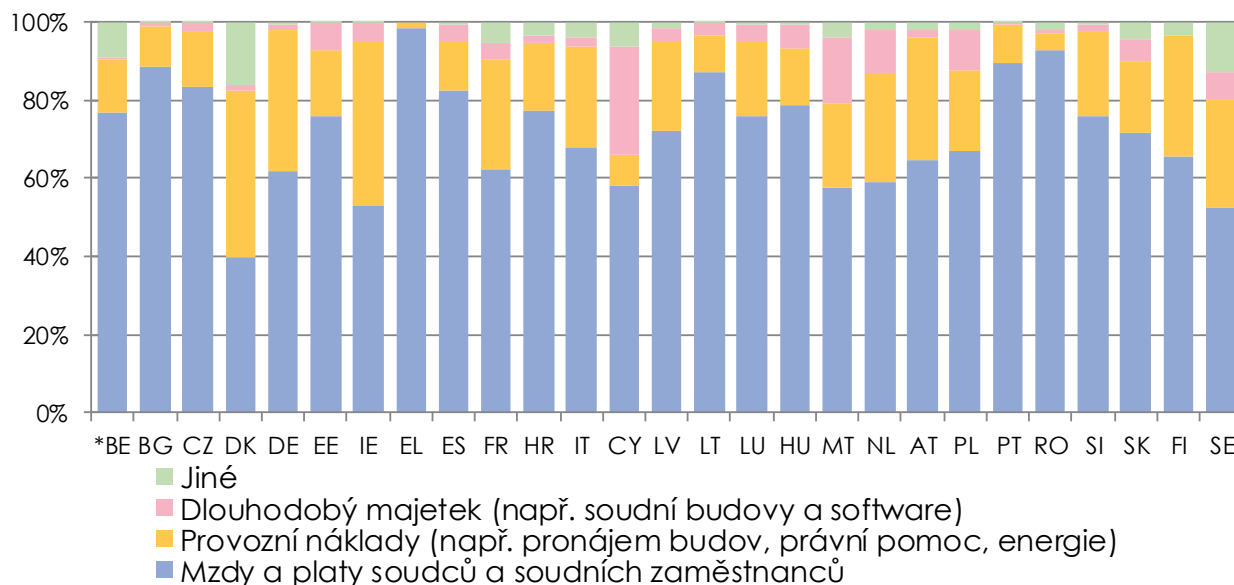
Obrázek 33: Celkové výdaje vládních institucí na soudy, 2012, 2016–2018 (*) (jako procento HDP) (zdroj: Eurostat)

(*) Členské státy jsou seřazeny podle výdajů v roce 2018 (od nejvyšších k nejnižším). Pro ES, FR, HR, PT a SK jsou údaje za rok 2018 předběžné.

Na obrázku 34 jsou uvedeny hlavní hospodářské kategorie tvořící výdaje vládních institucí na soudy: 1. mzdy a platy soudců a zaměstnanců soudu, včetně příspěvků na sociální zabezpečení („náhrady zaměstnancům“⁽⁷⁴⁾), 2. provozní náklady na zboží či služby spotřebované soudy, jako jsou například nájem budov, kancelářské potřeby, energie a právní pomoc („mezispotřeba“⁽⁷⁵⁾), 3. investice do dlouhodobých aktiv, jako jsou soudní budovy a software („tvorba hrubého fixního kapitálu“⁽⁷⁶⁾), a 4. jiné výdaje.

Obrázek 34: Celkové výdaje vládních institucí na soudy dle kategorie (*) (v roce 2018, jako procento výdajů) (zdroj: Eurostat)

(*) Údaje pro **ES**, **FR**, **HR** a **SK** jsou předběžné údaje, údaje za **PT** jsou odhadované.

– Lidské zdroje –

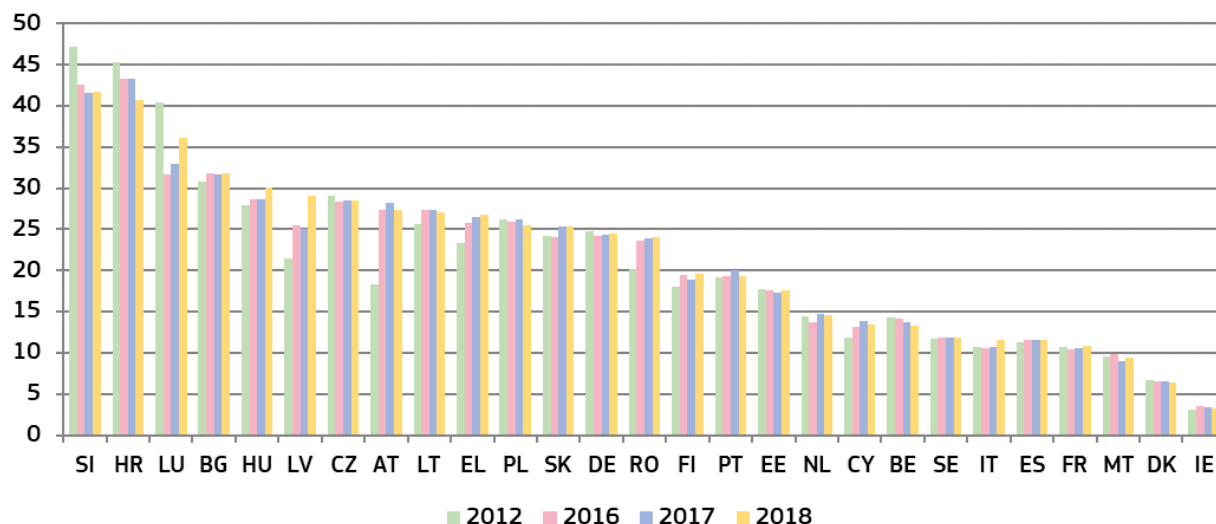
Pro úroveň systému soudnictví jsou nezbytné odpovídající lidské zdroje. Rozmanitost mezi soudci, včetně genderové vyváženosti, přináší doplňkové znalosti, dovednosti a zkušenosti a odráží realitu ve společnosti.

⁷⁴ Náhrady zaměstnancům tvoří mzdy a platy v penězích nebo v naturáliích (D.11) a skutečné a imputované sociální příspěvky zaměstnavatele (D.121 a D.122). Viz: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Compensation_of_employees.

⁷⁵ Mezispotřeba je konceptem národních účtů a měří hodnotu zboží a služeb spotřebovaných jako vstupy do výrobního procesu. Nezahrnuje [dlouhodobá aktiva](#), jejichž spotřeba se zachycuje jako spotřeba [fixního kapitálu](#). Výrobky a služby mohou být ve výrobním procesu buď přeměněny, nebo spotřebovány. Viz https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Intermediate_consumption.

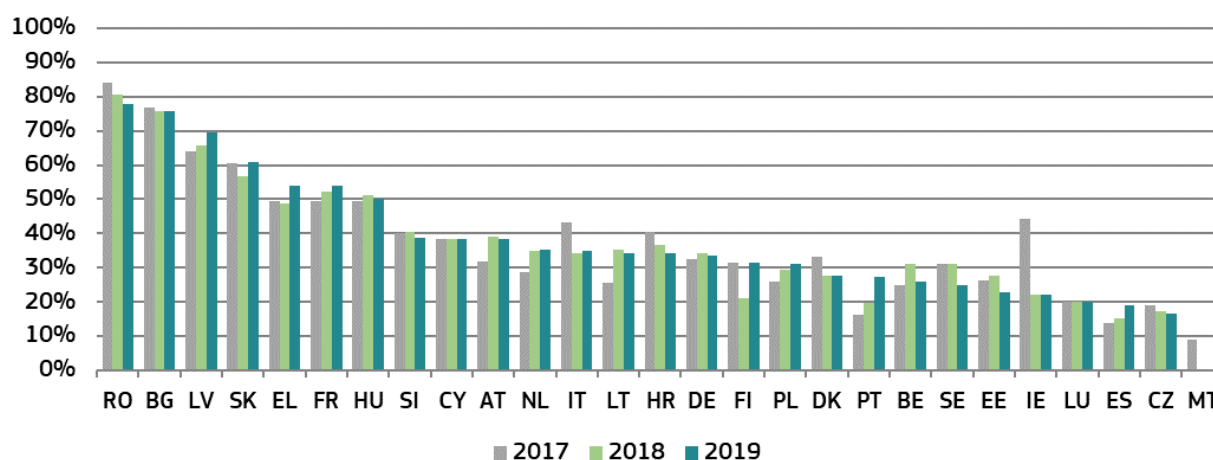
⁷⁶ Tvorbu hrubého fixního kapitálu (zkráceně GFCF) tvoří investice rezidentských výrobců, s odečtením úbytků, do dlouhodobých [aktiv](#) během daného období. Zahrnuje rovněž určité přírůstky hodnoty nevyráběných aktiv realizovaných výrobcí nebo institucionálními jednotkami. Fixní aktiva jsou hmotná a nehmotná aktiva vznikající jako vstupy z výrobního procesu, která se používají opakovaně nebo průběžně po dobu delší než jeden rok. Viz [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Gross_fixed_capital_formation_\(GFCF\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Gross_fixed_capital_formation_(GFCF)).

Obrázek 35: Počet soudců, 2012–2018 (*) (na 100 000 obyvatel) (zdroj: studie CEPEJ)

(*) Tato kategorie zahrnuje soudce pracující na plný úvazek podle metodiky CEPEJ. Nezahrnuje Rechtspfleger / soudní úředníky, kteří existují jen v některých členských státech. **AT:** údaj o správním soudnictví je uveden pro cyklus roku 2016 poprvé. **EL:** celkový počet profesionálních soudců zahrnuje v průběhu výše uvedených let různé kategorie, což částečně vysvětluje kolísání. Od roku 2016 údaje o profesionálních soudcích zahrnují údaje o soudcích na všech pozicích trestního a občanského soudnictví, jakož i správní soudce. **IT:** regionální auditní komise, místní daňové komise a vojenské soudy nejsou zahrnuty. **LU:** na základě zdokonalené metodiky byly počty revidovány.

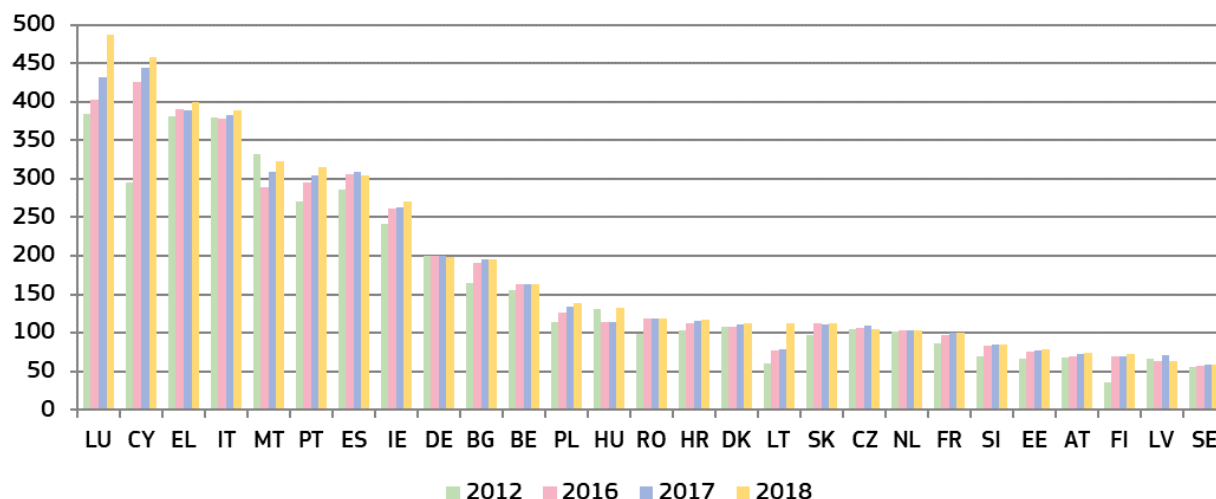
Obrázek 36: Podíl žen mezi profesionálními soudci nejvyšších soudů 2017–2019 (*) (zdroj: Evropská komise ⁽⁷⁷⁾)

(*) Seřazeno podle údajů za rok 2019, od nejvyššího po nejnižší.

⁷⁷ Údaje za rok 2019. Evropský institut pro rovnost žen a mužů, databáze statistických údajů o ženách a mužích, k dispozici na: http://eige.europa.eu/lt/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_jud_natcrt_wmid_natcrt_supcrt

Obrázek 37: Počet advokátů, 2012–2018 (*) (na 100 000 obyvatel) (zdroj: studie CEPEJ)

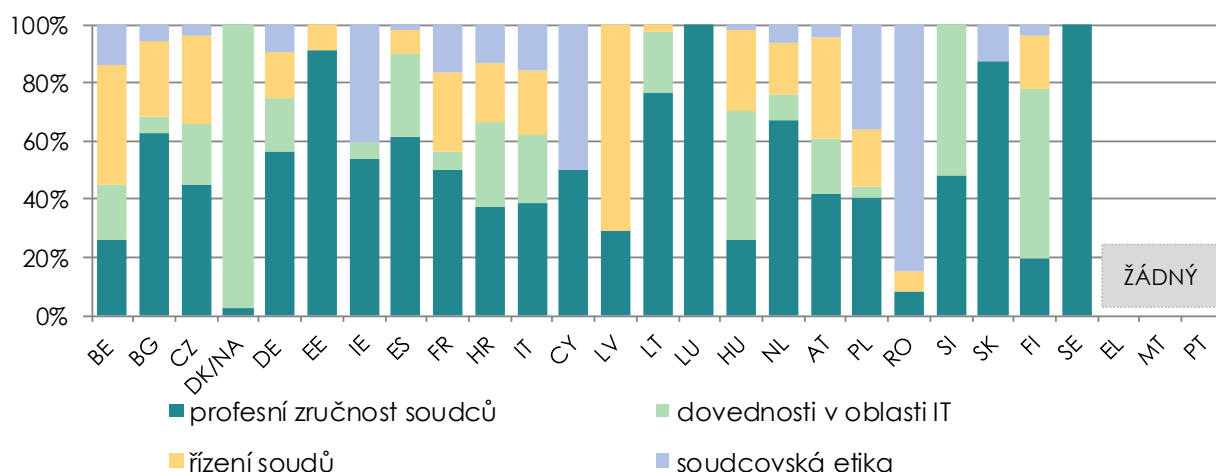
(*) Podle metodiky CEPEJ je advokát osoba, která je podle vnitrostátního práva kvalifikovaná a oprávněná obhajovat klienty a jednat jejich jménem, vykonávat právní praxi, vystupovat před soudy nebo poskytovat klientům rady a zastupovat je v právních záležitostech (doporučení Rec (2000)21 Výboru ministrů Rady Evropy o svobodě výkonu profese advokáta). **DE:** není činěn rozdíl mezi různými skupinami právníků v Německu, tj. mezi advokáty a obhájci. **FI:** od roku 2015 zahrnuje uvedený počet právníků jak právníky pracující v soukromém sektoru, tak právníky pracující ve veřejném sektoru.

– Vzdělávání –

Justiční vzdělávání je důležité z hlediska přispění ke kvalitě soudních rozhodnutí a soudní služby poskytované občanům. Níže uvedené údaje se týkají justičního vzdělávání v široké škále oblastí, včetně komunikace s účastníky řízení a tiskem a dovedností soudců.

Obrázek 38: Podíl dalšího vzdělávání soudců s ohledem na různé druhy dovedností, 2018

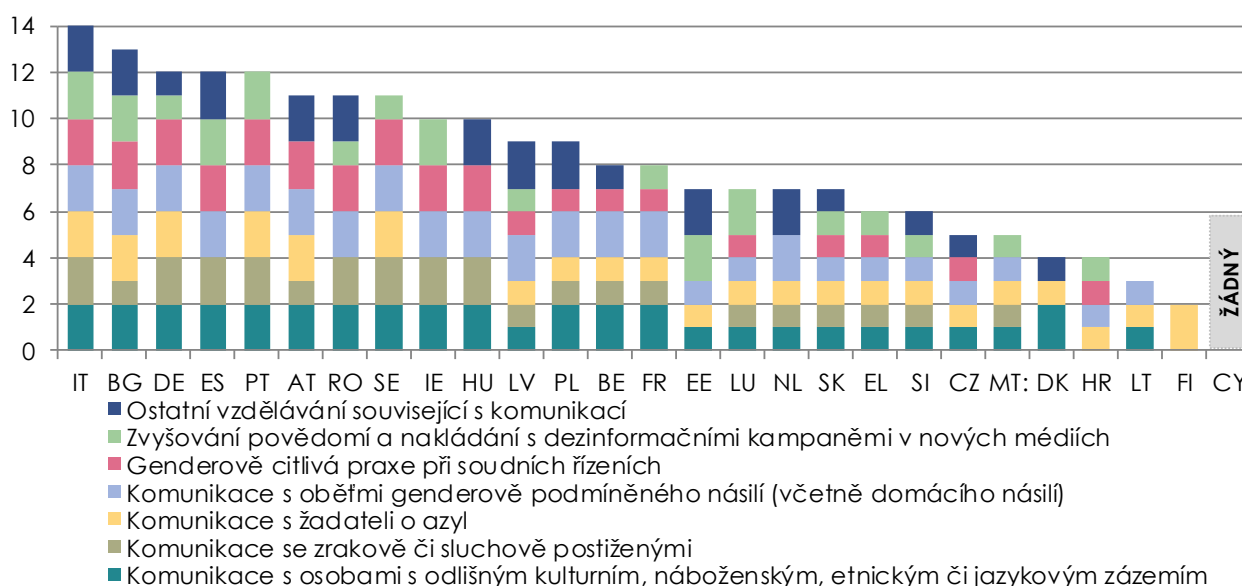
(*) (jako procento celkového počtu soudců účastnících se těchto druhů vzdělávání) (zdroj: Evropská komise ⁽⁷⁸⁾)

(*) Obrázek 68 udává rozložení soudců účastnících se činností v rámci dalšího vzdělávání (tj. činností po období počátečního vzdělávání soudců) v každé ze čtyř určených oblastí jako procentní podíl z celkového počtu soudců vzdělávaných v těchto druzích vzdělávání. Činnosti v rámci právního vzdělávání nejsou vzaty v potaz. Orgány justičního vzdělávání v **EL**, **MT** a **PT** neposkytovaly pro vybrané dovednosti zvláštní vzdělávací činnosti. **DK:** včetně zaměstnanců soudů. **AT:** včetně státních zástupců.

⁷⁸ Údaje pro rok 2018 byly shromážděny ve spolupráci s Evropskou sítí pro justiční vzdělávání a CEPEJ. „Profesní zručnost soudců“ zahrnuje činnosti, jako je vedení soudního jednání, vyhotovování písemných rozhodnutí nebo slovní projev.

Obrázek 39: Dostupnost vzdělávání v oblasti komunikace pro soudce, 2019 (*) (zdroj: Evropská komise ⁽⁷⁹⁾)

(*) Možné maximum: 14 bodů. Členským státům byl přidělen jeden bod, pokud mají počáteční vzdělávání, a jeden bod, pokud mají další vzdělávání (maximálně 2 body za každý typ vzdělávání). **DK:** není zajištěno vzdělávání pro komunikaci se zrakově nebo sluchově postiženými osobami, jelikož stát poskytuje zrakově nebo sluchově postiženým osobám podporu ve formě nástrojů nebo asistenta v soudní síni, např. tlumočníka pro neslyšící. Ostatní vzdělávání související s komunikací zahrnuje: kurzy zaměřené na posílení dovedností v oblasti veřejné komunikace a komunikace s médii (**BE, BG, EE, LV, NL, PL, RO a SK**), kurzy o dovednostech výsledku (**DE a AT**), kurzy o řízení lidí (**BE, ES, PL**) a kurzy „měkkých“ dovedností pokrývají zvýšení srozumitelnosti soudních rozhodnutí a metody prezentace (**CZ, DK, LV, HU, PL a SK**).

3.2.3 Nástroje hodnocení

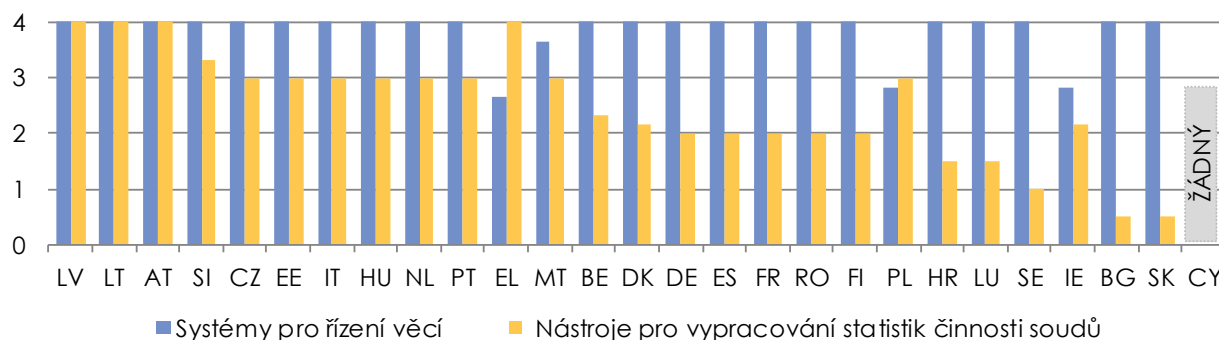
Monitorování a hodnocení činnosti soudů napomáhá při zjišťování nedostatků a potřeb, at im pomáhá zvýšit úroveň systému soudnictví. Pravidelné hodnocení může zlepšit schopnost systému soudnictví reagovat na stávající a budoucí výzvy. Odpovídající nástroje IKT mohou zajistit řízení věcí v reálném čase a pomoci poskytnout celostátní standardizované soudní statistiky. Mimoto je lze využít při řízení nahromaděných nevyřízených věcí a pro automatizované systémy včasného varování. Průzkumy jsou nezbytné k posouzení fungování systémů soudnictví z hlediska právníků a osob, které přicházejí se soudy do styku. Odpovídající opatření přijatá v návaznosti na zjištění průzkumů jsou předpokladem zvýšení úrovně systémů soudnictví.

⁷⁹ Údaje pro rok 2019 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

Obrázek 40: Dostupnost IKT používaných k řízení věci a pro statistiku činnosti soudů, 2018

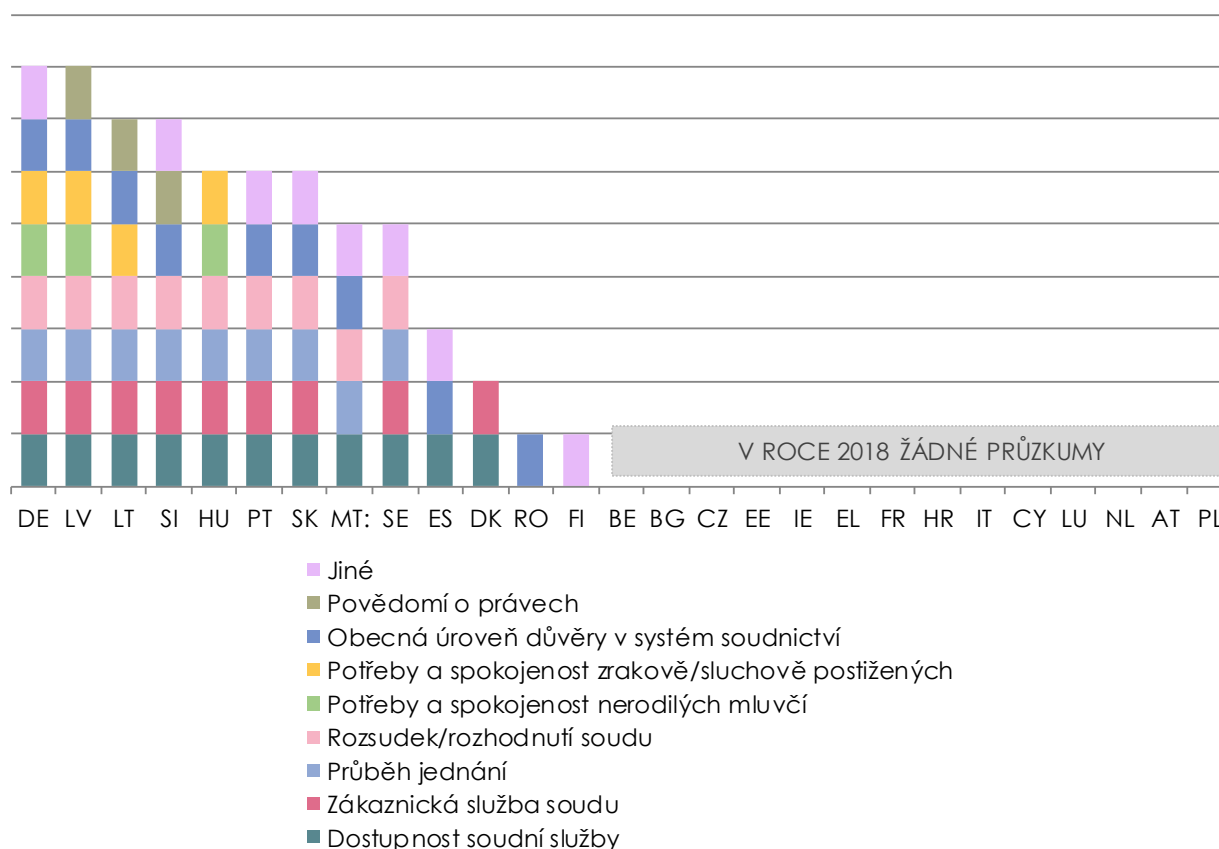
(*)

(0 = dostupné u 0 % soudů, 4 = dostupné u 100 % soudů ⁽⁸⁰⁾) (zdroj: studie CEPEJ)

(*) Nová metodika, údaje nejsou srovnatelné s předchozími roky.

Obrázek 41: Témata průzkumů provedených mezi osobami, které přicházejí se soudy do styku, nebo mezi právníky, 2018 (*) (zdroj: Evropská komise ⁽⁸¹⁾)

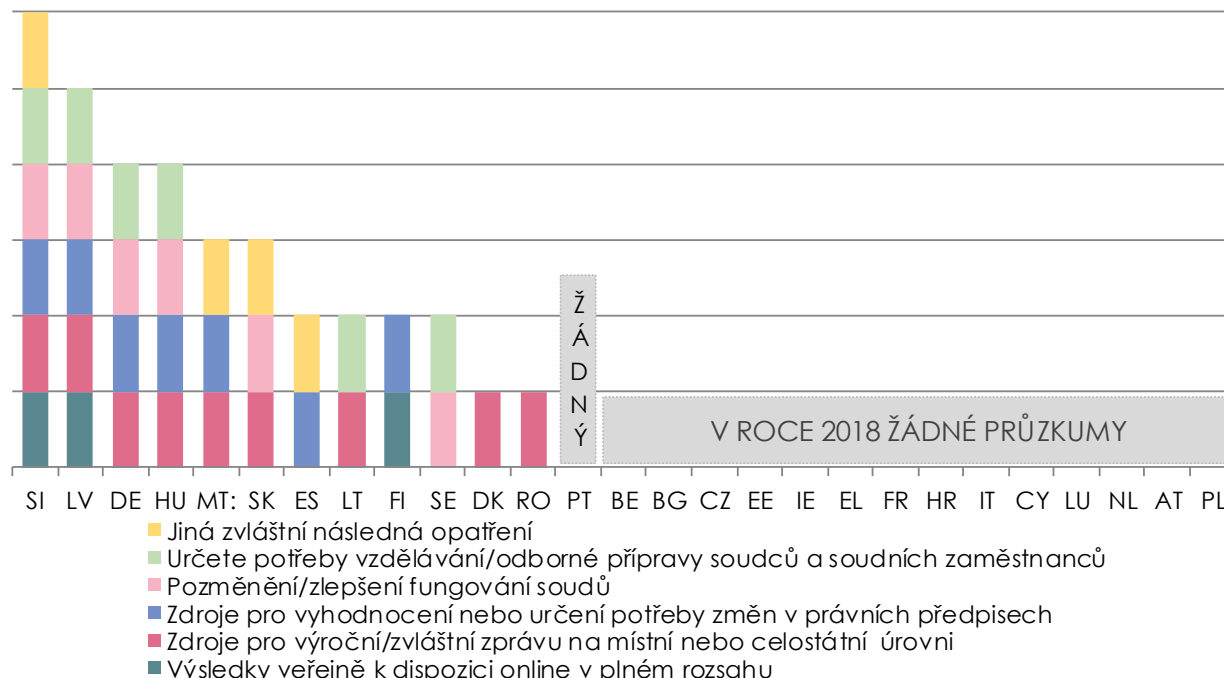
(*) Členským státům byl přidělen jeden bod za každé uvedené téma průzkumu bez ohledu na úroveň, na které se průzkum uskutečnil. „Ostatní témata“ zahrnují: průzkumy mezi advokáty o fungování některých soudů

⁸⁰ Údaje za rok 2018. Míra vybavenosti od 100 % (zařízení zcela zavedeno) do 0 % (zařízení neexistuje) udává existenci funkčního zařízení, jehož se graf týká, u soudů, a to podle této stupnice: 100 % = 4 body, je-li použitelné na všechny věci / 1,33 bodu za jednotlivou věc, 50–99 % = 3 body, je-li použitelné na všechny věci / 1 bod za jednotlivou věc, 10–49 % = 2 body, je-li použitelné na všechny věci / 0,66 bodu za jednotlivou věc, 1–9 % = 1 bod, je-li použitelné na všechny věci / 0,33 bodu za jednotlivou věc. Výraz „jednotlivá věc“ souvisí s druhem projednávaného soudního sporu (občanská/obchodní, trestní, správní nebo jiná).

⁸¹ Údaje pro rok 2018 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

(ES), povědomí o opatřeních v oblasti IKT jako prostředku ke zlepšení uživatelské přístupnosti (MT), zdroje a materiální podmínky soudů (PT), otázky vztahující se k projektu procesní spravedlnosti (SI), možnosti zlepšení fungování soudů (SK), koncepty odpovídajícího potrestání (FI) a spokojenost právníků a osob, které přicházejí se soudy do styku, se službami poskytovanými v systému soudnictví (SE). V DE byla prováděna řada různých průzkumů na úrovni spolkových zemí.

Obrázek 42: Opatření přijatá v návaznosti na průzkumy provedené u osob, které přicházejí se soudy do styku, nebo u právníků, 2018 (*) (zdroj: Evropská komise ⁽⁸²⁾)

(*) Členským státům byl přidělen jeden bod za každý typ následného opatření. Kategorie „ostatní zvláštní následná opatření“ zahrnovala: kontrolu (ES), použití jako vodítko pro rozvoj vnitřní politiky (MT), vydávání informačních nástrojů pro širokou (veřejnost) (SI) a zprávy sebehodnocení soudů (SK).

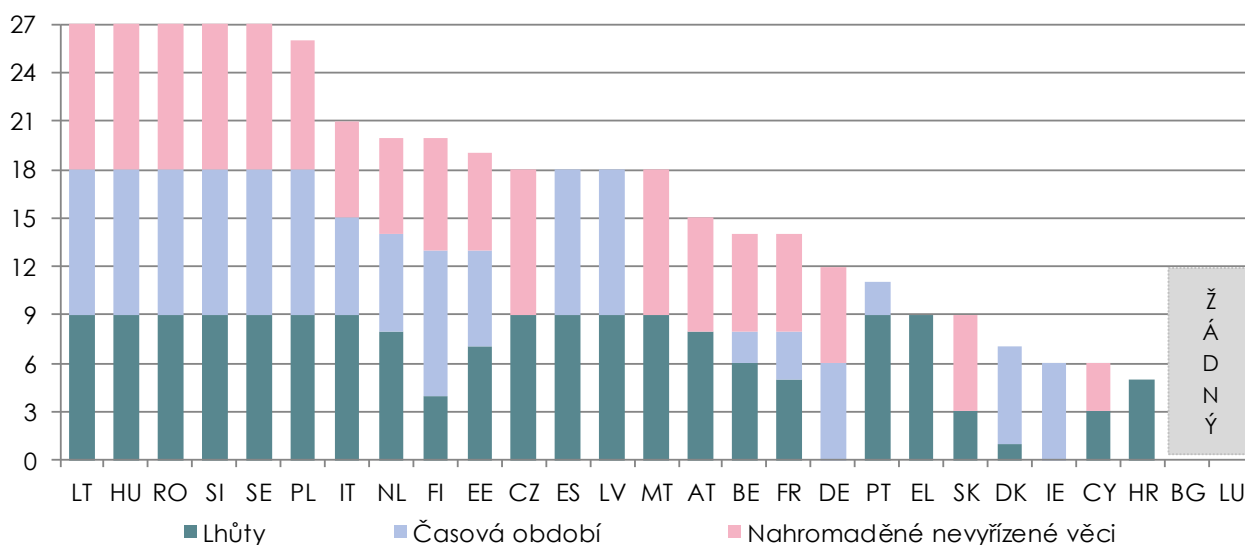
3.2.4 Normy

Normy mohou zlepšit úroveň systémů soudnictví. Na základě přehledu norem týkajících se časového rozvrhu a informování účastníků řízení v předchozích vydáních se srovnávací přehled EU o soudnictví 2020 zaměřuje na časové rozvrhy, nahromaděné nevyřízené věci a časová období jako na nástroj řízení pro soudnictví ⁽⁸³⁾. Obrázek 43 ukazuje přehled toho, které členské státy používají normovací opatření týkající se lhůt, časových období a nahromaděných nevyřízených věcí, a vůbec poprvé zahrnuje informace rozčleněné podle oblastí právních předpisů a případů, ve kterých takové normy existují. Lhůty jsou kvantitativní termíny, například pro maximální počet dní od zaevidování věci do konání prvního soudního jednání. Nahromaděné nevyřízené věci jsou věci, které nebyly vyřízeny za stanovené časové období. Časová období jsou měřitelné cíle/postupy, upřesňující například předem stanovený podíl případů, které mají být vyřízeny v určitém čase.

⁸² Údaje pro rok 2018 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

⁸³ Ve srovnávacím přehledu EU o soudnictví jdou normy týkající se lhůt a časových období nad rámec požadavků vyplývajících z práva na projednání věci v přiměřené lhůtě, které je zakotveno v článku 47 Listiny základních práv EU a v článku 6 Evropské úmluvy o lidských právech.

Obrázek 43: Existence norem týkajících se časového rozvrhu, 2019 (*) (zdroj: Evropská komise ⁽⁸⁴⁾)

(*) Členské státy dostaly 1 bod za stupeň (první, druhý a poslední) pro každou z oblastí práva (občanské/obchodní, správní a trestní), je-li definována norma. Možné maximum: 27 bodů. Má-li určitý členský stát pouze dva stupně, byly body přiděleny pro tři stupně tak, že se zohlednil výsledek pro příslušný vyšší stupeň neexistujícího stupně. U členských států, které mezi těmito dvěma oblastmi práva nerozlišují (občanské/obchodní a správní), byl za obě oblasti přidělen stejný počet bodů.

⁸⁴ Údaje pro rok 2019 byly shromážděny ve spolupráci se skupinou kontaktních osob pro vnitrostátní systémy soudnictví.

3.2.5 Shrnutí týkající se úrovně systémů soudnictví

Snadná dostupnost, dostatečné zdroje, účinné nástroje hodnocení a vhodné normy a postupy představují faktory, které přispívají k vysoké úrovni systémů soudnictví. Občané i podniky očekávají od účinného systému soudnictví vysoce kvalitní rozhodování. Srovnávací přehled EU o soudnictví 2020 rozvíjí srovnávací přezkum těchto faktorů.

Dostupnost

Toto vydání znovu zkoumá řadu prvků, které přispívají k systému soudnictví vstřícnému k občanům.

- Téměř všechny členské státy poskytují o svém systému soudnictví **určité on-line informace**, včetně centrálního internetového portálu s on-line formuláři a interaktivním vzděláváním o zákonných právech (obrázek 22). Rozdíly se objevují v obsahu informací a v míře, v jaké tyto informace odpovídají potřebám lidí. Například pouze omezený počet členských států (9) umožňuje lidem zjistit, zda jsou způsobilí pro právní pomoc, prostřednictvím interaktivní on-line simulace. Informace pro nerodilé mluvčí, stejně jako cílené informace pro zrakově nebo sluchově postižené jsou však k dispozici ve většině členských států.
- **Dostupnost právní pomoci a výše soudních poplatků** mají významný dopad na přístup ke spravedlnosti, zejména pro osoby žijící v chudobě. Obrázek 23 ukazuje, že v některých členských státech neobdrží právní pomoc spotřebitelé, jejichž příjem je nižší než prahová hodnota Eurostatu pro chudobu. Dostupnost právní pomoci zůstává ve srovnání s loňským rokem stabilní. Současně se však během let dostupnost právní pomoci v některých členských státech snižuje. Výše soudních poplatků (obrázek 24) zůstává od roku 2016 z větší části stabilní, i když zátěž soudních poplatků i nadále zůstává poměrně vyšší v případech nároků nízké hodnoty. Potíže při využívání právní pomoci ve spojení s vysokou úrovní soudních poplatků v některých členských státech by mohly mít pro osoby žijící v chudobě odrazující účinek, pokud jde o přístup ke spravedlnosti.
- Srovnávací přehled EU o soudnictví 2020 poprvé obsahuje také informace o **soudních poplatcích a vymahatelnosti náhrady nákladů řízení v obchodní věci**. Výše soudních poplatků za obchodní soudní spory (obrázek 25) se v jednotlivých členských státech významně liší (v rozmezí od 0,1 % do 6 % hodnoty pohledávky), přičemž pouze dva členské státy nepožadují soudní poplatek vůbec. Obrázek 26 vůbec poprvé ukazuje, do jaké míry může vítězná strana v obchodní věci získat zpět náklady řízení. Velké rozdíly ve vymahatelnosti náhrady právních poplatků za soudní fázi se objevují jak mezi členskými státy se systémem poplatků stanovených zákonem a bez něj, tak i uvnitř těchto skupin (zejména mezi více a méně „štědrými“ systémy poplatků stanovených zákonem). Vymahatelnost náhrady nákladů řízení navíc v mnoha členských státech závisí na uvážení soudů. Míra šetřivosti systému pro vymáhání náhrady právních poplatků může mít buď stimulační, nebo odrazující účinky na pravděpodobnost podání věci, a tedy na celkový přístup ke spravedlnosti.
- **Dostupnost elektronických prostředků** během soudního řízení přispívá ke snazšímu přístupu ke spravedlnosti a k omezení průtahů a snížení nákladů. Obrázek 27 ukazuje, že ve více než polovině členských států stále ještě není zavedeno elektronické podávání nároků/žalob a předávání předvolání, nebo je možné pouze v omezeném rozsahu, jak to uváděl již srovnávací přehled EU o soudnictví 2019. Velké nedostatky přetrvávají, zejména pokud jde o možnost sledovat soudní řízení on-line, jelikož žádný členský stát nedosáhl jejího plného zavedení u všech soudů ve všech oblastech práva.
- V porovnání s předchozími roky zůstal **on-line přístup k soudním rozsudkům** (obrázek 28) stabilní, zejména pokud jde o zveřejňování rozsudků soudů nejvyšších stupňů: Celkem 19 členských států zveřejňuje všechny občanské/obchodní a správní rozsudky a stejný počet členských států zveřejňuje rovněž trestní rozsudky soudů nejvyšších stupňů. Tyto pozitivní výsledky povzbuzují všechny členské státy k dalšímu zlepšování, protože rozhodnutí soudů nejvyšších stupňů hrají důležitou úlohu při zajišťování ustálenosti judikatury. U soudů nižších

stupňů je počet členských států, které zveřejňují všechny rozsudky, stále podstatně nižší, a to u trestních i občanských/obchodních a správních rozsudků, přičemž tento počet zůstává stabilní od roku 2017.

- Srovnávací přehled EU o soudnictví 2020 EU prohlubuje přezkum **opatření zavedených v členských státech, která mohou usnadnit vytváření strojově čitelných soudních rozhodnutí** (obrázek 29). Všechny členské státy mají zavedena alespoň nějaká opatření pro občanské/obchodní, správní a trestní věci. Lze však pozorovat značné rozdíly mezi jednotlivými členskými státy. Zdá se, že správní soudy jsou relativně vyspělejší, pokud jde o vytváření faktorů podporujících systém soudnictví vstřícný k algoritmům. Systémy soudnictví, kde byla zavedena opatření pro modelování rozsudků podle norem, které umožňují jejich strojové čtení, mají podle všeho potenciál k dosažení lepších výsledků v budoucnosti.
- Počet členských států podporujících dobrovolné využívání **metod alternativního řešení sporů** („ADR“) (obrázek 30) při řešení soukromých sporů ve srovnání s předchozími roky stále roste. Toho je dosaženo především zavedením většího množství pobídek k využívání alternativního řešení sporů v různých oblastech práva. Nyní byly již druhým rokem v řadě zohledněny správní spory, což poukazuje na mírné rozšíření, neboť více než polovina členských států v současnosti umožňuje alternativní řešení sporů v této oblasti.
- Srovnávací přehled EU o soudnictví 2020 poprvé předkládá konsolidovaný přehled o opatřeních přijatých členskými státy pro **systém soudnictví vstřícnější vůči dětem** (obrázek 31). Téměř všechny členské státy provedly alespoň nějaká uzpůsobení pro děti, přičemž převládají zejména opatření pro výsledky vstřícné k dětem (včetně prostředí) a s cílem zabránit opakovaným výsledkům dítěte. Méně než polovina členských států však má specializované internetové stránky vstřícné k dětem, které poskytují informace o systému soudnictví.

Zdroje

Systémy soudnictví vysoké úrovně v členských státech vyžadují dostatečné úrovně finančních a lidských zdrojů, včetně nezbytných investic do fyzické a technické infrastruktury, s náležitým počátečním a dalším vzděláváním, jakož i rozmanitost mezi soudci, včetně genderové vyváženosti. Srovnávací přehled EU o soudnictví 2020 prokazuje toto:

- Pokud jde o **finanční zdroje**, z údajů vyplývá, že celkově v roce 2018 zůstávaly výdaje vládních institucí na soudy ve většině členských států stálé, zatímco ve skutečných částkách, jak v EUR na obyvatele, tak i jako procento HDP přetrvávají mezi členskými státy významné rozdíly (obrázky 32 a 33). Téměř všechny členské státy zvýšily v roce 2018 své výdaje na obyvatele (nárůst oproti roku 2017) a většina také zvýšila své výdaje jako procento HDP.
- Srovnávací přehled EU o soudnictví 2020 uvádí stejně jako v roce 2019 rovněž **rozčlenění celkových výdajů do různých kategorií** na základě údajů shromážděných Eurostatem. Obrázek 34 ukazuje významné rozdíly ve struktuře výdajů mezi členskými státy. Přestože na jedné straně představují mzdy a platy soudců a soudních zaměstnanců (včetně příspěvků na sociální zabezpečení) ve většině členských států největší podíl, investice do dlouhodobých aktiv, jako jsou budovy soudů a programové vybavení, jsou obecně velmi nízké a v některých členských státech dokonce zcela chybí. Výdaje na provozní náklady (např. pronájem budov, právní pomoc a další spotřební materiál) jsou na druhé straně v několika málo členských státech podstatně vyšší než ve většině ostatních. Toto rozčlenění je meziročně poměrně stabilní (obrázek 34).
- **Ženy** dosud ve většině členských států tvoří méně než padesát procent soudců na **úrovni nejvyšších soudů** (obrázek 36). Vývoj v průběhu tříletého období od roku 2017 do roku 2019 ukazuje, že se trendy mezi členskými státy rozcházejí, ale ve většině členských států podíl soudkyň u nejvyšších soudů od roku 2010 vzrostl.
- Co se týká **vzdělávání soudců**, ačkoli téměř všechny členské státy poskytují alespoň nějaké

další vzdělávání v oblasti profesní zručnosti soudců, méně jich nabízí vzdělávání v oblasti digitálních dovedností, řízení soudů a soudcovské etiky a podíl soudců, kteří absolvují takové vzdělávání, zůstává ve většině zemí nízký (obrázek 38). Pokud jde o vzdělávání v oblasti komunikace se zranitelnými skupinami účastníků, existuje pokračující trend zlepšování, zejména pokud jde o osoby, které jsou zrakově či sluchově postižené, oběti násilí na základě pohlaví a žadatele o azyl (obrázek 39). Také školení o zvyšování povědomí a nakládání s dezinformacemi se ve srovnání s minulým rokem stala mnohem dostupnějšími.

Nástroje hodnocení

- Ačkoli většina členských států (s několika málo výjimkami) plně provedla **systémy IKT pro řízení věcí**, nedostatky i nadále přetrvávají, pokud jde o nástroje pro vypracování statistik činnosti soudů (obrázek 40). Tyto systémy slouží různým účelům, včetně tvorby statistik, a měly by být zavedeny v celém systému soudnictví jednotně. Některé členské státy mají systémy včasného varování k odhalování nedostatků nebo nedodržování norem týkajících se vyřizování věcí, což usnadňuje včasné nalezení řešení. V některých členských státech není dosud možné zajistit celostátní sběr údajů ve všech oblastech soudnictví.
- **Využívání průzkumů** u osob přicházejících do styku se soudy a u právníků (obrázek 41) se opět snížilo, přičemž zvyšující se počet členských států se rozhodl neprovádět žádné průzkumy. Zdá se však, že došlo k určitým odchylkám v tom, které členské státy neprováděly průzkumy, což naznačuje, že někdy jsou průzkumy prováděny pouze jednou za dva roky / jednou za několik let. Dostupnost, zákaznická služba, soudní jednání a soudní rozhodnutí, jakož i celková důvěra v systém soudnictví, zůstaly opakujícími se tématy průzkumů, avšak pouze několik členských států se dotazovalo na spokojenost skupin se zvláštními potřebami nebo na povědomí jednotlivců o jejich právech. Téměř všechny členské státy, které využívají průzkumy, zajistily rovněž přijetí následných opatření (obrázek 42), rozsah těchto opatření se však značně liší. Výsledky byly obvykle využívány ve výročních nebo zvláštních zprávách a v mnoha členských státech byly použity k vyhodnocení nebo k určení potřeby změn v právních předpisech.

Normy

Normy mohou zvýšit úroveň systémů soudnictví. Toto vydání srovnávacího přehledu EU o soudnictví dále podrobněji zkoumá určité normy, jejichž cílem je zlepšit časový rozvrh řízení, a člení tyto normy jemnějším způsobem, přičemž zohledňuje stupně řízení a oblasti práva, ve kterých tyto normy existují.

- Téměř všechny členské státy používají normy týkající se časového rozvrhu, i když ne vždy jsou ve všech případech a ve všech oblastech práva vyvinuty ve stejné míře. Normy, které stanoví lhůty (např. pro dobu od zaevidování věci do konání prvního soudního jednání) jsou stále rozšířenější, zatímco normy týkající se časových období (upřesňující například předem stanovený podíl případů, které mají být vyřešeny v určitém čase) a nahromaděných nevyřízených věcí zůstávají poměrně méně obvyklé (obrázek 43). Některé členské státy, které se potýkají se zvláštními problémy v souvislosti s efektivitou, však v současnosti takovéto normy nepoužívají nebo je používají jen v omezené míře.

3.3 Nezávislost

Nezávislost soudnictví, jež je nedílnou součástí úkolu soudního rozhodování, představuje požadavek, který vyplývá ze zásady účinné soudní ochrany uvedené v článku 19 SEU a z práva na účinnou právní ochranu zakotveného v Listině základních práv EU (článek 47)⁽⁸⁵⁾. Tento požadavek předpokládá a) vnější nezávislost, kdy dotyčný subjekt vykonává své funkce zcela autonomně, aniž by byl podroben jakémukoli hierarchickému omezení nebo podřízen jinému subjektu a aniž by přijímal příkazy nebo pokyny z jakéhokoli zdroje, čímž je chráněn před vnějšími zásahy nebo tlakem, jež by mohly narušit nezávislé rozhodování jeho členů a ovlivňovat jejich rozhodnutí, a b) vnitřní nezávislost a nestrannost, když je udržován rovný odstup ve vztahu ke stranám sporu a jejich příslušným zájmům s ohledem na předmět sporu ⁽⁸⁶⁾. Nezávislost soudnictví zaručuje, že všechna práva, která jednotlivcům vyplývají z práva EU, budou chráněna a že hodnoty společné členským státům stanovené v článku 2 Smlouvy o EU, zejména na hodnoty právního státu, budou chráněny ⁽⁸⁷⁾. Zachování právního řádu EU má zásadní význam pro všechny občany a podniky, jejichž práva a svobody jsou právními předpisy EU chráněny.

Vnímaná nezávislost soudnictví je faktorem podporujícím růst, neboť vnímaný nedostatek nezávislosti může investory odrazovat. Kromě ukazatelů o vnímané nezávislosti soudnictví pocházejících z různých zdrojů obsahuje srovnávací přehled EU o soudnictví 2020 řadu ukazatelů toho, jak jsou systémy soudnictví strukturovány v zájmu ochrany nezávislosti soudnictví v určitých typech situací, ve kterých může být jejich nezávislost ohrožena. Na základě podnětů z Evropské sítě rad pro justici (ENCJ), sítě předsedů nejvyšších soudů EU (NPSJC) a odborné skupiny pro praní peněz a financování terorismu ukazuje srovnávací přehled EU o soudnictví 2020 aktualizované ukazatele o právních zárukách týkajících se disciplinárních řízení se soudci a jmenování členů rad pro soudnictví, jakož i dva nové přehledy o disciplinárních řízeních týkajících se státních zástupců.

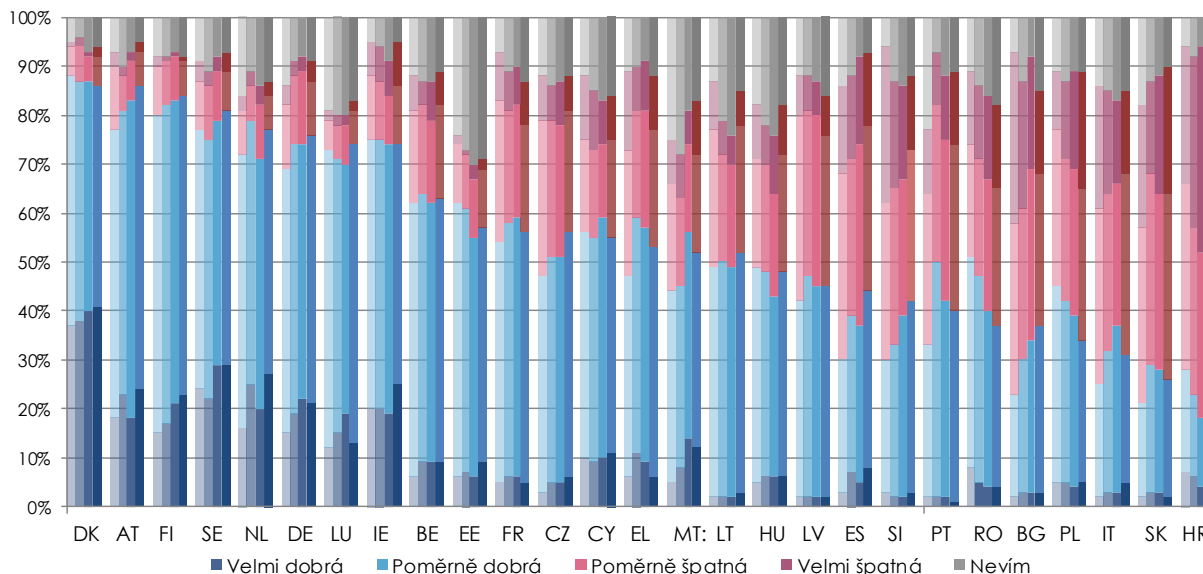
⁸⁵ Viz <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=EN>

⁸⁶ Soudní dvůr Evropské unie, rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další, C 585/18, C 624/18 a C 625/18, EU:C:2019:982, body 121 a 122; rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko, C-619/18, EU:C:2019:531, bod 73 a 74; rozsudek ze dne 27. února 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C- 64/16, EU:C:2018:117, bod 44; rozsudek ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality, C- 216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 65.

⁸⁷ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 24. června 2019 Komise v. Polsko, C-619/18, EU:C:2019:531, bod 44.

3.3.1 Vnímaná nezávislost soudnictví

Obrázek 44: Vnímaná nezávislost soudů a soudců ze strany veřejnosti (*) (zdroj: Eurobarometr ⁸⁸) — světlé barvy: 2016, 2018 a 2019; tmavé barvy: 2020)

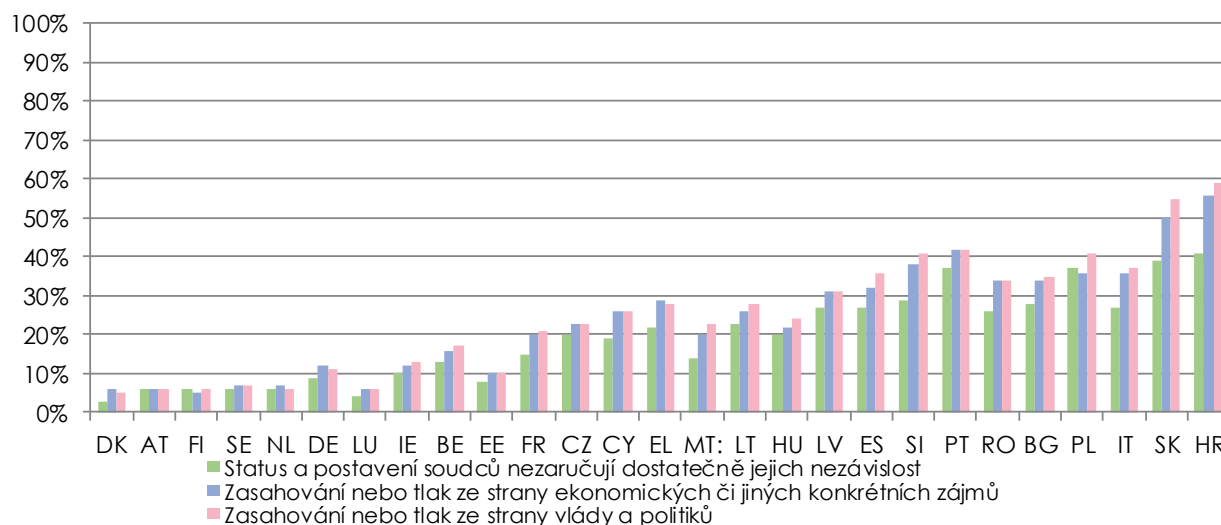

(*) Členské státy jsou seřazeny nejprve podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost soudů a soudců je velmi dobrá nebo poměrně dobrá (celkově dobrá); pokud některé členské měly stejný procentní podíl celkově dobré nezávislosti, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost soudů a soudců je poměrně špatná nebo velmi špatná (celkově špatná); pokud některé členské měly stejný procentní podíl celkově dobré i špatné nezávislosti, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost soudů a soudců je velmi dobrá; pokud některé členské měly stejný procentní podíl celkově dobré, celkově špatné a velmi dobré nezávislosti, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost soudů a soudců je velmi špatná.

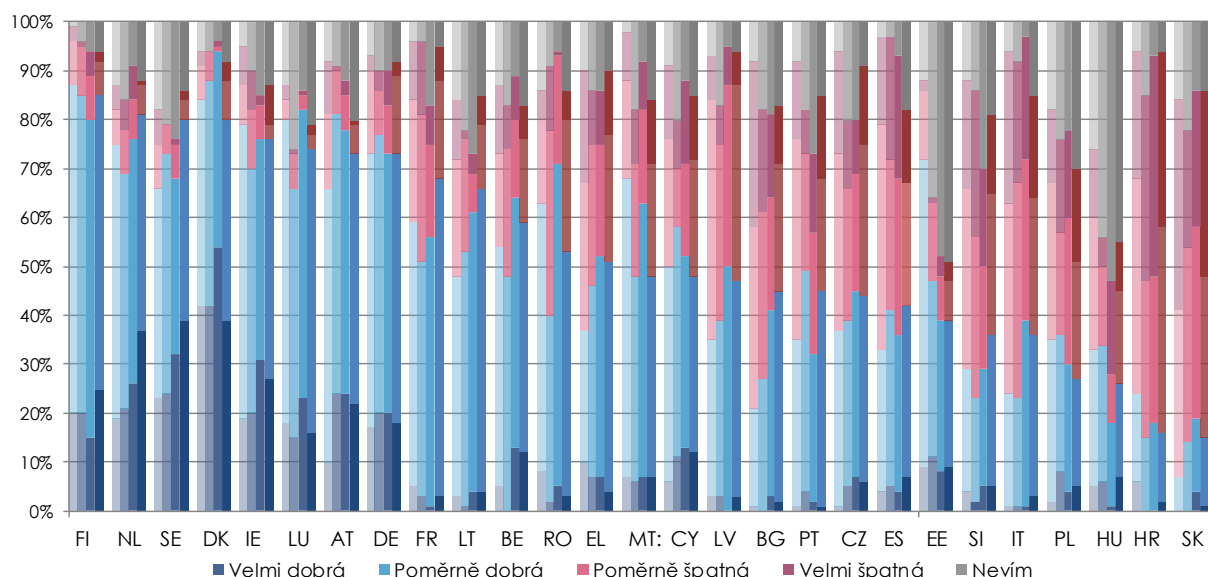
Obrázek 45 ukazuje hlavní důvody vnímané nedostatečné nezávislosti soudů a soudců, které respondenti udávali. Respondenti z řad veřejnosti, kteří nezávislost systému soudnictví ohodnotili jako „poměrně špatnou“ nebo „velmi špatnou“, si mohli vybrat ze tří důvodů, aby své hodnocení vysvětlili. Členské státy jsou uvedeny ve stejném pořadí jako na obrázku 44.

⁸⁸ Průzkum Eurobarometr FL483, který se uskutečnil ve dnech 7. a 11. ledna 2020. Odpovědi na otázku: „Jak byste na základě toho, co je vám známo, ohodnotili systém soudnictví (ve vaší zemi), pokud jde o nezávislost soudů a soudců? Řekli byste, že je velmi dobrá, poměrně dobrá, poměrně špatná nebo velmi špatná?“, viz: https://ec.europa.eu/info/strategy/justice-and-fundamental-rights/effective-justice/eu-justice-scoreboard_cs

Obrázek 45: Hlavní důvody vnímané nedostatečné nezávislosti ze strany veřejnosti (podíl všech respondentů – vyšší hodnota znamená větší vliv) (zdroj: Eurobarometr ⁸⁹))

Obrázek 46: Vnímaná nezávislost soudů a soudců ze strany podniků (*) (zdroj: Eurobarometr ⁹⁰) — světlé barvy: 2017, 2018 a 2019; tmavé barvy: 2020)

(*) Členské státy jsou seřazeny nejprve podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost soudů a soudců je velmi dobrá nebo poměrně dobrá (celkově dobrá); pokud některé členské měly stejný procentní podíl celkově dobré nezávislosti, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost soudů a soudců je poměrně špatná nebo velmi špatná (celkově špatná); pokud některé členské měly stejný procentní podíl celkově dobré i špatné nezávislosti, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost soudů a soudců je velmi dobrá; pokud některé členské měly stejný procentní podíl celkově dobré, celkově špatné a velmi

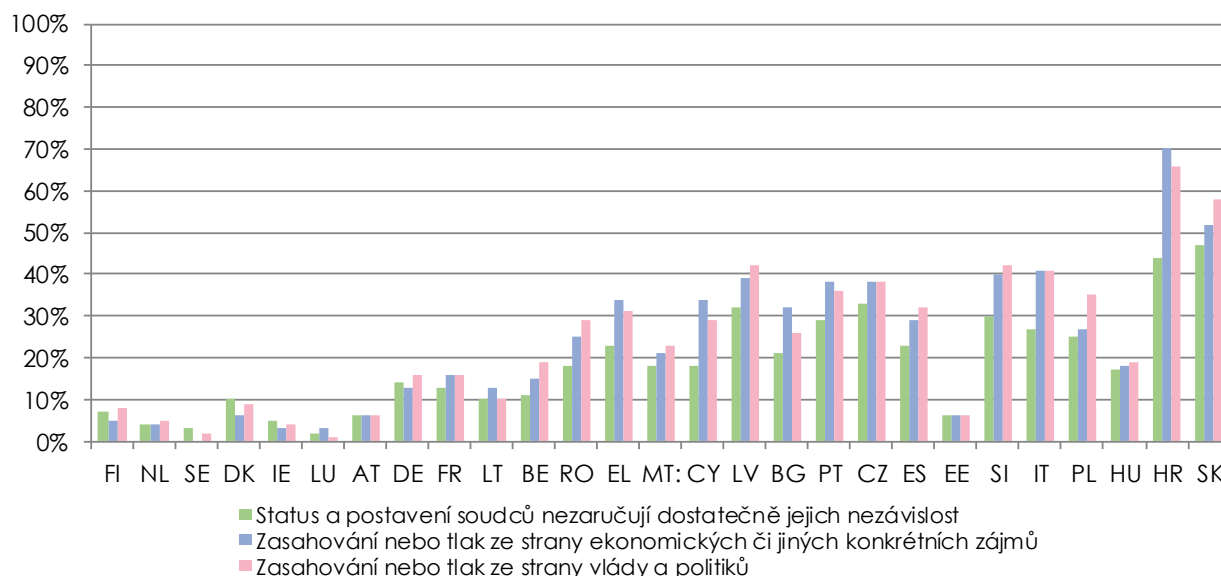
⁸⁹ Průzkum Eurobarometr FL483, odpovědi na otázku: „Můžete říci, do jaké míry vysvětluje každý z níže uvedených důvodů vaše hodnocení nezávislosti systému soudnictví (ve vaší zemi): velmi, poněkud, ne úplně, vůbec ne?“

⁹⁰ Průzkum Eurobarometr FL484, který se uskutečnil ve dnech 7. ledna a 20. ledna 2019. Odpovědi na otázku: „Jak byste na základě toho, co je vám známo, ohodnotili systém soudnictví (ve vaší zemi), pokud jde o nezávislost soudů a soudců? Řekli byste, že je velmi dobrá, poměrně dobrá, poměrně špatná nebo velmi špatná?“, viz: https://ec.europa.eu/info/strategy/justice-and-fundamental-rights/effective-justice/eu-justice-scoreboard_cs.

dobré nezávislosti, jsou následně seřazeny podle procenta respondentů, kteří uvedli, že nezávislost soudů a soudců je velmi špatná.

Obrázek 47 ukazuje hlavní důvody vnímané nedostatečné nezávislosti soudů a soudců, které respondenti udávali. Respondenti z řad podniků, kteří nezávislost systému soudnictví ohodnotili jako „poměrně špatnou“ nebo „velmi špatnou“, si mohli vybrat ze tří důvodů, aby své hodnocení vysvětlili. Členské státy jsou uvedeny ve stejném pořadí jako na obrázku 46.

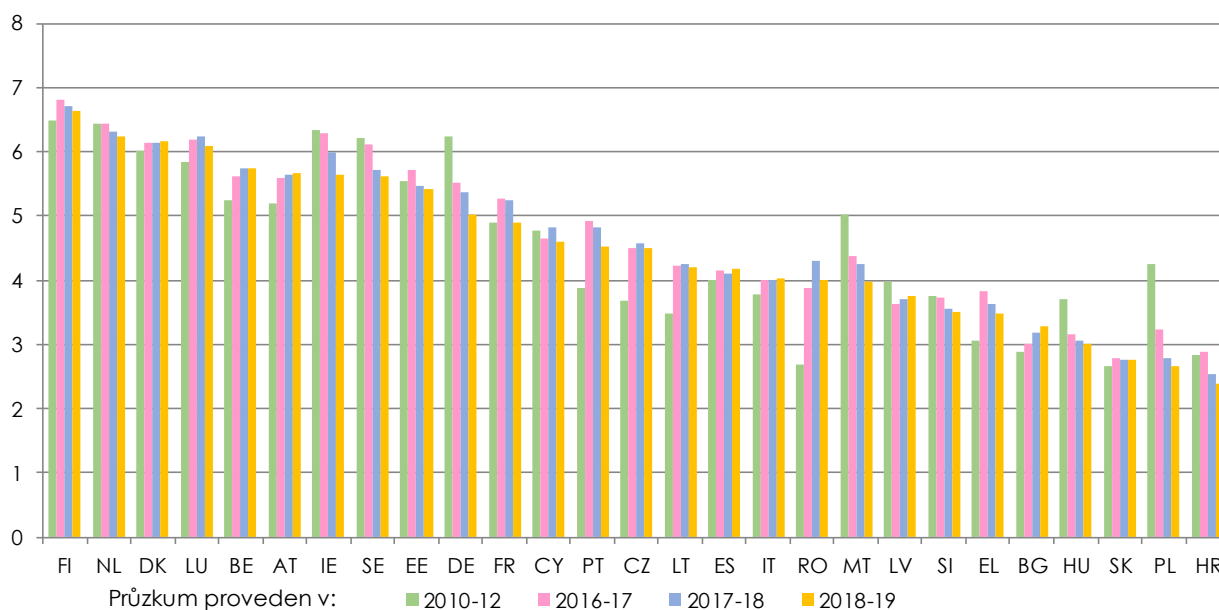
Obrázek 47: Hlavní důvody vnímané nedostatečné nezávislosti ze strany podniků (podíl všech respondentů – vyšší hodnota znamená větší vliv) (zdroj: Eurobarometr ⁹¹))

Obrázek 48: Světové ekonomické fórum: Vnímání nezávislosti soudnictví ze strany podniků, 2010–2019 (vnímání – vyšší hodnota znamená lepší vnímání) (zdroj: Světové ekonomické fórum ⁹²))

⁹¹ Průzkum Eurobarometr FL484; odpovědi na otázku: „Můžete říci, do jaké míry vysvětluje každý z níže uvedených důvodů vaše hodnocení nezávislosti systému soudnictví (ve vaší zemi): velmi, poněkud, ne úplně, vůbec ne?“

⁹² Ukazatel Světového ekonomického fóra (WEF) vychází z odpovědi na otázku kladenou v rámci průzkumu: „Do jaké míry je soudnictví ve vaší zemi nezávislé na vlivu vlády, občanů nebo firem? (1 = není vůbec nezávislé, 7 = je zcela nezávislé).“ Na průzkum odpovídal reprezentativní soubor podniků zastupujících hlavní hospodářská odvětví (zemědělství, zpracovatelský průmysl, průmysl jiný než zpracovatelský a služby) ve všech dotčených členských státech. Průzkum byl proveden různými způsoby, včetně osobních pohovorů s vedoucími pracovníky podniků, pohovorů po telefonu, papírových formulářů zaslaných poštou a internetových průzkumů, Viz <https://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2019>

3.3.2 Strukturální nezávislost

Záruky strukturální nezávislosti vyžadují existenci pravidel, zejména pokud jde o složení soudu a jmenování, funkční období a důvody pro zdržení se účasti na rozhodování, vyloučení pro podjatost a odvolání jeho členů, která umožní rozptýlit jakékoli legitimní pochybnosti jednotlivců stran neovlivnitelnosti uvedeného soudu ve vztahu k vnějším skutečnostem a jeho neutrality ve vztahu k protichůdným zájmům⁽⁹³⁾. Tato pravidla musí být především taková, aby byl vyloučen nejen jakýkoli přímý vliv ve formě pokynů, ale také jakékoli formy nepřímého vlivu, které by mohly usměrňovat rozhodnutí dotčených soudců⁽⁹⁴⁾.

Byly vypracovány evropské normy, zejména Radou Evropy, například v doporučení Rady Evropy z roku 2010 o soudcích: nezávislost, účinnost a odpovědnost⁽⁹⁵⁾. Srovnávací přehled EU o soudnictví 2020 obsahuje řadu ukazatelů toho, jak jsou systémy soudnictví strukturovány, aby chránily nezávislost.

Toto vydání srovnávacího přehledu EU o soudnictví obsahuje aktualizované ukazatele pro subjekty a orgány činné v kárném řízení týkajícím se soudců (obrázky 49 a 50) a pro jmenování

⁹³ Viz Soudní dvůr, rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, A.K. a další (Nezávislost Kárné komory Nejvyššího soudu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, body 121 a 122; rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko, C-619/18, EU:C:2019:531, bod 73 a 74; rozsudek ze dne 25. července 2018, LM, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 66. Viz rovněž body 46 a 47 Doporučení CM/Rec(2010)12 Soudci: nezávislost, účinnost a odpovědnost (přijaté Výborem ministrů Rady Evropy dne 17. listopadu 2010) a důvodová zpráva, které stanoví, že by orgán rozhodující o výběru a pracovní kariéře soudců měl být nezávislý na výkonné a zákonodárné moci. Aby byla zaručena jeho nezávislost, měli by nejméně polovinu členů orgánu tvořit soudci, které zvolili jejich kolegové. Pokud však ústavní či jiné právní předpisy stanoví, že o výběru a pracovní kariéře soudců rozhoduje hlava státu, předseda vlády nebo zákonodárné moci, měl by být nezávislý a příslušný orgán tvořený z velké části soudci (aniž by byla dotčena pravidla vztahující se na rady pro justici obsažená v kapitole IV) oprávněn vydávat doporučení či předkládat stanoviska, jimiž se orgán oprávněný ke jmenování řídí v praxi.

⁹⁴ Viz Soudní dvůr, rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, A.K. a další (Nezávislost Kárné komory Nejvyššího soudu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, bod 123; rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko, C-619/18, EU:C:2019:531, bod 112.

⁹⁵ Viz Doporučení CM/Rec(2010)12 nazvané Soudci: nezávislost, účinnost a odpovědnost (přijaté Výborem ministrů Rady Evropy dne 17. listopadu 2010) a důvodová zpráva (dále jen: „Doporučení CM/Rec(2010)12“).

členů rad soudnictví (obrázky 51 a 52) ⁽⁹⁶⁾. Srovnávací přehled EU o soudnictví 2020 přináší rovněž informace o subjektech a orgánech činných v kárném řízení týkajícím se státních zástupců (obrázky 53 a 54) a aktualizovaný podrobnější obrázek o pokynech pro státní zástupce v jednotlivých věcech (obrázek 55) ⁽⁹⁷⁾. Obrázky představují vnitrostátní rámce ve stavu z prosince 2019.

Údaje uvedené ve srovnávacím přehledu neposkytují hodnocení ani nepředkládají kvantitativní údaje týkající se účinnosti záruk. Nemají odrážet složitost a podrobnosti záruk. Existence více záruk sama o sobě nezajišťuje účinnost systému soudnictví. Je třeba rovněž uvést, že k zaručení nezávislosti soudnictví je zapotřebí také uplatňování politik a postupů na podporu bezúhonnosti a předcházení korupci v justici. Účinná ochrana nezávislosti soudnictví vyžaduje rovněž kulturu bezúhonnosti a nestrannosti, která je sdílena soudci a respektována širší společností.

– Záruky týkají se disciplinárních řízení se soudci –

Disciplinární řízení se soudci patří mezi nejcitlivější situace v souvislosti s nezávislostí soudnictví. Podle Soudního dvora Evropské unie (požadavek na nezávislost ukládá) „aby pravidla kárného režimu [...] těch, jejichž úkolem je rozhodovat, poskytovala nezbytné záruky, aby se zabránilo jakémukoli riziku použití takového režimu jakožto systému politické kontroly obsahu soudních rozhodnutí“ ⁽⁹⁸⁾. „Soubor záruk vymezených Soudním dvorem jako základní pro účely zachování nezávislosti soudní moci zahrnuje pravidla, kterými jsou definována jak jednání představující disciplinární přestupky, tak konkrétně použitelné sankce, pravidla, která stanoví zásah nezávislého orgánu v souladu s postupem, který v plné míře zaručuje dodržování práv zakotvených v člancích 47 a 48 Listiny, zejména práva na obhajobu, a dále pravidla, která zakotvují možnost napadnout rozhodnutí disciplinárních orgánů soudní cestou“ ⁽⁹⁹⁾. Soudní dvůr rozhodl, že „článek 267 SFEU přiznává vnitrostátním soudům co nejširší možnost obrátit se na Soudní dvůr [...] v jakémkoli okamžiku řízení, který považují za vhodný“ ⁽¹⁰⁰⁾. Podle Soudního dvora jakékoliv vnitrostátní pravidlo omezující tuto pravomoc uvážení pokládat otázky z důvodu, „aby se vyhnul tomu, že mu budou hrozit disciplinární sankce“, „zasahuje do výsad přiznaných vnitrostátním soudům článkem 267 SFEU, a tudíž i do účinnosti spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy zavedené mechanismem předběžných otázek“ ⁽¹⁰¹⁾. Soudní dvůr rovněž prohlásil, že „[s]kutečnost, že soudci nebudou vystaveni disciplinární sankci za využití takové možnosti, jako je předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru [...], představuje nedílnou součást nezávislosti soudů“ ⁽¹⁰²⁾.

⁹⁶ Údaje vycházejí z odpovědi na aktualizovaný dotazník, který vypracovala Komise v úzké spolupráci s ENCJ. Odpovědi na aktualizovaný dotazník, které poskytly členské státy, jež nemají rady pro justici nebo nejsou členy ENCJ nebo jejichž členství v ENCJ bylo pozastaveno (CZ, DE, EE, CY, LU, AT, PL a FI), byly získány prostřednictvím spolupráce se Sítí předsedů nejvyšších soudů EU.

⁹⁷ Údaje vychází z odpovědi na aktualizovaný dotazník, který vypracovala Komise v úzké spolupráci s odbornou skupinou pro praní peněz a financování terorismu.

⁹⁸ Viz Soudní dvůr, rozsudky ze dne 5. listopadu 2019, Komise v. Polsko, C-192/18, EU:C:2019:924, bod 114; ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko, C-619/18, EU:C:2019:531, bod 77, a ze dne 25. července 2018, LM, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 67.

⁹⁹ Viz Soudní dvůr Evropské unie, rozsudek ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko, C-619/18, EU:C:2019:531, bod 77, a rozsudek ze dne 25. července 2018, LM, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 67.

¹⁰⁰ Soudní dvůr, rozsudek ze dne 5. července 2016 ve věci Ogňanov, C-614/14, EU:C:2016:514, bod 17. Viz také Soudní dvůr Evropské unie, rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, A.K. A další (Nezávislost Kárné komory Nejvyššího soudu), C-585/18, C 624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, bod 103.

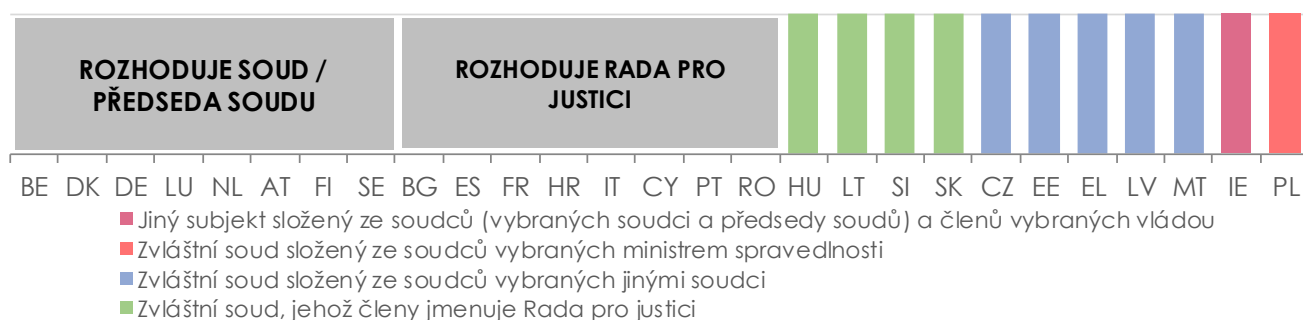
¹⁰¹ Viz Soudní dvůr, rozsudek ze dne 5. července 2016 ve věci Ogňanov, C-614/14, EU:C:2016:514, bod 25.

¹⁰² Viz Soudní dvůr, rozsudek ze dne 12. února 2019, RH, C-8/19, EU:C:2019:110, bod 47.

Podle norem Rady Evropy může k disciplinárnímu řízení se soudcem dojít, pokud soudce své povinnosti neplní efektivně a řádně ⁽¹⁰³⁾. Výklad práva, posouzení skutečností nebo vážení důkazů, které provádí soudci za účelem rozhodnutí ve věci, by neměly zakládat občanskoprávní nebo disciplinární odpovědnost, vyjma případů úmyslného pochybení nebo hrubé nedbalosti ⁽¹⁰⁴⁾. Disciplinární řízení by navíc měl vést nezávislý orgán, jako je soud, se všemi zárukami spravedlivého procesu. Soudce, s nímž je vedeno disciplinární řízení, by měl mít možnost napadnout jak rozhodnutí, tak sankci. Disciplinární sankce by měly být přiměřené ⁽¹⁰⁵⁾.

Obrázek 49 předkládá aktualizovaný přehled orgánů, které rozhodují o disciplinárních sankcích v souvislosti se soudci obecných soudů, přičemž to mohou být buď a) běžné nezávislé orgány, jako jsou soudy (Nejvyšší soud, Správní soud nebo předseda soudu), případně Rady pro justici, nebo b) jiné orgány, jejichž členové jsou výslovně jmenováni Radou pro justici, soudci nebo výkonnou mocí.

Obrázek 49: Orgán, který rozhoduje o disciplinárních sankcích v souvislosti se soudci (*)
⁽¹⁰⁶⁾

(*) **BG:** mírnější disciplinární sankce může uložit předseda soudu. Každé rozhodnutí o disciplinárních opatřeních je otevřené soudnímu přezkumu před Nejvyšším správním soudem. **CZ:** disciplinární věci přezkouvávají kárné senáty Nejvyššího správního soudu. Členy navrhuje předseda soudu ze seznamu soudců a jsou vybíráni losem. **DK:** o disciplinárních sankcích rozhoduje zvláštní kárný a revizní soud, který má pět členů formálně jmenovaných ministrem spravedlnosti, ale nominovaných Nejvyšším soudem, vrchními soudy, sdružením soudců a advokátní komorou spolu s význačnými akademiky. Předseda soudu prvního stupně může vydat varování. **DE:** disciplinární opatření mohou uložit v rámci formálního disciplinárního řízení (viz § 63 německého zákona o soudnictví, pokud jde o spolkové soudce, a rovnocenná ustanovení na úrovni Länder) služební soudy („Dienstgericht des Bundes“ soudcům spolkových soudů a „Dienstgerichte der Länder“ soudcům zemských soudů), což jsou zvláštní senáty obecných soudů. Členové těchto senátů jsou jmenováni soudci („Präsidium“) konkrétního soudu (spolkového soudního dvora nebo vrchního zemského soudu či zemského soudu). Méně přísná disciplinární opatření, jako jsou důtky, může uložit disciplinárním usnesením (viz § 64 německého zákona o soudnictví, pokud jde o spolkové soudce a rovnocenná ustanovení na úrovni Länder) buď předseda soudu nebo ministerstvo spravedlnosti (jak na úrovni spolkových zemí, tak i na úrovni spolků). **EE:** disciplinární věci projednává disciplinární senát soudců jmenovaný Nejvyšším soudem a valným shromážděním všech estonských soudců. **IE:** rozhoduje Judicial Conduct Committee (výbor pro chování soudců), který je zřízen soudní radou a skládá se ze tří soudců volených jejich kolegy, pěti předsedů soudů (členové ex officio) a pěti laických členů jmenovaných vládou. Podle Ústavy lze soudce odvolat z funkce za uvedené pochybení nebo nezpůsobilost k výkonu funkce na základě usnesení o jeho odvolání přijatých oběma komorami parlamentu (Oireachtas). **EL:** disciplinární pravomoc nad soudci vykonávají v prvním a druhém stupni rady tvořené běžnými soudci na vyšších postech, kteří jsou vybíráni losem. Disciplinární pravomoc vůči vysoce postaveným soudcům vykonává Nejvyšší disciplinární rada. **IT:** rozhodnutí Rady pro soudnictví o disciplinárních opatřeních jsou otevřena soudnímu přezkumu před Nejvyšším soudem. **LV:** disciplinární věci projednává Soudní disciplinární výbor, jehož členové jsou jmenováni valným shromážděním soudců. **ES:** disciplinární rozhodnutí týkající se méně závažných deliktů činí řídící senát příslušného soudu, v jehož obvodu sankcionovaný soudce zasedá (Vrchní soudní dvůr, Národní soud a Nejvyšší soud, a dokonce i předsedové Nejvyššího soudu, Národního audienčního a vrchního soudního dvora (National Audience and Superior Court of Justice), kde sankcionovaný soudce zasedá, podle čl. 421 odst. 1 písm. a) ústavního zákona o soudnictví). **LT:** v prvním stupni rozhoduje Justiční čestný soud, jehož členové a předseda (soudce, zvolený Radou pro justici) jsou stanoveni v rozhodnutí Rady pro justici. Tvoří jej šest soudců vybraných a jmenovaných Radou pro justici, dva členové jmenovaní prezidentem republiky a dva členové jmenovaní předsedou parlamentu (Seimas). V druhém stupni rozhoduje Nejvyšší soud. **HU:** disciplinární věci přezkouvává Služební soud jmenovaný Státní soudní radou. Předseda soudu může uložit nejmírnější sankci („varování“), která může být napadena před Služebním soudem. **MT:** rozhoduje Výbor pro soudce a smírčí soudce, což je podvýbor Komise pro správu justice. Výbor se skládá ze tří soudců či smírčích soudců volených jejich kolegy. **PL:** ministr spravedlnosti vybere po nezávazné konzultaci s Národní radou pro justici disciplinární soudce. Ve třech rozsudcích, kterými se provádí rozhodnutí Evropského soudního dvora ze dne 19. listopadu 2019, Nejvyšší soud rozhodl, že Kárná komora Nejvyššího soudu, jejímž úkolem je rozhodovat mimo jiné disciplinární věci soudců druhého stupně, není nezávislý

¹⁰³ Bod 69 Doporučení CM/Rec(2010)12.

¹⁰⁴ Bod 66 Doporučení CM/Rec(2010)12.

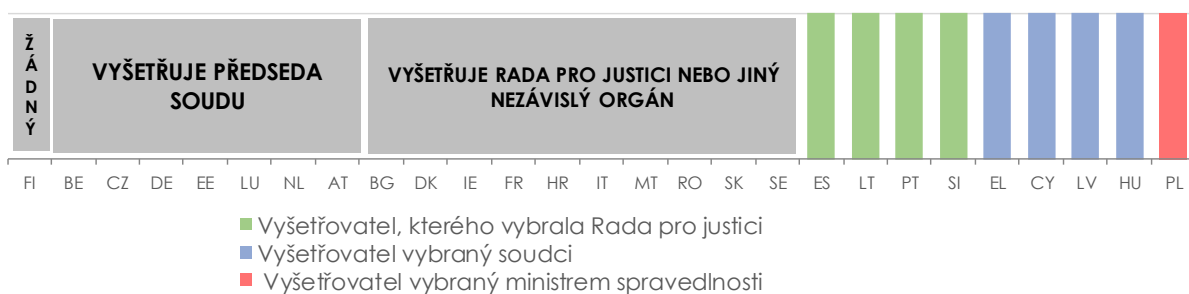
¹⁰⁵ Bod 69 Doporučení CM/Rec(2010)12.

¹⁰⁶ Údaje byly shromážděny prostřednictvím aktualizovaného dotazníku, který vypracovala Komise v úzké spolupráci s ENCJ. Odpovědi na aktualizovaný dotazník, které poskytly členské státy, jež nemají rady pro justici nebo nejsou členy ENCJ nebo jejichž členství v ENCJ bylo pozastaveno, byly získány prostřednictvím spolupráce se Sítí předsedů nejvyšších soudů EU.

soud ve smyslu právních předpisů EU. **SI:** disciplinární soud je jmenován Radou pro justici ze členů samotné rady a ze soudců navržených Nejvyšším soudem. **SK:** předsedové soudů prvního stupně mají pravomoc uložit disciplinární sankci ve formě „písemného varování“. Disciplinární senáty jmenuje Rada pro justici. V případě předsedy a místopředsedy Nejvyššího soudu je pro disciplinární řízení příslušný Ústavní soud. **SE:** stálý soudce může být odvolán z funkce, pouze pokud spáchal závažný trestný čin nebo opakovaně zanedbal své povinnosti, a tudíž prokázal, že se stal zjevně nezpůsobilým vykonávat tuto funkci. Učinil-li rozhodnutí o odvolání soudce z funkce jiný orgán než soud (v praxi Národní rada pro disciplinární delikty), může dotčený soudce požádat soud o přezkum takového rozhodnutí. Rozhodnutí může soudce napadnout sám u okresního soudu nebo s podporou odborové organizace u pracovního soudu jako soudu prvního stupně.

Obrázek 50 podává aktualizovaný přehled vyšetřovacích orgánů, které provádějí formální vyšetřování v rámci disciplinárních řízení týkajících se soudců. Netýká se předběžných šetření k určení, zda, či nikoliv zahájit formální disciplinární řízení. Fáze vyšetřování je obzvláště citlivým krokem v rámci disciplinárních řízení, který může ovlivnit nezávislost soudnictví. Vyšetřovací pravomoc může být vykonána buď a) řádnými nezávislými orgány, jako jsou předsedové soudů nebo Rady pro justici, nebo b) jinými vyšetřovateli, které specificky jmenují Rada pro justici, soudci nebo jiné orgány pro účely vedení vyšetřování v rámci disciplinárních řízení se soudci.

Obrázek 50: Vedoucí vyšetřování ve formálních disciplinárních řízeních se soudci (*) ⁽¹⁰⁷⁾

(*) **BG:** vyšetřuje příslušný správní vedoucí soudu [u skutečností, které by mohly vést k sankci důtky] nebo kolegium soudců u bulharské Nejvyšší rady pro justici (kárný senát). Inspektorát při Nejvyšší radě pro justici provádí inspekce, na základě kterých může podávat návrhy na kárná řízení. **CZ:** některá předběžná šetření může vést rovněž ministr spravedlnosti za účelem přípravy návrhu na zahájení disciplinárního řízení, obvykle po konzultaci s předsedou soudu, u kterého zasedá dotčený soudce. **DK:** kdokoli může podat stížnost ke zvláštnímu kárnému a reviznímu soudu, který se nachází u Nejvyššího soudu a je jím spravován a který rozhoduje po vyslechnutí obou stran. vyšetřovat může také ředitel státního zastupitelství. **DE:** neexistuje formální fáze předběžného šetření před vyšetřováním. V případě disciplinárních usnesení týkajících se méně přísných disciplinárních opatření, jako je důtky, může skutkové okolnosti posuzovat předseda soudu a nejvyšší orgán veřejné správy (obvykle ministerstvo spravedlnosti jak na úrovni jednotlivých spolkových zemí, tak na úrovni spolku). Nejvyšší orgán veřejné správy rozhodne, zda je na místě zahájit disciplinární řízení před soudem. Následně soud provede formální vyšetřování. **EE:** vyšetřování mohou vést předseda soudu nebo veřejný ochránce práv. **IE:** soudci nepodléhají disciplinárnímu orgánu ani disciplinárnímu režimu s výjimkou řízení podle Ústavy, při němž lze soudce odvolat z funkce za uvedené pochybení nebo nezpůsobilost k výkonu funkce na základě usnesení o odvolání přijatých oběma komorami parlamentu (Oireachtas). **EL:** Pro občanskoprávní a trestní soudy: Orgán pro kontrolu justice, který je vytvořen losováním ze soudců. Pro správní soudy: Vyšetřující orgán je vybrán z členů Státní rady. **ES:** navrhovatel disciplinárních opatření je jmenován Obecnou radou pro justici; navrhovatel je vybrán ze skupiny soudců Nejvyššího soudu a obdobných soudů s více než 25 lety praxe v oblasti práva, přičemž během svého mandátu vykonává výlučně funkce navrhovatele. **FR:** předseda Rady pro justici vybere jednoho nebo dva členy Rady pro justici, aby provedli příslušné vyšetřování. Ministerstvo si před přijetím rozhodnutí předložit věc Radě může vyžádat zprávu pro orgán pro kontrolu justice. **IT:** nejvyšší státní zástupce u Nejvyššího soudu je oprávněn vést vyšetřování. Generální inspektorát při ministerstvu spravedlnosti je oprávněn provádět správní šetření. **CY:** vyšetřuje vyšetřující soudce jmenovaný Nejvyšším soudem. **LV:** vyšetřuje Soudní disciplinární výbor. **HU:** vyšetřuje disciplinární komisař jmenovaný Služebním tribunálem (disciplinární soud). **LT:** vyšetřuje Etická a disciplinární justiční komise, jejíž členové a předseda (zvolení Radou pro justici) jsou uvedeni v rozhodnutí Rady pro justici, přičemž komise je tvořena čtyřmi soudci jmenovanými Radou pro justici, dvěma členy jmenovanými prezidentem republiky a jedním členem jmenovaným předsedou parlamentu (Seimas). Předseda Etické a disciplinární justiční komise má právo delegovat vyšetřování a prezentaci jeho výsledků na předsedu soudu, u kterého soudce působí, nebo na předsedu nadřazeného soudu. **MT:** vyšetřuje Výbor soudců a smírčích soudců. **NL:** vyšetřuje nejvyšší státní zástupce. **PL:** ministr spravedlnosti jmenuje pro účely vyšetřování disciplinárního úředníka pro soudce obecných soudů a jeho dva zástupce (ti mohou následně jmenovat své vlastní zástupce ze soudců). Ministr spravedlnosti může převzít jakékoliv vyšetřování jmenováním disciplinárního úředníka ad hoc z ministerstva spravedlnosti. **PT:** Rada pro justici jmenuje Orgán pro kontrolu justice, který vede vyšetřování. **RO:** vyšetřuje Orgán pro kontrolu justice. **SI:** Rada pro justici jmenuje pro účely vyšetřování disciplinárního žalobce

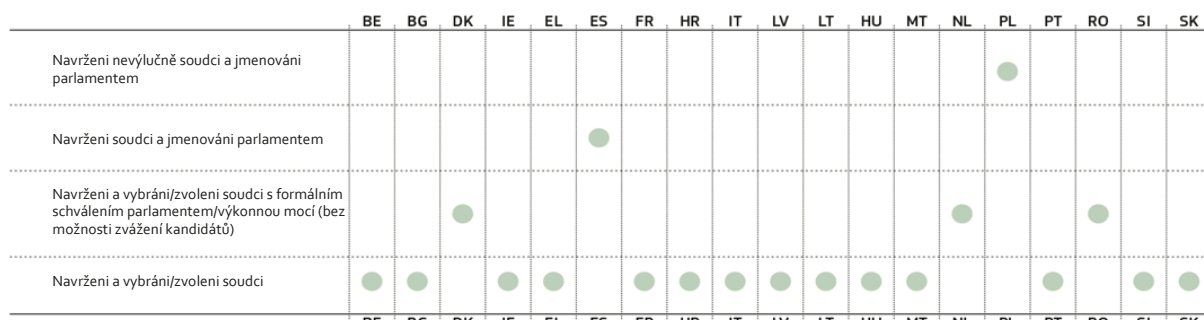
¹⁰⁷ Údaje byly shromážděny prostřednictvím aktualizovaného dotazníku, který vypracovala Komise v úzké spolupráci s ENCJ. Odpovědi na aktualizovaný dotazník, které poskytly členské státy, jež nemají rady pro justici nebo nejsou členy ENCJ nebo jejichž členství v ENCJ bylo pozastaveno, byly získány prostřednictvím spolupráce se Sítí předsedů nejvyšších soudů EU.

z kandidátů navržených Nejvyšším soudem. **SK:** vyšetřování vede kárný senát jmenovaný Radou pro justici. **SE:** parlamentní ombudsman a veřejný ochránce práva konají jako žalobci v případech závažného profesního pochybení.

– Záruky týkající se nominace soudců-členů rad pro justici –

Rady pro justici jsou hlavní orgány zajišťující nezávislost soudnictví. Je na členských státech, aby stanovily strukturu svých systémů soudnictví, včetně rozhodnutí ohledně toho, zda bude či nebude zřízena Rada pro justici. Zavedené evropské standardy, zejména doporučení CM/Rec(2010)12, nicméně doporučují, že by „nejméně polovinu členů [rad pro justici] měli tvořit soudci volení svými kolegy ze všech úrovní soudnictví při respektování pluralismu v rámci soudnictví“⁽¹⁰⁸⁾. Obrázek níže ukazuje, zda je justice zapojena do jmenování soudců-členů Rad pro justici.

Obrázek 51: Jmenování soudců, kteří jsou členy rad pro justici: zapojení soudní moci (*)
(¹⁰⁹)

(*) Členské státy jsou uvedeny v abecedním pořadí podle jejich zeměpisných názvů v původním jazyce. Obrázek představuje vnitrostátní rámce ve stavu z prosince 2019. **DK:** soudce, kteří jsou členy Rady pro justici, vybírají soudci. Všechny členy oficiálně jmenuje ministr spravedlnosti. **EL:** soudci, kteří jsou členy rady, jsou voleni losem. **ES:** soudce, kteří jsou členy rady, jmenuje parlament – rada předloží parlamentu seznam kandidátů, kteří získali podporu sdružení soudců nebo 25 soudců. **NL:** soudce, kteří jsou členy rady, vybírají soudci a jsou jmenováni na návrh rady, mimo jiné na základě doporučení výběrové komise (která sestává převážně ze soudců a zaměstnanců soudů). Všichni členové rady jsou oficiálně jmenováni královským výnosem, což je správní akt, který neponechává výkonné moci žádný prostor pro uvážení. **PL:** kandidáty na soudce, kteří jsou členy rady, navrhuje skupina nejméně 2 000 občanů nebo 25 soudců. Z těchto kandidátů volí poslanecké kluby až devět kandidátů, z nichž výbor dolní komory parlamentu (Sejm) sestaví konečný seznam patnácti kandidátů, jež Sejm jmenuje. **RO:** kampaň a zvolení soudců, kteří jsou členy rady, organizuje Vrchní soudní rada. Jakmile je potvrzen konečný seznam zvolených soudců, kteří jsou členy rady, senát jej schvaluje jako celek. Senát může potvrzení seznamu odmítnout pouze v případě porušení právních předpisů při výběru členů rady a pouze tehdy, má-li toto porušení vliv na výsledek volby. Senát nemůže rozhodovat o výběru kandidátů.

Obrázek ukazuje složení rad pro justici (¹¹⁰) podle postupu nominace. Ukazuje zejména, zda jsou členové rady soudci/státní zástupci navržení a vybrání/volení svými kolegy, členové nominovaní výkonnou či zákonodárnou mocí nebo členové jmenovaní jinými subjekty a orgány. Nejméně polovinu členů rad by měli tvořit soudci volení svými kolegy ze všech úrovní soudnictví při

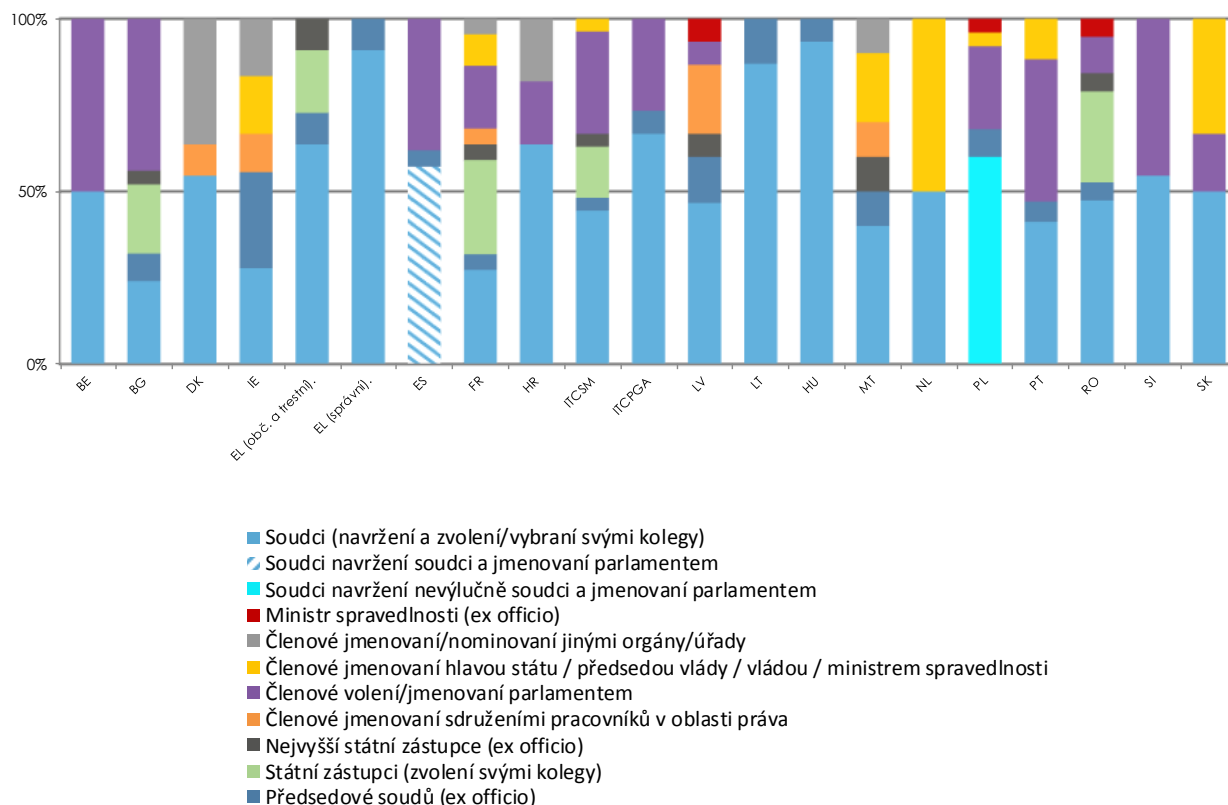
¹⁰⁸ Doporučení CM/Rec(2010)12, bod 27; viz rovněž oddíl C bod ii) akčního plánu Rady Evropy z roku 2016; Stanovisko č. 10(2007) Poradní rady evropských soudců (CCJE) pro Výbor ministrů Rady Evropy o Radách pro justici ve službě společnosti, bod 27; a zpráva ENCJ o radách pro justici pro roky 2010–2011, bod. 2.3.

¹⁰⁹ Údaje byly shromážděny prostřednictvím aktualizovaného dotazníku, který vypracovala Komise v úzké spolupráci s ENCJ. Odpovědi na aktualizovaný dotazník, které poskytly členské státy, jež nemají rady pro justici nebo nejsou členy ENCJ nebo jejichž členství v ENCJ bylo pozastaveno, byly získány prostřednictvím spolupráce se Sítí předsedů nejvyšších soudů EU.

¹¹⁰ Rady pro justici jsou nezávislé subjekty zřízené zákonem nebo na základě ústavy, které se snaží zajistit nezávislost soudnictví a jednotlivých soudců, a tím podporují účinné fungování systému soudnictví.

respektování pluralismu v rámci soudnictví⁽¹¹¹⁾). Obrázek je faktickým znázorněním složení rad pro justici a nečiní kvalitativní posouzení jejich účinného fungování.

Obrázek 52: Složení rad pro justici podle postupu nominace (*)

(*) **BE:** justiční členové jsou buď soudci, nebo státní zástupci; **BG:** Nejvyšší rada pro justici se skládá z komory soudců (čtrnáct členů včetně předsedů Nejvyššího kasačního soudu a Nejvyššího správního soudu, šest členů volených přímo soudci a šest členů volených Národním shromážděním) a komory státních zástupců (jedenáct členů včetně nejvyššího státního zástupce, čtyři členové volení přímo státními zástupci, jeden člen volen přímo vyšetřovateli a pět členů volených Národním shromážděním); **DK:** všechny členy rady Státní správy soudů oficiálně jmenuje ministr spravedlnosti. Kategorie „jmenování/nominování jinými subjekty/orgány“ zahrnuje dva zástupce soudu (nominované odbory administrativních pracovníků a policejními odbory). Kromě toho existuje Rada pro jmenování soudců, která připravuje návrhy na jmenování soudců (polovina jejich členů jsou soudci vybraní svými kolegy). **IE:** obrázek odráží složení Soudní služby, člena Evropské sítě rad pro justici, v souladu s rámcem platným na začátku prosince 2019. Dne 17. prosince 2019 byla formálně založena nová Soudní rada na základě zákona o Soudní radě z roku 2019. První plenární zasedání Soudní rady, kterou tvoří všichni soudci Irska, se konalo dne 7. února 2020. **ES:** soudce, kteří jsou členy rady, jmenuje parlament – rada předloží parlamentu seznam kandidátů, kteří získali podporu sdružení soudců nebo 25 soudců. **EL (občanské a trestní soudnictví):** rada má celkem 11–15 členů, z nichž 7–11 jsou soudci. Soudci a státní zástupci jsou vybíráni losem. **EL (správní soudnictví):** rada má celkem 11–15 členů, z nichž 10–14 jsou soudci, kteří jsou vybíráni losem. **FR:** rada má dvě soudní kolegia – jedno s pravomocí nad aktivními soudci, druhé s pravomocí nad státními zástupci. Rada zahrnuje jednoho člena Conseil d'Etat (Státní rada) voleného valnou hromadou Conseil d'Etat. **IT-CSM:** Consiglio Superiore della Magistratura (zahrnující občanské a trestní soudy a státní zastupitelství). Podle ústavy jsou členy ex officio prezident republiky, první předseda Nejvyššího kasačního soudu a generální prokurátor u Nejvyššího kasačního soudu. **IT-CPGA:** Consiglio di presidenza della giustizia amministrativa (zahrnující správní soudy). **MT:** vůdce opozice jmenuje jednoho laického člena. **NL:** členové jsou formálně jmenováni královským výnosem na návrh ministra bezpečnosti a spravedlnosti. **PL:** kandidáty na soudce, kteří jsou členy rady, navrhuje skupina nejméně 2 000 občanů nebo 25 soudců. Z těchto kandidátů volí poslanecké kluby až devět kandidátů, z nichž výbor dolní komory parlamentu (Sejm) sestaví konečný seznam patnácti kandidátů, jež Sejm jmenuje. Dne 23. ledna 2020 rozhodl Nejvyšší soud provádějící předběžné rozhodnutí Evropského soudního dvora vydané ve spojených věcech C-585/18, C-624/18 a C-625/18, že ve svém současném složení není rada nezávislá na výkonné a zákonodárné moci a soudci jmenovaní na její žádost nemohou rozhodovat ve věcech. Dne 17. září 2018 se mimořádně valné shromáždění Evropské sítě rad pro justici rozhodlo pozastavit členství Národní rady pro justici (KRS), protože již neplnila požadavky ENCJ, aby byla nezávislá na výkonné a zákonodárné moci způsobem, který zaručuje nezávislost polského soudnictví. **PT:** Obrázek odkazuje na složení Conselho Superior da Magistratura. Kromě něj existují také Nejvyšší rada pro správní a daňové soudy (Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais) a Vysoká rada pro státního zastupitelství (Conselho Superior do Ministério Público). **RO:** volení magistrační soudci jsou ověřeni Senátem. **SI:** členové, kteří nejsou soudci, jsou voleni Národním shromážděním na návrh prezidenta republiky.

– Záruky týkající se fungování státních zastupitelství v EU –

Státní zastupitelství hrají významnou úlohu v systému trestního soudnictví i při spolupráci v trestních věcech mezi členskými státy. Řádné fungování státního zastupitelství je zásadní pro

¹¹¹ Viz doporučení Výboru ministrů členským státům CM/Rec(2010) 12 o soudcích: nezávislost, účinnost a odpovědnost, §26–27.

účinný boj proti trestné činnosti, včetně hospodářské a finanční trestné činnosti, jako je praní peněz a korupce. Podle judikatury Soudního dvora v souvislosti s rámcovým rozhodnutím o evropském zatýkacím rozkazu (¹¹²) lze úřad státního zástupce považovat za justiční orgán členského státu pro účely vydání evropského zatýkacího rozkazu, kdykoli může jednat nezávisle, aniž by byl vystaven riziku, že přímo či nepřímo podléhá individuálním příkazům nebo pokynům, v konkrétním případě ze strany moci výkonné, jako je ministr spravedlnosti (¹¹³).

Organizace státních zastupitelství se v rámci EU liší a neexistuje jednotný model pro všechny členské státy. Existuje však všeobecná tendence k posílení nezávislosti státních zastupitelství spíše než k jejich podřízení výkonné moci nebo spojení s ní (¹¹⁴). Podle Poradní rady evropských státních zástupců může být větší nezávislost a autonomie státního zastupitelství pro účinný boj proti korupci a praní peněz a související hospodářské a finanční kriminalitě spolu s jeho odpovědností další zárukou pro dodržování právního státu (¹¹⁵). Bez ohledu na model vnitrostátního systému soudnictví nebo právní tradici, ve které je zakotven, evropské standardy vyžadují, aby členské státy přijaly účinná opatření, která zaručují, že státní zástupci mohou plnit své pracovní úkoly a povinnosti za náležitých právních a organizačních podmínek (¹¹⁶) a bez nepatřičného zasahování (¹¹⁷). Pokud vláda vydává pokyny obecné povahy, například ohledně politiky v oblasti boje proti trestné činnosti, musí být tyto pokyny vydány písemně a musí být náležitě zveřejněny (¹¹⁸). Má-li vláda pravomoc nařít v určité věci trestní stíhání, musí být tento příkaz spojen s odpovídajícími zárukami (¹¹⁹). Podle doporučení Výboru ministrů Rady Evropy z roku 2000 by pokyn nestíhat by měl být zakázán (¹²⁰). Zúčastněné strany (včetně obětí) by měly mít možnost rozhodnutí státního zástupce o zastavení trestního stíhání napadnout (¹²¹).

¹¹² Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/JHA o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. L 190, 18.7.2002, s. 1).

¹¹³ Soudní dvůr, rozsudek ze dne 27. května 2019, OG a PI (státní zastupitelství Lübeck a Zwickau), spojené věci C-508/18 a C-82/19 PPU, body 73, 74 a 88, EU:C:2019:456; rozsudek ze dne 27. května 2019, C-509/18, bod 52, EU:C:2019:457; viz také rozsudky ze dne 12. prosince 2019, *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg and Openbaar Ministerie (státní zástupci Lyonu a Tours)* ve spojených věcech C-566/19 PPU a C-626/19, EU:C:2019:1077; *Openbaar Ministerie (švédské státního zastupitelství)*, C-625/19 PPU, EU:C:2019:1078, a *Openbaar Ministerie (státní zastupitelství v Bruselu)*, C-627/19 PPU, EU:C:2019:1079. Viz také rozsudek ze dne 10. listopadu 2016 Kovalkovas, C-477/16 PPU, body 34 a 36, EU:C:2016:861, a rozsudek ze dne 10. listopadu 2016, Poltorak, C-452/16 PPU, bod 35, EU:C:2016:858, k pojmu „justiční“, „který [...] musí být v souladu se zásadou oddělení moci, která charakterizuje fungování právního státu, oddělen od moci výkonné“. Viz rovněž stanovisko č. 13(2018) s názvem Nezávislost, odpovědnost a etika státních zástupců, přijaté Poradní radou evropských státních zástupců (CCPE), doporučení xii.

¹¹⁴ CDL-AD(2010)040-e, Zpráva o evropských standardech, pokud jde o nezávislost soudního systému: část II – Státní zastupitelství – přijatá Benátskou komisí na jejím 85. plenárním zasedání (Benátky, 17.–18. prosince 2010), bod 26.

¹¹⁵ Stanovisko č. 14 (2019), Úloha státních zástupců v boji proti korupci a související hospodářské a finanční kriminalitě, které přijala Poradní rada evropských státních zástupců (CCPE), doporučení iii.

¹¹⁶ Doporučení Rec(2000)19 o úloze veřejné žaloby v systému trestní justice, přijaté Výborem ministrů Rady Evropy dne 6. října 2000 (dále jen „doporučení z roku 2000“), bod 4.

¹¹⁷ Doporučení z roku 2000, body 11 a 13. Viz též: stanovisko č. 13(2018) s názvem Nezávislost, odpovědnost a etika státních zástupců, přijaté Poradní radou evropských státních zástupců (CCPE), doporučení i a iii. Skupina států proti korupci (GRECO), čtvrté kolo hodnocení „Prevence korupce – poslanci parlamentu, soudci a státní zástupci“, velmi mnoho doporučení požaduje zavedení opatření, která mají chránit státní zastupitelství proti nepřipustnému vlivu a zasahování do vyšetřování kriminálních případů.

¹¹⁸ Doporučení z roku 2000, bod 13 písm. c).

¹¹⁹ Doporučení z roku 2000, bod 13 písm. d).

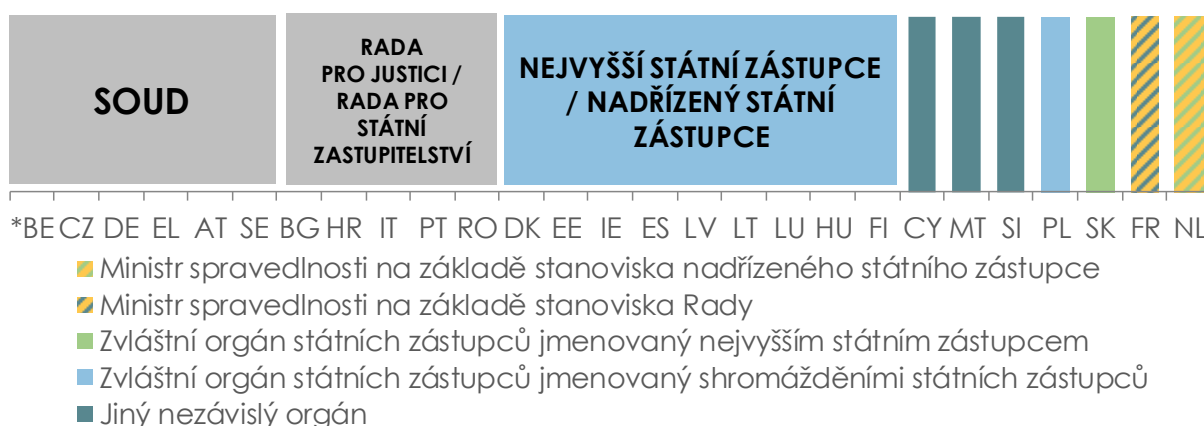
¹²⁰ Doporučení z roku 2000, bod 13 písm. f). Viz rovněž stanovisko č. 13(2018) s názvem Nezávislost, odpovědnost a etika státních zástupců, přijaté Poradní radou evropských státních zástupců (CCPE), doporučení iv.

¹²¹ Doporučení z roku 2000, bod 34.

Obrázek níže podává věcný přehled některých aspektů rámce platného pro státní zastupitelství a nehodnotí jejich účinné fungování, což vyžaduje kvalitativní posouzení zohledňující konkrétní okolnosti v každém členském státě.

Obrázek 53 podává přehled orgánů, které rozhodují o disciplinárních sankcích týkající se státních zástupců nejnižšího stupně. Mohou to být buď a) nezávislé orgány, jako jsou soudy nebo rady pro justici či rady pro státní zastupitelství, nebo b) jiné subjekty či orgány, jako jsou nejvyšší státní zástupce nebo nadřízený státní zástupce, nezávislé subjekty, zvláštní subjekty složené ze státních zástupců nebo ministr spravedlnosti. Pokud není ve vysvětlení pod obrázkem uvedeno jinak, je rozhodnutí orgánu o disciplinárních opatřeních týkajících se státního zástupce otevřené soudnímu přezkumu ⁽¹²²⁾.

Obrázek 53: Orgán, který rozhoduje o disciplinárních sankcích týkajících se státních zástupců (*) (zdroj: Evropská komise spolu s odbornou skupinou pro praní peněz a financování terorismu)

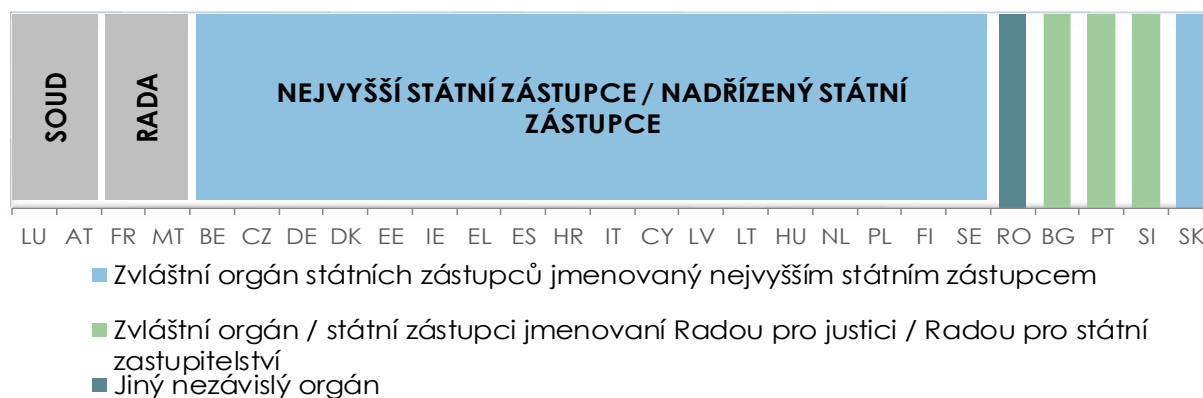

(*) **BE:** Nadřízený státní zástupce (vedoucí úřadu státního zastupitelství) má pravomoc rozhodovat o menších disciplinárních sankcích, zatímco větší sankce ukládá disciplinární soud prvního stupně. Proti rozhodnutím o disciplinárních opatřeních se lze odvolat k disciplinárnímu odvolacímu soudu. **BG:** Komora pro státní zastupitelství Nejvyššího soudního rady se skládá z nejvyššího státního zástupce, čtyř členů volených státními zástupci, jednoho člena voleného vyšetřujícími soudci a pěti členů volených Národním shromážděním. Její rozhodnutí o disciplinárních opatřeních týkajících se státního zástupce jsou otevřena soudnímu přezkumu před Nejvyšším správním soudem. Správní vedoucí státního zastupitelství může uložit jen napomenutí, přičemž tuto sankci oznámí Komoře pro státní zastupitelství, která ji může potvrdit nebo zrušit. **CZ:** disciplinární věci přezkoumává kárný senát Nejvyššího správního soudu. Senát se skládá ze dvou soudců (soudce Nejvyššího správního soudu a soudce Nejvyššího soudu), dvou státních zástupců, právníka a osoby jiné právnické profese. Členové senátu jsou vybíráni losem ze seznamů kandidátů poskytovaných zástupci různých právnických profesí (Nejvyšší správní soud, předseda Nejvyššího soudu, nejvyšší státní zástupce, předseda advokátní komory a děkani právnických fakult), a to předsedou Nejvyššího správního soudu. Proti rozhodnutí kárného senátu není odvolání. **DK:** Dánské ministerstvo spravedlnosti má pravomoc rozhodovat o konkrétních disciplinárních opatřeních proti státním zástupcům. V praxi však ministerstvo spravedlnosti zmocňuje státní zastupitelství, aby řešilo disciplinární opatření proti státním zástupcům. Proti všem rozhodnutím o disciplinárních opatřeních přijatým státním zastupitelstvím se lze odvolat k ministerstvu spravedlnosti. Disciplinární opatření přijatá ministerstvem spravedlnosti jsou otevřena soudnímu přezkumu a státní zástupce může podat stížnost parlamentnímu ombudsmanovi. **DE:** Nadřízený státní zástupce může uložit disciplinární opatření lehčí povahy. Vzhledem k pravomoci států regulovat disciplinární právo státních úředníků existují různé speciální funkce v zákonech jednotlivých států. **EE:** Nejvyšší státní zástupce rozhoduje o disciplinárních opatřeních, včetně propuštění, na návrh disciplinární komise státních zástupců. Proti rozhodnutím o disciplinárních opatřeních se lze odvolat ke správnímu soudu. **IE:** o disciplinárních opatřeních týkajících se státních zástupců nejnižšího stupně rozhoduje zástupce ředitele státního zastupitelství. Proti doporučení příslušného vedoucího pracovníka, že by mělo být přijato disciplinární opatření, je možné se před přijetím disciplinárního rozhodnutí odvolat k externí disciplinární odvolací komisi. **EL:** pětičlenné disciplinární rady odvolací soudů jsou primárně odpovědné za rozhodování o disciplinárních přestupcích státních zástupců a ukládání všech disciplinárních sankcí státním zástupcům kromě výpovědi, o které rozhoduje plenární zasedání kasačního soudu. Proti rozhodnutím pětičlenných disciplinárních rad se lze odvolat k sedmičlenné disciplinární komisi Nejvyššího soudu. **ES:** o disciplinárních opatřeních, proti kterým se lze odvolat ke Consejo Fiscal, rozhodují vedoucí státní zástupci různých orgánů státního zastupitelství. Tento orgán se skládá z nejvyššího státního zástupce, náměstka nejvyššího státního zástupce, vrchního inspektora a šesti dalších státních zástupců. Jeho rozhodnutí jsou otevřena soudnímu přezkumu u Audiencia Nacional. **FR:** Ministerstvo spravedlnosti rozhoduje o opatření poté, co Nejvyšší rady pro justici (Conseil Supérieur de la Magistrature) vydá nezávazné stanovisko. Proti rozhodnutím o disciplinárních opatřeních se lze odvolat ke Státní radě (Conseil d'Etat). **HR:** o disciplinárních opatřeních, která mohou být přezkoumána před správními soudy, rozhoduje Rada státních žalobců. **IT:** rozhodnutí Rady pro soudnictví o disciplinárních opatřeních jsou otevřena soudnímu přezkumu před Nejvyšším soudem. **CY:** disciplinární opatření přijímá Komise pro veřejnou službu, ústavní orgán skládající se z pěti členů, které jmenuje prezident republiky na šestileté období. Proti rozhodnutím o disciplinárních opatřeních se lze odvolat ke správnímu soudu a následně k Nejvyššímu soudu. **LV:** o libovolném disciplinárním opatření proti kterémukoli státnímu zástupci může rozhodnout nejvyšší státní zástupce. Vrchní státní zástupci mohou udělit upomínku nebo důtku státním zástupcům pod svým vedením. V případě vážnějšího porušení může vrchní státní zástupce podat návrh nejvyššímu státnímu zástupci, aby uplatnil jiné disciplinární opatření. Proti rozhodnutím o disciplinárních opatřeních přijatým vrchním státním zástupcem je možné se odvolat k nejvyššímu státnímu zástupci. Proti rozhodnutím o disciplinárních opatřeních přijatým nejvyšším státním zástupcem se lze odvolat k disciplinárnímu soudu. **LT:** o disciplinárních opatřeních rozhoduje nejvyšší státní zástupce. Proti rozhodnutím o disciplinárních opatřeních se lze odvolat ke správnímu soudu. **LU:** o disciplinárních opatřeních rozhoduje nejvyšší státní zástupce. **HU:** o opatřeních odebrání pocty, snížení platové třídy nebo hodnosti či odvolání rozhoduje nejvyšší státní zástupce. Vedoucí oddělení (nadřízený státní zástupce) může vůči státnímu zástupci pod svým dohledem

přijmout lehčí opatření (důtku, vyslovení nedůvěry). Proti rozhodnutím o disciplinárních opatřeních se lze odvolat k pracovnímu soudu. **MT:** Výbor pro obhájce a právní zmocněnce se skládá z obhájce jmenovaného Komisí pro správu justice, obhájce jmenovaného nejvyšším státním zástupcem a tří právních zmocněnců jmenovaných Komorou právních zmocněnců. Výbor může státnímu zástupci uložit peněžitý trest, vydat mu napomenutí a vydávat doporučení. Výbor může požádat Komisi, aby předsedovi vlády doporučila, aby prezidentovi Malty navrhl pozastavení výkonu funkce státního zástupce nebo jeho odvolání. Proti opatřením přijatým Výborem se lze odvolat ke Komisí pro správu justice. **NL:** Hierarchicky nadřazený státní zástupce může uložit určitá opatření lehčího povahy (pisemné napomenutí, zkrácení roční dovolené, prodloužení pracovní doby). Ministr spravedlnosti může, poté co hierarchicky nadřazený státní zástupce navrhl toto opatření nebo vydal doporučení, rozhodnout o přeložení bez souhlasu, pozastavení výkonu funkce, finanční pokutě a opatřeních týkajících se platu. Vláda má pravomoc poté, co hierarchicky nadřazený státní zástupce navrhl odvolání nebo vydal doporučení, státního zástupce odvolat. Proti rozhodnutím o disciplinárních opatřeních se lze odvolat k Centrale Raad van Beroep. **AT:** o disciplinárních opatřeních rozhoduje speciální senát soudu. **PL:** v prvním stupni o disciplinárních opatřeních zpravidla rozhoduje disciplinární orgán při nejvyšším státním zastupitelství, který se skládá ze tří státních zástupců jmenovaných shromážděním státních zástupců. Proti těmto opatřením se lze odvolat ke Kárné komoře Nejvyššího soudu, která v některých případech působí jako rozhodující orgán v prvním stupni. Když působí jako soud druhého stupně, tato komora je složena ze dvou soudců Kárné komory a jednoho předsedícího. Státní zástupce, který byl dvakrát potrestán sankcí jinou než napomenutí, může být v případě spáchání nového disciplinárního přestupku (který nemusí být prokázán disciplinárním soudem) odvolán z funkce nejvyšším státním zástupcem (který je zároveň ministrem spravedlnosti), a to bez možnosti soudního přezkumu rozhodnutí nejvyššího státního zástupce. **PT:** o přijetí disciplinárních opatření rozhoduje disciplinární oddělení Vysoké rady státního zastupitelství. Proti jeho rozhodnutí se lze odvolat k plenárnímu zasedání Vysoké rady státního zastupitelství a následně k Nejvyššímu správnímu soudu. **RO:** o disciplinárních opatřeních rozhoduje Vrchní soudní rada. Proti rozhodnutím o disciplinárních opatřeních se lze odvolat k Nejvyššímu soudu. **SI:** o disciplinárních sankcích rozhoduje disciplinární soud jmenovaný Radou pro státní zastupitelství. Disciplinární soud prvního stupně se skládá ze šesti státních zástupců navržených nejvyšším státním zástupcem a tří soudců navržených předsedou disciplinárního soudu prvního stupně pro soudce z řad členů tohoto soudu. Disciplinární soud druhého stupně se skládá ze šesti členů jmenovaných Radou pro státní zastupitelství: předseda, náměstek předsedy a dva členové jsou navrženi předsedou disciplinárního soudu pro soudce druhého stupně z řad členů tohoto soudu, dva vrchní státní zástupci jsou navrhováni nejvyšším státním zástupcem. **SK:** o disciplinárních opatřeních rozhoduje disciplinární komise složená ze tří státních zástupců jmenovaných nejvyšším státním zástupcem z databáze nejméně 40 osob, které navrhuje Rada státních zástupců. Proti těmto rozhodnutím se lze odvolat k disciplinární odvolací komisi při nejvyšším státním zastupitelství, která se skládá z pěti zástupců jmenovaných nejvyšším státním zástupcem z databáze osob, navržených Radou státních zástupců. Rozhodnutí disciplinární odvolací komise jsou otevřena soudnímu přezkumu před krajskými soudy. **FI:** o disciplinárních opatřeních rozhoduje nejvyšší státní zástupce. Proti rozhodnutím přijmout disciplinární opatření se lze odvolat ke správnímu soudu.

Obrázek 54 podává přehled vyšetřovacích orgánů, které provádějí vyšetřování v rámci disciplinárních řízení týkajících se státních zástupců. Není-li v poznámce pod čarou k obrázku uvedeno jinak, netýká se předběžných šetření k určení, zda zahájit formální disciplinární řízení, či nikoliv. Fáze vyšetřování je důležitým krokem v rámci disciplinárního řízení, který může mít vliv na autonomii státního zastupitelství. Vyšetřovací pravomoc může být vykonána buď a) řádnými nezávislými orgány, jako je soud nebo Rada pro justici nebo Státní zastupitelství, nebo b) nejvyšším státním zástupcem či nadřazeným státním zástupcem, nebo c) jinými subjekty.

Obrázek 54: Vedoucí vyšetřování ve formálních disciplinárních řízeních se státními zástupci (*) (zdroj: Evropská komise spolu s odbornou skupinou pro praní peněz a financování terorismu)

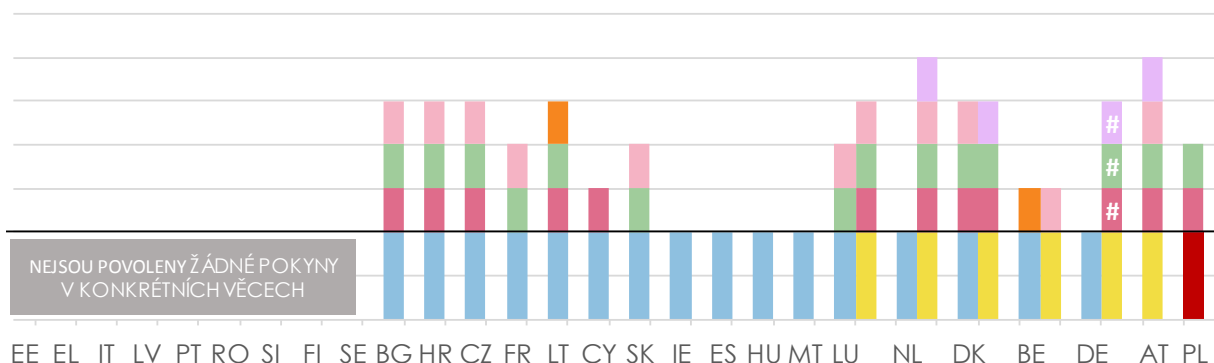

(*) **BE:** vyšetřování vede hierarchicky nadřazený státní zástupce. **BG:** v případě napomenutí vyšetřuje správní vedoucí státního zastupitelství. Pro všechny ostatní sankce vede vyšetřování tříčlenný kárný senát volený komorou pro státní zastupitelství Nejvyšší soudní rady z jejich členů. Komora pro státní zastupitelství Nejvyšší soudní rady se skládá z nejvyššího státního zástupce, čtyř členů volených státními zástupci, jednoho člena voleného vyšetřujícími soudci a pěti členů volených Národním shromážděním. Inspektorát při Nejvyšší radě pro justici provádí inspekce, na základě kterých může podávat návrhy na kárná řízení. **CZ:** nejvyšší státní zástupce a vrchní státní zástupce mohou nahlížet do spisů státního zástupce a vyžádat si jeho prohlášení. **DK:** vyšetřování vede státní zastupitelství. **DE:** vedoucí státního zastupitelství rozhoduje nejen o zahájení disciplinárního řízení proti státnímu zástupci, ale také provádí disciplinární řízení. Vzhledem k pravomoci států regulovat disciplinární právo státních úředníků existují různé speciální funkce v zákonech jednotlivých států. **EE:** vyšetřování vede hierarchicky nadřazený státní zástupce nebo nejvyšší státní zástupce v závislosti na tom, kdo zahájil disciplinární řízení. Může též pověřit shromažďováním důkazů a náročnými vysvětleními jiného státního zástupce, který není ani členem disciplinární komise, ani státním zástupcem, proti němuž je zahájeno řízení, ani podřízeným dotčeného státního zástupce. Věc je přezkoumána disciplinární komisí státních zástupců, která je složena ze dvou státních zástupců z úřadu státního zastupitelství, dvou státních zástupců z úřadu okresního zástupce a jednoho soudce. **IE:** vyšetřování vede hierarchicky nadřazený státní zástupce. V případech, kdy jsou skutečnosti složité nebo je podezření na závažné pochybení, zajistí oddělení lidských zdrojů, aby se vyšetřování uskutečnilo. **EL:** vyšetřování vede hierarchicky nadřazený státní zástupce. **ES:** vyšetřování vede hierarchicky nadřazený státní zástupce. **FR:** Po správním šetření se může ministr spravedlnosti rozhodnout využít Conseil Supérieur de la Magistrature, aby případ vyšetřil. **HR:** vyšetřuje vrchní státní zástupce. **IT:** nejvyšší státní zástupce u Nejvyššího soudu je oprávněn vést vyšetřování. Generální inspektorát při ministerstvu spravedlnosti je oprávněn provádět správní šetření. **CY:** nejvyšší státní zástupce jmenuje jednoho nebo více úředníků v nadřazeném postavení vůči dotčenému úředníkovi, kteří vedou vyšetřování a vypracují zprávu. Nejvyšší státní zástupce poté na základě důkazů rozhodne, zda postoupit věc Komisi pro veřejnou službu. **LV:** Úředník, který má právo uplatňovat disciplinární sankce (nejvyšší státní zástupce nebo vrchní státní zástupci), přezkoumá všechny obdržené materiály a požaduje od státního zástupce vysvětlení a v případě potřeby organizuje vyšetřování věcné podstaty porušení pravidel. Vyšetřování může provádět státní zástupce nejvyššího státního zastupitelství nebo vrchní státní zástupci. **LT:** oddělení vnitřního vyšetřování nejvyššího státního zastupitelství nebo úřední kontrolní komise zřízená příkazem nejvyššího státního zástupce. **LU:** vyšetřování vede neveřejné jednání Nejvyššího soudního dvora. **HU:** disciplinární

komisařem vyšetřujícím případ je státní zástupce jmenovaný pro vyšetřování vedoucím oddělení (nadřízeným státním zástupcem) vyšetřovaného státního zástupce. **MT**: případ vyšetřuje Výbor pro obhájce a právní zmocněnce. Tento orgán se skládá z obhájce jmenovaného Komisí pro správu justice, obhájce jmenovaného nejvyšším státním zástupcem a tří právních zmocněnců jmenovaných Komorou právních zmocněnců. **NL**: vyšetřování vede hierarchicky nadřízený státní zástupce. **AT**: vyšetřování vede speciální senát soudu. **PL**: Případ vyšetřuje disciplinární úředník, kterým je státní zástupce jmenovaný do této funkce nejvyšším státním zástupcem (který je zároveň ministrem spravedlnosti). Ministr spravedlnosti může rovněž jmenovat na ad hoc základě státního zástupce jako disciplinárního úředníka ministra spravedlnosti s pravomocí převzít kterékoli probíhající disciplinární vyšetřování nebo zahájit disciplinární vyšetřování či řízení. **PT**: vyšetřování vede Inspekce státních zástupců. Tento orgán se skládá ze státních zástupců jmenovaných Vysokou radou státního zastupitelství. **RO**: Orgánem pro kontrolu justice je subjekt v rámci Vrchní soudní rady. Sekce, která vyšetřuje disciplinární opatření týkající se státních zástupců je složena z 13 státních zástupců, které jmenuje vrchní inspektor orgánu pro kontrolu justice na základě soutěže. **SI**: vyšetřují disciplinární státní zástupce a jeho náměstek, což jsou vrchní státní zástupci jmenovaní Radou pro státní zastupitelství na návrh nejvyššího státního zástupce s jejich souhlasem. **SK**: disciplinární komise složená ze tří státních zástupců jmenovaných nejvyšším státním zástupcem z databáze nejméně 40 osob, které navrhuje Rada státních zástupců. **FI**: vyšetřování vede nejvyšší státní zástupce. **SE**: vyšetřování vede švédské státní zastupitelství.

Obrázek 55 ukazuje, ve kterých členských státech mohou buď nejvyšší státní zástupce nebo ministr spravedlnosti vydávat státním zástupcům pokyny v konkrétních věcech (orgán, který má právo vydávat pokyny) a představuje některé ze záruk, které jsou zavedeny, pokud jsou tyto pokyny v konkrétní věci vydány. Kromě záruk uvedených na obrázku (¹²³) by mohly být zavedeny jiné. V zemích, kde jsou podle zákona povoleny pokyny od ministra spravedlnosti, tato pravomoc může být nebo je jen zřídka vykonávána v praxi (viz vysvětlující poznámka pod čarou pod obrázkem).

Obrázek 55: Pokyny pro státní zástupce v konkrétních věcech: orgán, který má právo vydávat pokyny, a záruky (*) (zdroj: Evropská komise spolu s odbornou skupinou pro praní peněz a financování terorismu)

Orgán, který může vydat státním zástupcům pokyny v konkrétních věcech:

- Ministr spravedlnosti, který je zároveň nejvyšším státním zástupcem
- Ministr spravedlnosti
- Nejvyšší státní zástupce

Vybrané záruky v případě, že jsou vydány pokyny v konkrétní věci:

- Možnost požádat o přezkum před soudem
- V případě pokynu nestíhat musí být toto oznámeno parlamentu
- Strany mohou mít pokynům přístup a vznášet připomínky
- Pokyny musí být vydány v písemné podobě
- Pokyny musí být odůvodněné

(*) **BE**: Ministr spravedlnosti má pravomoc vydávat pokyny ohledně trestního stíhání v konkrétních věcech (právo nařít trestní stíhání je obsaženo v článku 364 trestního řádu a v čl. 151 odst. 1 Ústavy). Pokyny jsou přiloženy ke každému spisu, ale jejich přečtení stranami závisí na příležitosti pro rozhodnutí a aktuální fázi řízení. **BG**: Odvolání je možné s výjimkou aktů nejvyššího státního zástupce. **CZ**: nejvyšší státní zástupce má pravomoc vydávat pokyny týkající se trestního stíhání v konkrétní věci pouze v rámci nejvyššího státního zastupitelství a vůči vrchním státním zastupitelstvím. **DE**: Záruky se liší v závislosti na spolkové nebo státní úrovni. Spolkový nejvyšší státní zástupce je ten státní zástupce na spolkové úrovni, který je pod dohledem a vedením spolkového ministra spravedlnosti a ochrany spotřebitele, a nejvyšší státní zástupci 16 německých spolkových zemí jsou pod dohledem a vedením ministerstva spravedlnosti příslušného státu. Právo na dohled a vedení zahrnuje pravomoc vydávat pokyny příslušnému nejvyššímu státnímu zástupci, ale je omezeno zásadou zákonnosti (tj. zásadou povinného stíhání). V konkrétních věcech jsou pokyny vydávány jen velmi zřídka. Například spolkové ministerstvo a vládní strany Sasko vydaly závazky, že nebudou vykonávat svá práva vydávat pokyny. Ministerstvo Durynska se zavázalo, že nebude vydávat pokyny v konkrétních věcech, ministerstvo Severního Porýní-Vestfálska a vláda Dolního Sasko se zavázaly k vydávání konkrétních pokynů pouze ve výjimečných případech. Neexistují žádné spolkové zákony stanovující pravidla pro pokyny, ale existují pro ně určité státní zákony, stejně jako spolkové a státní předpisy a směrnice. Například pokyny spolkového ministerstva a ministerstev Severního Porýní-Vestfálska

¹²³

Viz doporučení z roku 2000, bod 13 písm. d)–e).

a Durynska musí být v písemné formě, v Durynsku musí být rovněž odůvodněny, v Dolním Sasku musí být v písemné podobě, pokud nedojde k dohodě, a ve Šlesvicku-Holštýnsku musejí být doloženy v písemné podobě a oznámeny předsedovi parlamentu. Na spolkové i státní úrovni jsou pokyny nadřízeného úředníka závazné pouze v rámci vnitřního pracovního vztahu státního zástupce a akty, které jsou v rozporu s pokynem, jsou i nadále účinné. Jelikož je státní zástupce povinen dodržovat zákony, musí odmítnout řídit se nezákonnými pokyny. Může protestovat a nechat pokyny přezkoumat následujícím vyšším nadřízeným úředníkem. Pokud je pokyn potvrzen a státní zástupce má stále pochybnosti o jeho zákonnosti, může požádat o přezkoumání úředníkem na další vyšší úrovni. Pokud je pokyn opět potvrzen, státní zástupce se jím musí řídit a neporušuje své povinnosti, je-li pokyn nezákonný. Odchylně však nesmí státní zástupce nikdy dodržovat pokyny, pokud by takové jednání představovalo trestný čin, správní delikt nebo porušení lidské důstojnosti. Neexistuje žádný zvláštní opravný prostředek, aby byly pokyny přezkoumány soudem. Soudy však mohou přezkoumat zákonnost pokynů v průběhu disciplinárního řízení proti státním zástupcům, např. pokud musí rozhodnout, zda nedodržení pokynů představuje porušení pracovních povinností. **DK:** Ministr spravedlnosti má pravomoc vydávat pokyny týkající se trestního stíhání v konkrétních věcech (zákon o organizaci soudnictví, § 98 odst. 3). Různí ministři spravedlnosti se však velmi zdráhali použít tuto možnost a takový pokyn nebyl vydán od roku 1990. Předseda dánského parlamentu musí být o pokynu (pokynech) informován v písemné podobě (zákon o organizaci soudnictví, § 98 odst. 3). Regionální státní zástupci mohou přezkoumat rozhodnutí z policejních okrsků a ředitel státního zastupitelství může přezkoumat rozhodnutí regionálních státních zástupců. **IE:** Není upřesněno v § 4.1 zákona o stíhání trestných činů z roku 1974. **ES:** nejvyšší státní zástupce stanoví vnitřní nařízení a pokyny vhodné pro úřad a výkon funkcí v oblasti trestního stíhání, které mohou být obecné nebo se týkat specifických záležitostí. **LT:** proti pokynům nejvyššího státního zástupce je možné se odvolat k soudu. Nejvyšší státní zástupce nemůže vydávat pokyny ohledně toho, jaké rozhodnutí učinit. **LU:** nejvyšší státní zástupce a ministr spravedlnosti mohou státnímu zastupitelství nařídit trestní stíhání v určité věci (nemohou však nařídit zastavení trestního stíhání). Takovýto příkaz ministra spravedlnosti nicméně nebyl vydán déle než dvacet let. Neexistuje právní požadavek konzultovat ohledně takového příkazu státního zástupce nebo si vyžádat stanovisko nejvyššího státního zástupce. **HR:** Pokyny od nejvyššího státního zástupce mohou být přezkoumány z hlediska jejich zákonnosti, účinnosti atd. **HU:** Podle § 53 zákona CLXIV z roku 2011 o postavení nejvyššího státního zástupce, státních zástupců a jiných zaměstnanců státního zastupitelství a kariérním postupu státního zástupce může státní zástupce požádat nejvyššího státního zástupce, aby obdržel písemné potvrzení pokynu v konkrétní věci. Státní zástupce může výslovně odmítnout pokyn, jestliže by představoval trestný čin nebo správní delikt či by státního zástupce vystavil nebezpečí, a v případě, že s pokynem nesouhlasí, může státní zástupce požádat o postoupení věci jinému státnímu zástupci a tento požadavek nemůže být zamítnut. **MT:** S odkazem na otázky týkající se úlohy jednotlivých státních zástupců jako protikladu k úloze nejvyššího státního zástupce ústava Malty zřizuje funkci samotného nejvyššího státního zástupce. Přiznává mu též práva a povinnosti a dává mu jistotu držby, jak je stanoveno ve smyslu článků 91 a 97 Ústavy. Co se týče kapitoly 90 maltského zákoníku – nařízení o nejvyšším státním zástupci, nejvyšší státní zástupce zaměstnává úředníky, aby jej zastupovali v jeho funkcích a povinnostech v souladu s právními předpisy. Takoví úředníci zastupují nejvyššího státního zástupce v jeho funkcích a možnostech rozhodování. Při zastupování nejvyššího státního zástupce v jeho funkcích jsou úředníci obdařeni stejnou ochranou ze zákona. Proto nejsou z hlediska maltských zákonů státním zástupcům výslovně poskytovány záruky, protože ve funkcích svého úřadu jsou z hlediska práva považováni za zástupce samotného nejvyššího státního zástupce a v takových funkcích požívají ochrany, kterou právo uděluje nejvyššímu státnímu zástupci samotnému. **NL:** ministr spravedlnosti může státnímu zastupitelství nařídit trestní stíhání v určité věci nebo zastavení trestního stíhání, předtím si však musí ohledně navrhovaných příkazů vyžádat písemně odůvodněné stanovisko Rady nejvyššího státního zástupce (College van procureurs-generaal) a v případě příkazu zastavit trestní stíhání je vyžadováno, aby byl vyrozuměn parlament. Doposud se však objevil pouze jeden takový případ, a to před více než dvaceti lety. Neexistují žádné zvláštní předpisy týkající se pokynů nejvyššího státního zástupce v konkrétních věcech. Rada nejvyššího státního zástupce může vydávat státnímu zástupci pokyny v konkrétní věci. Tento subjekt se skládá ze tří až pěti členů a rozhoduje většinou, když jsou alespoň tři členové přítomni. Nejsou zavedeny žádné zvláštní záruky v případech, kdy rada vydává pokyny v konkrétní věci. **AT:** Ministr spravedlnosti má pravomoc vydávat pokyny týkající se trestního stíhání v konkrétních věcech, přičemž se řídí nezávazným stanoviskem nezávislého orgánu (Weisungsrat) zřízeného při nejvyšším státním zastupitelství. Ministr spravedlnosti musí každoročně předkládat parlamentu zprávu o veškerých pokynech vydaných v konkrétních věcech, když byly příslušné věci uzavřeny, včetně odůvodnění toho, proč se případně neřídil stanoviskem Weisungsrat, pokud jsou použity (§29a. odst. 3 zákona o státním zastupitelství). Pro období 2012–2017 bylo hlášeno 54 pokynů v konkrétních věcech (Weisungsbericht 2018). **PL:** nejvyšší státní zástupce je rovněž ministrem spravedlnosti. Pokud státní zástupce nesouhlasí s pokynem v konkrétní věci, může požádat, aby byl pokyn změněn nebo aby on sám byl vyloučen z řízení aktu nebo z účasti na případu. O vyloučení s konečnou platností rozhoduje státní zástupce, který je přímým nadřízeným státního zástupce, který vydal příkaz. **SK:** Pokyny v konkrétních věcech musí být přiloženy ke každému spisu, aby si je ostatní strany mohly prostudovat a vznést připomínky, pouze za určitých podmínek.

3.3.3 Shrnutí týkající se nezávislosti soudnictví

Nezávislost soudnictví představuje základní prvek účinného systému soudnictví. Má zásadní význam pro prosazování právního státu, spravedlivé soudní řízení a důvěru občanů a podniků v právní systém. Z tohoto důvodu by jakákoli reforma soudnictví měla podporovat právní stát a dodržovat evropské standardy nezávislosti soudnictví. Srovnávací přehled ukazuje tendence u vnímání nezávislosti soudnictví mezi veřejností a podniky. Toto vydání rovněž obsahuje některé vybrané ukazatele pro právní záruky v souvislosti s orgány zapojenými do disciplinárních řízení týkajících se soudců a státních zástupců. Strukturální ukazatele samy o sobě neumožňují učinit závěry o nezávislosti soudnictví členských států, ale představují možné prvky, které lze použít jako výchozí bod při takové analýze.

- Srovnávací přehled 2020 představuje vývoj **vnímané nezávislosti** na základě průzkumu u občanů (Eurobarometr) a podniků (Eurobarometr a Světové ekonomické fórum):
 - Všechny průzkumy obecně ukazují *podobné výsledky*, zejména pokud jde o složení dvou skupin členských států s nejnižší a nejvyšší vnímanou nezávislostí soudnictví.
 - Z průzkumu Světového ekonomického fóra (obrázek 48), který byl předložen po osmé, vyplývá, že ve zhruba dvou třetinách členských států se vnímání nezávislosti v porovnání s rokem 2010 *zlepšilo* nebo *zůstalo stabilní*. Mezi členskými státy čelícími zvláštním problémům (¹²⁴) se v devítiletém horizontu vnímání nezávislosti *zlepšilo* nebo *zůstalo stabilní* v téměř třech pětinách těchto zemí.
 - Z průzkumu Eurobarometr mezi veřejností (obrázek 44), který byl předložen po páté, vyplývá, že ve zhruba dvou třetinách členských států se vnímání nezávislosti v porovnání s rokem 2016 *zlepšilo*. Vnímání nezávislosti ze strany veřejnosti se *zlepšilo* ve více než dvou třetinách členských států, které se v průběhu čtyřletého období potýkají se zvláštními problémy. Ve srovnání s minulým rokem se však vnímání nezávislosti ze strany veřejnosti *zhoršilo* ve zhruba třech pětinách všech členských států a ve zhruba polovině členských států, které čelí zvláštním problémům, a v několika málo členských státech zůstává vnímaná nezávislost obzvláště nízká.
 - Z průzkumu Eurobarometru mezi podniky (obrázek 46), který byl předložen po páté, vyplývá, že se vnímání nezávislosti *zlepšilo* ve více než polovině členských států v porovnání s rokem 2016 a ve zhruba třech pětinách členských států v porovnání s minulým rokem (ve srovnání s minulým rokem tomu tak bylo ve zhruba třech pětinách členských států, které čelí zvláštním problémům, a ve více než dvou třetinách ostatních členských států). V několika málo členských státech však zůstává vnímaná úroveň nezávislosti obzvláště nízká.
 - Mezi důvody, proč je nezávislost soudů a soudců vnímána jako nedostatečná, bylo nejčastěji uváděno *zasahování nebo tlak ze strany vlády a politiků*, načež následoval tlak ze strany ekonomických či jiných konkrétních zájmů. Ve srovnání s předchozími lety zůstávají oba důvody patrné u několika členských států, v nichž je vnímaná nezávislost velmi nízká (obrázky 45 a 47).
 - Mezi důvody, proč nezávislost soudů a soudců vnímají jako dobrou, uvedly téměř čtyři pětiny podniků a veřejnosti (což odpovídá 43 % resp. 44 % všech respondentů) *záruky, které poskytuje status a postavení soudců*.
- Srovnávací přehled EU o soudnictví 2020 podává aktualizované přehledy o disciplinárních orgánech projednávajících řízení týkající se soudců, jakož i o pravomocích soudní moci, výkonné moci a parlamentu při výběru soudců-členů Rad pro justici, a také několik přehledů o státních zastupitelstvích:

124

Viz poznámka pod čarou 18.

- Obrázek 49 podává aktualizovaný přehled, který orgán odpovídá za **disciplinární řízení týkající se soudců**. Ve většině členských států je orgán rozhodující o disciplinárních sankcích nezávislý, například soud (Nejvyšší soud, Správní soud nebo předseda soudu) nebo Rada pro justici, zatímco v některých členských státech jde o zvláštní soud, jehož členové jsou specificky vybíráni nebo jmenováni (Radou pro justici, soudci, případně v jednom členském státě ministrem spravedlnosti), aby konali v disciplinárních řízeních.
- Obrázek 50 podává aktualizovaný přehled, kdo je **vyšetřovatelem provádějícím disciplinární vyšetřování týkající se soudců**. Ve většině členských států je vyšetřovatelem předseda soudu nebo Rada pro justici. V některých členských státech vyšetřovatele specificky vybírají buď soudci, nebo Rady pro justici, přičemž v jednom členském státě jej vybírá ministr spravedlnosti.
- Obrázky 51 a 52 ukazují aktualizované přehledy o zapojení soudní moci do **jmenování soudců-členů Rady pro justici a složení rad pro justici**. Je na členských státech, aby stanovily strukturu svých systémů soudnictví, včetně rozhodnutí ohledně toho, zda bude, či nebude zřízena Rada pro justici. Pokud však členský stát zřídil Radu pro justici, musí být nezávislost rady zaručena v souladu s evropskými standardy. Téměř ve všech členských státech navrhuje a volí nebo vybírají soudce, kteří jsou členy rad, soudci.
- Obrázky 53 a 54 představují přehledy o **disciplinárních orgánech zabývajících se řízeními týkajícími se státních zástupců**. Obrázek 55 ukazuje aktualizovaný a podrobnější přehled toho, které orgány mohou vydávat **pokyny státním zástupcům v konkrétních věcech**, a představuje některé ze záruk, které jsou zavedeny, pokud jsou tyto pokyny v konkrétní věci vydány.

4. ZÁVĚRY

Srovnávací přehled EU o soudnictví 2020 ukazuje, že účinnost systémů soudnictví se ve velké většině členských států trvale zlepšuje. Stále však přetrvávají problémy, pokud jde o zajištění plné důvěry občanů v právní systémy těch členských států, kde by mohly být ohroženy záruky statusu a postavení soudců, a tím i jejich nezávislost.

Srovnávací přehled EU o soudnictví poskytuje objektivní a srovnatelné informace o nezávislosti, úrovni a účinnosti vnitrostátních soudních systémů, je používán jako zdroj odkazů v rámci evropského semestru a bude jedním ze zdrojů pro chystanou zprávu o stavu právního státu. Jak bylo oznámeno ve sdělení o posilování právního státu v rámci Unie – Akční plán, srovnávací přehled EU bude v příslušných oblastech souvisejících s právním státem dále rozvíjen.